

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის,
ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო

დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის
ეროვნული ცენტრი

ჯანმრთელობის დაცვა

სტატისტიკური ცნობარი

საქართველო

2020

თბილისი
2021

წინასიტყვაობა

სტატისტიკური ცნობარი “ჯანმრთელობის დაცვა” საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტროს და ლევან საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის ერთობლივი ყოველწლიური გამოცემაა, რომელშიც წარმოდგენილია ქვეყნის მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის და ჯანდაცვის რესურსების ამსახველი ძირითადი სტატისტიკური მაჩვენებლები. ცნობარი გამოიცემა 1996 წლიდან.

ცნობარი მომზადებულია საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტროს დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის სამედიცინო სტატისტიკის დეპარტამენტის მიერ დარგობრივი სტატისტიკური ანგარიშგების საფუძველზე.

მონაცემები წარმოდგენილია ავადმყოფობათა და ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული პრობლემების საერთაშორისო სტატისტიკური კლასიფიკაციის მე-10 გადახედვის შესაბამისად.

ცნობარში მოყვანილი მაჩვენებლების გამოსათვლელად გამოყენებულია ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ რეკომენდებული მეთოდოლოგია, რაც განაპირობებს საქართველოს მაჩვენებლების შედარებადობას სხვა ქვეყნების მაჩვენებლებთან.

ცნობარში განხილულია მოსახლეობის სამედიცინო მომსახურების, დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის მდგომარეობის, გადამდები და არაგადამდები დაავადებების მაჩვენებლები და მონაცემები და მაჩვენებლები კლასების მიხედვით: ინფექციური და პარაზიტული, ონკოლოგიური, სისხლის მიმოქცევის, ენდოკრინული, სუნთქვის ორგანოთა, შარდსასქესო სისტემის, ფსიქიური და ქცევითი აშლილობები და სხვა.

შინაარსი

წინასიტყვაობა		4
თავი 1	საქართველო მდგრადი განვითარების მიზნების ჭრილში	7
თავი 2	დემოგრაფია	12
	ძირითადი დემოგრაფიული მაჩვენებლები	13
	მოსახლეობა	14
	შობადობა	16
	სიკვდილიანობა	19
	ბუნებრივი მატება	24
	სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა	24
თავი 3	მოსახლეობის სამედიცინო მომსახურება	28
	ჯანდაცვის სისტემის ქსელი და ადამიანური რესურსები	29
	ჯანდაცვის სერვისების უტილიზაცია	32
თავი 4	იმუნიზაცია	38
თავი 5	მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობა	42
	გადამდები ავადმყოფობები	43
	Covid-19	46
	ფილტვის და ფილტვგარეშე ტუბერკულოზი	49
	აივ-შიდსი	53
	ვირუსული ჰეპატიტი C (HCV)	57
	წითელა	58
	ყირიმ-კონგოს ჰემორაგიული ცხელება	59
	ცოფი	60
	მალარია	61
	სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციები	62
	არაგადამდები ავადმყოფობები	63
	სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობები	63
	ჰიპერტენზიული ავადმყოფობა	66
	ცერებროვასკულური ავადმყოფობა	66
	გულის იშემიური ავადმყოფობა	66
	ენდოკრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევები	67
	შაქრიანი დიაბეტი	68
	სასუნთქი სისტემის ორგანოების ავადმყოფობები	70
	ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნები	72
	სისხლის და სისხლმზადი ორგანოების ავადმყოფობები	77
	ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობები	78
	ნერვული სისტემის ავადმყოფობები	79

	თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობები	81
	ყურისა და დვრილისებრი მორჩის ავადმყოფობები	82
	თანდაყოლილი ანომალიები	83
	საჭმლის მომნელებელი სისტემის ავადმყოფობები	86
	შარდ-სასქესო სისტემის ავადმყოფობები	87
	ტრავმები, მოწამვლები და გარეგანი მიზეზების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგი	89
თავი 6	დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა	91
	ორსულობა	93
	აბორტი	94
	მშობიარობა	96
	საკეისრო კვეთა	99
	ცოცხალშობადობა	100
	მკვდრადშობადობა	101
	დედათა სიკვდილიანობა	103
	ბავშვთა ავადობა	107
	ბავშვთა სიკვდილიანობა	111
თავი 7	რისკის ფაქტორები	115
	ტერმინთა შემოკლებები	117
	გამოყენებული ლიტერატურა	119

თავი 1.

საქართველო მდგრადი განვითარების მიზნების ჭრილში

მდგრადი განვითარების მიზნები

2015 წელს „ათასწლეულის განვითარების მიზნები“-ს (Millennium Development Goals - MDGs) ნაწილობრივ მიღწევის შემდეგ, გასული 15 წლის წარმატებების შენარჩუნების და შემდგომი წინსვლის მისაღწევად გაეროს სამიტზე „მდგრადი განვითარების მიზნები (მგმ) 2030 წლისათვის“ (Sustainable Development Goals - SDGs) იქნა მიღებული.

მდგრადი განვითარების 17 მიზანი არის უფრო ფართო და უფრო ამბიციური, ვიდრე ათასწლეულის განვითარების მიზნები, და წარმოადგენს დღის წესრიგს, რომელიც უზრუნველყოფს, რომ „არავინ არ დარჩეს მიღმა“. მდგრადი განვითარების მიზნები მიმართულია სიღარიბის აღმოფხვრისკენ, პრიორიტეტად განსაზღვრავს ჯანმრთელობას, განათლებას, საკვების უსაფრთხოებასა და ხელმისაწვდომობას, გარდა ამისა, ფარავს საკითხების ისეთ ფართო სპექტრს, როგორცაა ეკონომიკა, სოციალური და გარემოს მიზნები, მიისწრაფვის უფრო მშვიდობიანი და ჩართული საზოგადოებებისაკენ. მესამე სტრატეგიულ მიზანია 2030 წლისათვის ჯანმრთელი ცხოვრებისა და კეთილდღეობის მიღწევა ყველა ასაკის ადამიანისათვის, ყველასათვის უსაფრთხო და ეფექტური მედიკამენტებისა და ვაქცინებისადმი ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა, ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ შემუშავებული თამბაქოს კონტროლის ჩარჩო კონვენციის დანერგვის ხელშეწყობა, სამედიცინო მომსახურებით მოსახლეობის საყოველთაო მოცვა, რაც ამავედროულად გლობალური ჯანმრთელობის უმთავრეს პრიორიტეტს წარმოადგენს, და სხვ.

2018 წელს ქვეყნებმა მოახდინეს მდგრადი განვითარების მიზნების საკუთარ პროგრამებში ინტეგრირება. საქართველო იზიარებს მდგრადი განვითარების, “ჯანმრთელობა 2020“-ის და არაგადმდებ დაავადებათა პრევენციის და კონტროლის გლობალურ ინიციატივებს და აქტიურად მონაწილეობს ზემოაღნიშნული მიზნების შესრულების პროგრესის მონიტორინგში.

SDG-ის ზოგადი პროგრესის შესაფასებლად, შემუშავებულ იქნა ე.წ. SDG-ის გლობალური ინდექსი, რომელიც წარმოადგენს ყველა მიზნის შესრულების შეჯერებულ მაჩვენებელს. ამ ინდექსით საქართველო 56-ე ადგილს იკავებს 165 ქვეყანას შორის და 0.8%-ით აჭარბებს რეგიონის საშუალო მაჩვენებელს (სურათი 1.1-1.3)¹.

¹ <https://dashboards.sdindex.org/profiles/georgia>

სურათი 1.1 მდგრადი განვითარების მიზნების გლობალური ინდექსი, 2020

ქვეყნის რანჟირება

საქართველო

56 / 165

ქვეყნის ქულა

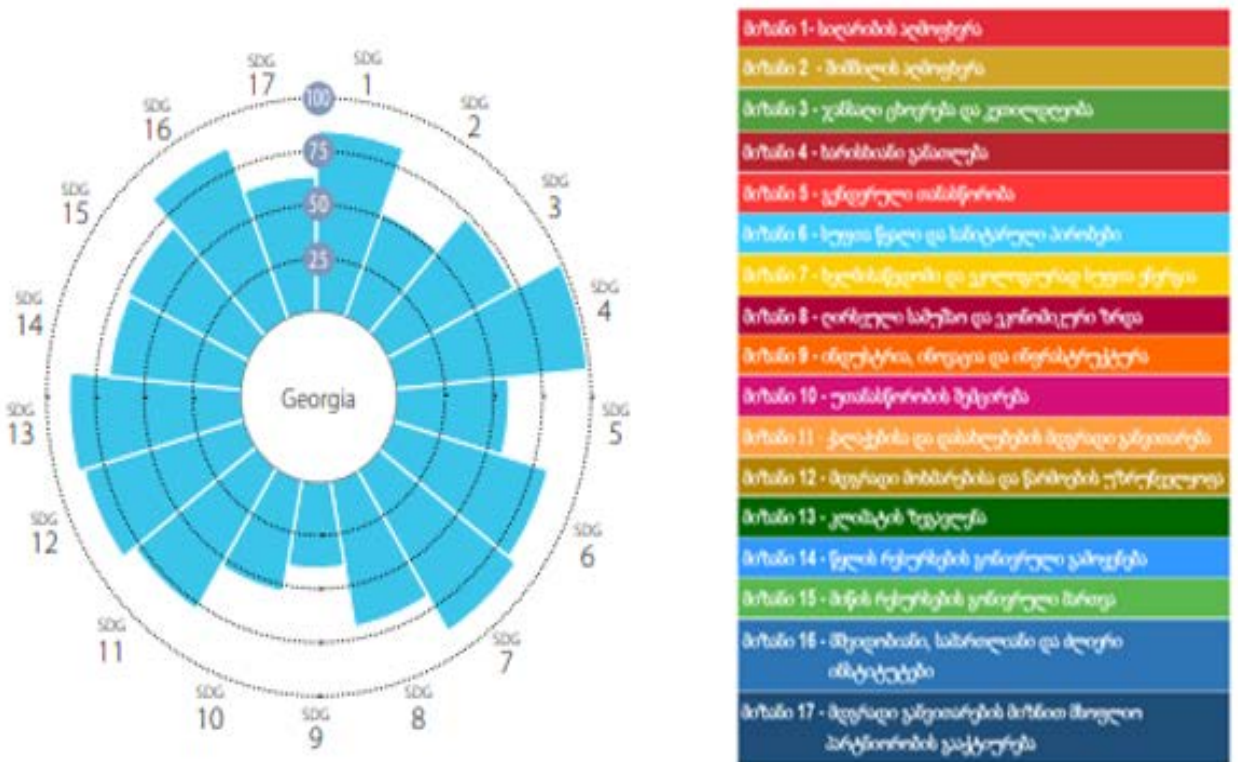

რეგიონის საშუალო: 71.4

შესრულების სტატისტიკური ინდექსი
0 -დან (ყველაზე ცუდი) 100-მდე (საუკეთესო)

სურათი 1.2 მდგრადი განვითარების მიზნების განხორციელების საშუალო მაჩვენებლები, საქართველო, 2020

სურათი 1.3 მიმდინარე შეფასება, საქართველო, 2020

მაჩვენებელი	ტენდენცია
● მგმ მიღწეულია	↑ 2030 წლისთვის მიზნის მიღწევის პროცესში
● რჩება გამოწვევად	↗ მაჩვენებელი ზომიერად იზრდება, არ არის საკმარისი მიზნის მისაღწევად
● რჩება მნიშვნელოვან გამოწვევად	→ მაჩვენებელი არ იცვლება ან იზრდება საჭირო მნიშვნელობის 50%-ზე ნაკლებად
● რჩება ძალზე მნიშვნელოვან გამოწვევად	↓ მაჩვენებელი იკლებს
● არ არის ინფორმაცია	●● არ არის ინფორმაცია

წყარო: <https://dashboards.sdgindex.org/static/countries/profiles/Georgia.pdf>

ცხრილი 1.1 SDG ინდიკატორების გაეროს მდგრადი განვითარების გადაწყვეტილებათა ქსელის შეფასებითი მნიშვნელობები, საქართველო, 2020²

	შეფასება	არსებული მდგომარეობა	ტენდენცია
SDG3 მიზანი 3 - კარგი ჯანმრთელობა და კეთილდღეობა			
დედათა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი (100 000 ცოცხალშობილზე); შეფასების ბოლო ხელმისაწვდომი წელი - 2017	25.0	●	↑
ნეონატალური სიკვდილიანობის მაჩვენებელი (1000 ცოცხალშობილზე); შეფასების ბოლო ხელმისაწვდომი წელი - 2019	4.9	●	↑
5 წლამდე სიკვდილიანობის მაჩვენებელი (1000 ცოცხალშობილზე); შეფასების ბოლო ხელმისაწვდომი წელი - 2019	9.6	●	↑
ტუბერკულოზის ინციდენტობა (100 000 მოსახლეზე); შეფასების ბოლო ხელმისაწვდომი წელი - 2019	74	●	↑
აივ ინფექციის ინციდენტობა (1000 მოსახლეზე); შეფასების ბოლო ხელმისაწვდომი წელი - 2019	0.22	●	

² შესაძლოა არ ემთხვეოდეს ზოგიერთ ეროვნულ მონაცემს

არაგადამდები დაავადებებით გამოწვეული სიკვდილიანობა (100000 მოსახლეზე); შეფასების ბოლო ხელმისაწვდომი წელი - 2016	24.9		
საყოფაცხოვრებო ჰაერის დაბინძურებით და გარემოს ჰაერის დაბინძურებით გამოწვეული სიკვდილიანობა (100 000 მოსახლეზე)	102		
საგზაო შემთხვევით გამოწვეული სიკვდილიანობა (100 000 მოსახლეზე); შეფასების ბოლო ხელმისაწვდომი წელი - 2019	12.4		
სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა დაბადებისას (წლები)	72.6		
მოზარდთა ფერტილობა (დაბადებულები 1000 ქალზე); შეფასების ბოლო ხელმისაწვდომი წელი - 2018	45.2		
მშობიარობები, მიღებული კვალიფიცირებული პერსონალის მიერ (%); შეფასების ბოლო ხელმისაწვდომი წელი - 2019	99.9		
ჩვილთა წილი, რომლებსაც გაუკეთდა ჯანმო-ს მიერ რეკომენდებული 2 აცრა (%); შეფასების ბოლო ხელმისაწვდომი წელი - 2019	94		
საყოველთაო ჯანდაცვით მოცვის ინდექსი (0-100); შეფასების ბოლო ხელმისაწვდომი წელი - 2017	66		
სუბიექტური კეთილდღეობა (0-10); შეფასების ბოლო ხელმისაწვდომი წელი - 2020	5.1		

წყარო: <https://dashboards.sdgindex.org/static/countries/profiles/Georgia.pdf>

თავი 2.

დემოგრაფია

ძირითადი დემოგრაფიული მაჩვენებლები³

საქართველო დაყოფილია 11 რეგიონად და 64 მუნიციპალიტეტად.

ცხრილი 2.1 ძირითადი დემოგრაფიული მაჩვენებლები, საქართველო

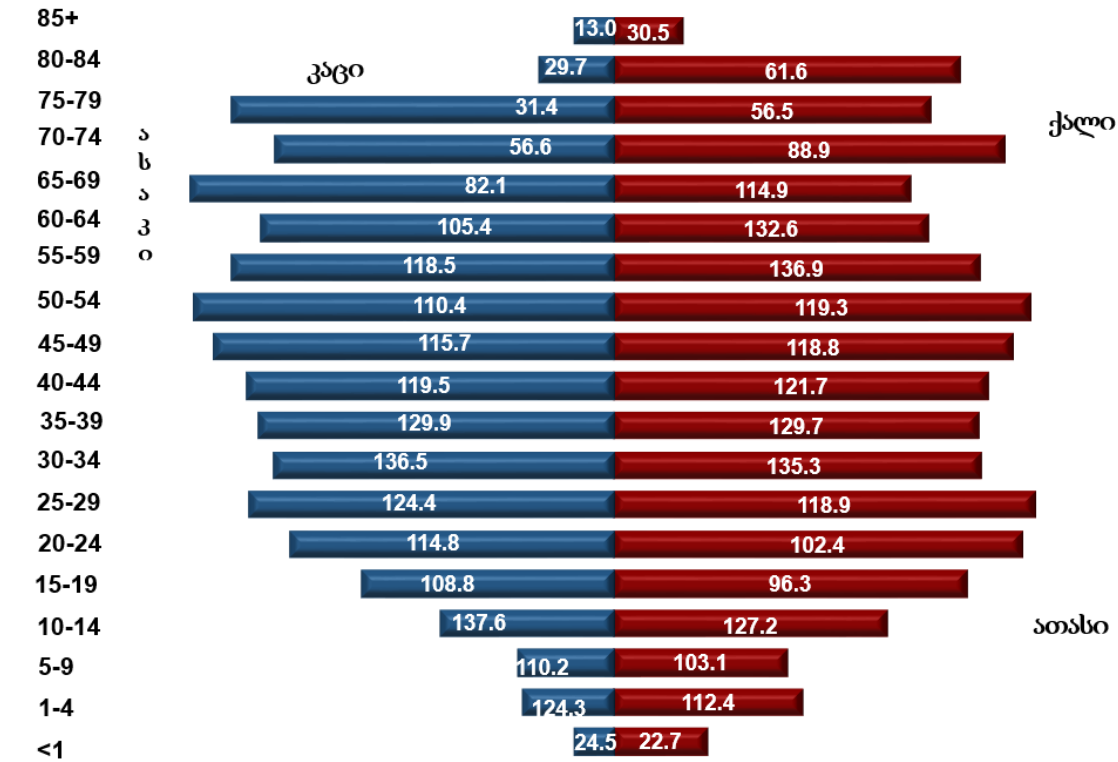
	2019		2020	
	რაოდენობა	მაჩვენებელი	რაოდენობა	მაჩვენებელი
ცოცხალშობილთა რაოდენობა და მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე	48 296	13.0	46520	12.4
ბუნებრივი მატება და მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე	1 637	0.4	- 4 017	-1.1
გარდაცვლილთა რაოდენობა და მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე	46 659	12.5	50537	13.6
მათ შორის გარდაიცვალა 1 წლამდე და მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე	380	7.9	368	7.9
მკვდრადშობადობა და მაჩვენებელი 1000 დაბადებულზე	457	9.4	410	8.7
ქორწინება და მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე	23 285	6.3	16 359	4.4
განქორწინება და მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე	11 205	3.0	7 643	2.1
მიგრაციული მატება და მიგრაციული სალდო	-8 243	-2.2	15 732	4.2

³ წინამდებარე თავში მოყვანილია სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემები

მოსახლეობა

2020 წელს საქართველოს მოსახლეობის საშუალო წლიურმა რიცხოვნობამ 3 722 700 ადამიანი შეადგინა. მოსახლეობის 51.82% ქალი, ხოლო 48.17% - კაცია (სურათი 2.1).

სურათი 2.1 სქესობრივ-ასაკობრივი პირამიდა, საქართველო, 2020

წყარო: სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ცხრილი 2.2 საქართველოს საშუალო წლიური მოსახლეობა (ათასი) ასაკის და სქესის მიხედვით

ასაკი	2019			2020		
	ორივე სქესი	ორივე სქესი	ორივე სქესი	ორივე სქესი	კაცი	ქალი
-1	49.6	49.6	49.6	47.2	24.5	22.7
1-4	223.6	223.6	223.6	213.4	110.2	103.1
5-9	258.9	258.9	258.9	264.7	137.6	127.2
10-14	224.7	224.7	224.7	236.7	124.3	112.4
15-19	205.6	205.6	205.6	205.1	108.8	96.3
20-24	219.5	219.5	219.5	217.2	114.8	102.4
25-29	255.8	255.8	255.8	243.2	124.4	118.9
30-34	271.0	271.0	271.0	271.7	136.5	135.3
35-39	254.0	254.0	254.0	259.6	129.9	129.7
40-44	240.5	240.5	240.5	241.3	119.5	121.7
45-49	234.2	234.2	234.2	234.5	115.7	118.8
50-54	233.1	233.1	233.1	229.7	110.4	119.3
55-59	260.6	260.6	260.6	255.4	118.5	136.9
60-64	231.8	231.8	231.8	237.9	105.4	132.6
65-69	193.6	193.6	193.6	197.0	82.1	114.9
70-74	131.5	131.5	131.5	145.5	56.6	88.9
75-79	100.9	100.9	100.9	87.9	31.4	56.5
80-84	87.6	87.6	87.6	91.2	29.7	61.6
85+	43.5	43.5	43.5	43.5	13.0	30.5
სულ	3,720.2	3,720.2	3,720.2	3,722.7	1,793.3	1,929.5

ცხრილი 2.3 საშუალო წლიური მოსახლეობა (ათასი) ძირითადი ასაკობრივი ჯგუფების და სქესის მიხედვით, საქართველო

ასაკი	ორივე სქესი	კაცი	ქალი
2010			
სულ	3786.7	1804.3	1982.3
-15	685.2	362.7	322.6
15-64	2566.2	1237.6	1328.6
65+	535.3	204.1	331.2
2011			
სულ	3756.4	1789.7	1966.7
-15	683.7	361.3	322.4
15-64	2545.5	1228.3	1317.2
65+	527.2	200.2	327.0
2012			
სულ	3728.9	1777.0	1951.8
-15	681.8	359.7	322.1
15-64	2522.1	1218.6	1303.5
65+	525.1	198.8	326.3
2013			
სულ	3717.7	1773.1	1944.5
-15	683.4	360.1	323.3
15-64	2508.1	1214.2	1293.9
65+	526.2	198.9	327.3
2014			
სულ	3719.4	1775.4	1944.1
-15	694.1	364.9	329.1
15-64	2496.2	1210.5	1285.7
65+	529.1	199.9	329.3
2015			
სულ	3725.3	1780.4	1944.8
-15	711.0	373.1	337.9
15-64	2480.4	1205.6	1274.8
65+	533.9	201.7	332.2
2016			
სულ	3727.5	1784.7	1942.8
-15	726.1	380.3	345.8
15-64	2463.6	1201.5	1262.1
65+	537.9	202.9	335.0
2017			
სულ	3728.0	1788.6	1939.4
-15	738.9	386.3	352.6
15-64	2446.3	1197.7	1248.6
65+	542.8	204.6	338.2
2018			
სულ	3,726.5	1,791.2	1,935.3
-15	749.7	391.4	358.3
15-64	2427.4	1192.7	1234.7
65+	549.4	207.1	342.3
2019			
სულ	3,720.2	1,790.6	1,929.6
-15	756.8	394.4	362.3
15-64	2406.2	1186.0	1220.2
65+	557.2	210.2	347.0
2020			
სულ	3,722.7	1,793.3	1,929.5
-15	761.9	396.6	365.4
15-64	2,395.6	1,183.8	1,211.8
65+	565.1	212.8	352.3

შობადობა

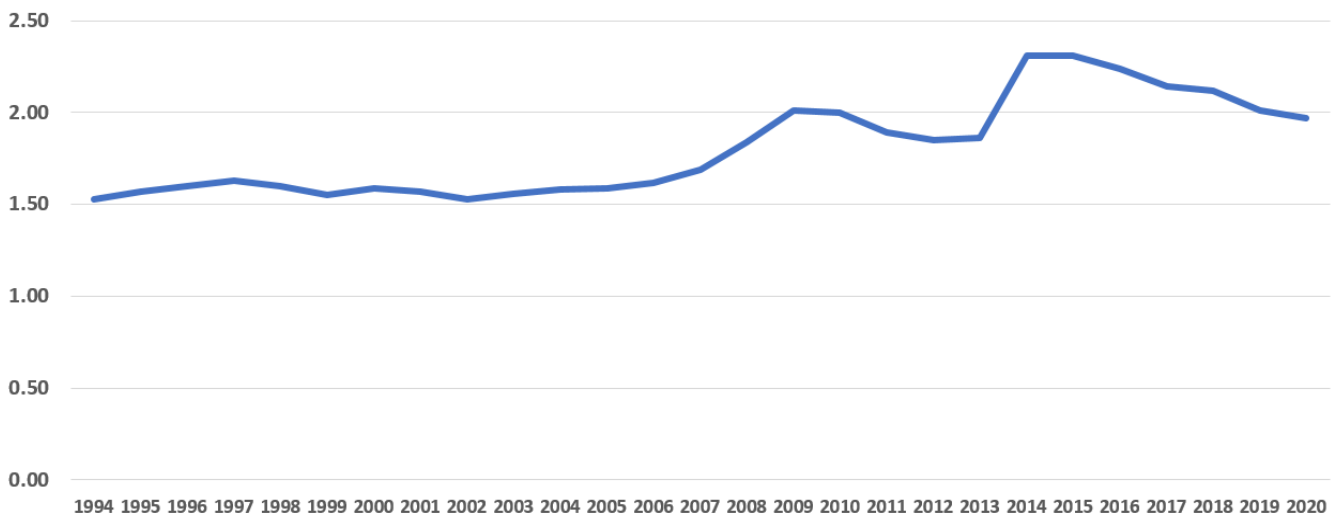
2020 წელს საქართველოში აღირიცხა 46 520 ცოცხალშობილი (2019 წელს - 48 296), შობადობის ზოგადი მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე - 12.5 (2019 წელს - 13.0). დაბადების რიგითობის მიხედვით პირველ ბავშვზე ცოცხალშობილთა 38.0%, მეორე ბავშვზე - 35.8%, ხოლო მესამეზე - 19.4% მოდიოდა.

ცხრილი 2.4 ცოცხალშობილთა რაოდენობა დაბადების რიგითობის მიხედვით, საქართველო

წელი	დაბადების რიგითობა					სულ
	I	II	III	IV	V+	
2008	28978	16841	5040	1098	485	52442
2009	29953	18874	5959	1257	525	56568
2010	27303	19698	6338	1301	590	55230
2011	24559	19293	5989	1166	558	51565
2012	23075	19044	6065	1269	516	49969
2013	22478	18910	6387	1353	529	49657
2014	26355	23171	8724	1646	644	60635
2015	24684	22644	9189	1878	719	59249
2016	22949	21563	9389	1964	704	56569
2017	20742	20435	9291	2073	677	53293
2018	19362	19511	9291	2073	718	51138
2019	18421	17645	9063	2079	777	48296
2020	17655	16651	9017	2190	1007	46520

2014 წლის შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტი (Total fertility rate - TFR) \approx 1.3-ჯერ აღემატებოდა 2013 წლის მაჩვენებელს, რაც განპირობებული იყო საყოველთაო აღწერის შედეგად მოსახლეობის რიცხოვნობის ცვლილებით. 2020 წლის შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტია 1.97 (2019 წელს იყო 2.01). (სურათი 2.2).

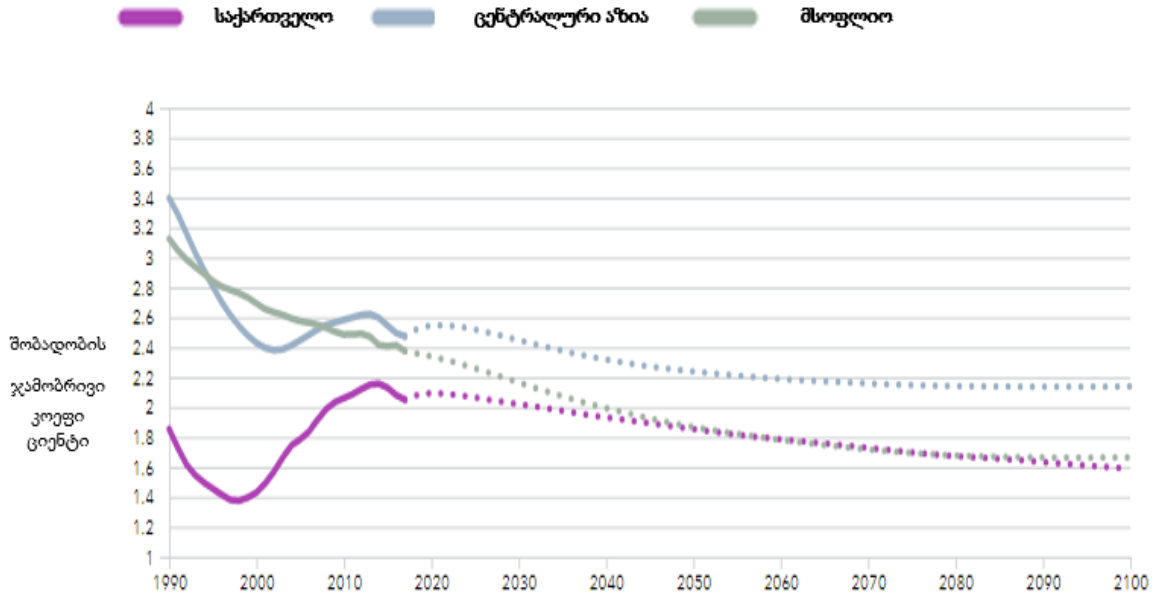
სურათი 2.2 შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტი (TFR), საქართველო

წყარო: სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ვაშინგტონის უნივერსიტეტის ჯანმრთელობის გაზომვების და შეფასების ინსტიტუტი (IHME) საქართველოში შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტის კლების ტენდენციას პროგნოზირებს. შედარებისთვის მოყვანილია რეგიონალური და გლობალური ტენდენციები (სურათი 2.3).

სურათი 2.3 შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტი (TFR), საქართველო, 1990 – 2100

	1990	2017	2100
საქართველო	1.9	2.0	1.6
ცენტრალური აზია	3.4	2.5	2.1
მსოფლიო	3.1	2.4	1.7

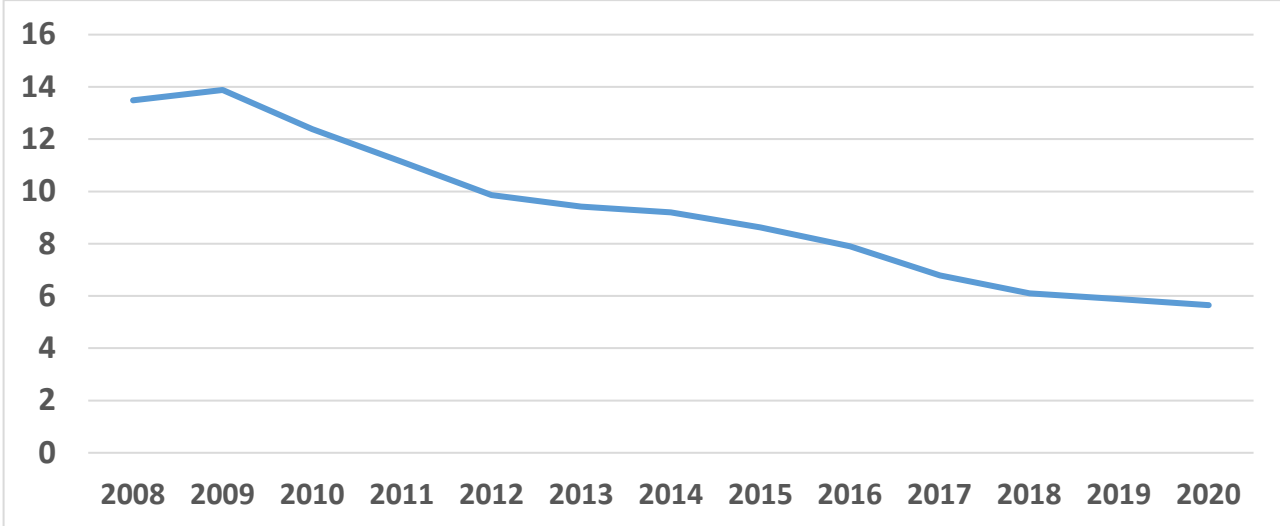
წყარო: <http://www.healthdata.org/georgia>

ცხრილი 2.5 შობადობის ასაკობრივი და მოსახლეობის აღწარმოების კოეფიციენტები, საქართველო

წელი	დედის ასაკი							შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტი	აღწარმოების კოეფიციენტი	
	-20	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45+		ბრუტო	ნეტო
2008	48.0	129.1	100.8	58.7	24.8	5.6	0.3	1.8	0.9	0.8
2009	56.1	138.5	111.5	63.4	26.8	5.8	0.3	2.0	1.0	0.9
2010	52.2	132.6	111.0	67.0	29.1	6.8	0.3	2.0	1.0	0.9
2011	47.1	125.0	106.9	63.5	28.0	6.3	0.3	1.9	0.9	0.9
2012	43.0	120.3	105.5	65.6	28.5	6.9	0.4	1.9	0.9	0.9
2013	42.2	119.1	106.2	67.3	30.5	7.2	0.4	1.9	0.9	0.9
2014	51.5	144.7	131.3	86.5	38.9	9.2	0.7	2.3	1.1	1.1
2015	48.4	144.1	128.0	87.7	41.5	10.6	0.7	2.3	1.1	1.1
2016	43.4	134.9	127.5	86.4	43.7	11.2	0.8	2.2	1.1	1.1
2017	36.2	126.1	126.9	84.5	44.0	10.5	0.5	2.1	1.0	1.0
2018	32.3	121.9	127.5	85.4	44.3	11.0	0.6	2.1	1.0	1.0
2019	29.4	112.1	121.3	81.2	44.6	12.4	1.5	2.0	1.0	1.0
2020	27.3	103.3	121.8	81.6	44.4	13.3	1.7	1.97	0.94	0.93

საქართველოში 2010 წლიდან 20 წლამდე ასაკის ქალებში აღრიცხული შობადობის შემცირების ტენდენცია გაგრძელდა და 2020 წელს 20 წლამდე ასაკის ქალების მიერ გაჩენილი ცოცხალშობილი ბავშვების წილმა 5.6% შეადგინა (სურათი 2.4).

სურათი 2.4 20 წლამდე ასაკის ქალების მიერ გაჩენილი ცოცხალშობილი ბავშვების წილი ცოცხალშობილთა საერთო რაოდენობიდან, საქართველო

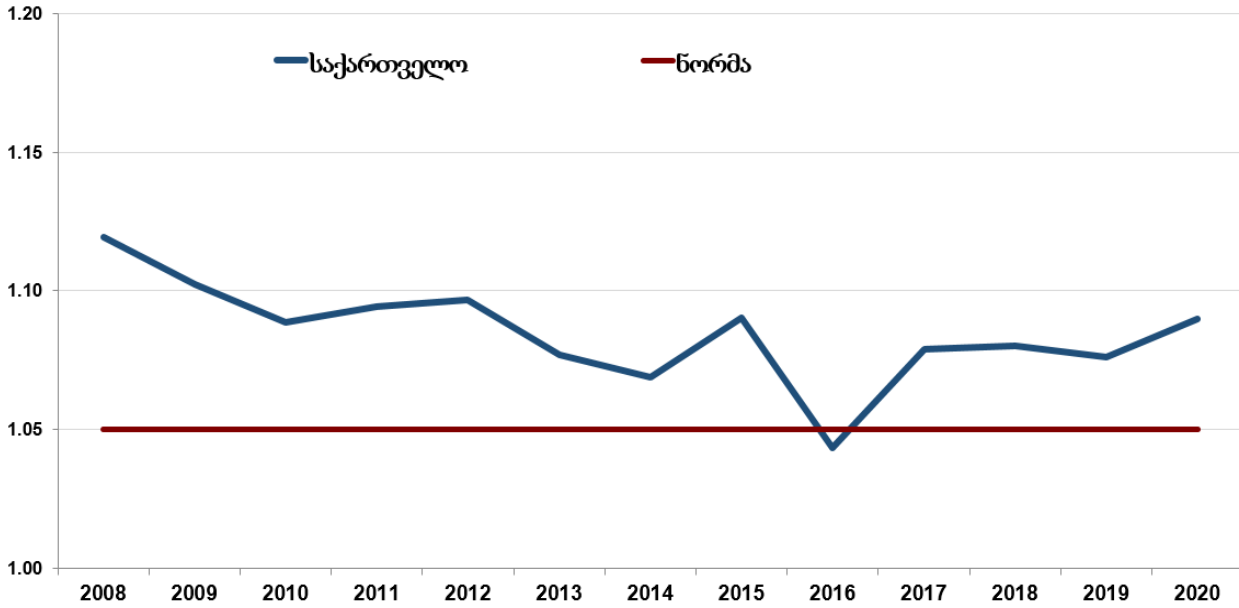
წყარო: სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ცხრილი 2.6 ცოცხალშობილთა რაოდენობა დედის ასაკის მიხედვით, საქართველო

წელი	სულ	დედის ასაკი						
		- 20	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45+
2008	52442	7072	19258	13993	7926	3326	782	85
2009	56568	7853	20381	15457	8473	3544	781	79
2010	55230	6841	19291	15465	8862	3793	893	85
2011	51565	5742	18032	14963	8324	3612	803	89
2012	49969	4930	17116	14762	8558	3634	869	100
2013	49657	4678	16486	14806	8797	3880	897	113
2014	60635	5579	19131	18257	11398	4941	1148	181
2015	59249	5108	17917	17739	11729	5266	1311	179
2016	56569	4467	15650	17613	11706	5539	1386	208
2017	53293	3614	13834	17350	11496	5581	1285	133
2018	51138	3117	12786	16548	11564	5627	1344	152
2019	48296	2839	11659	15287	10969	5687	1500	355
2020	46520	2628	10581	14476	11039	5762	1620	414

2020 წლის მონაცემებით, სქესთა მეორეული რაოდენობრივი თანაფარდობა დაბადებისას წინა წელთან შედარებით მომატებულია და უდრის 109.3 (2019 წელს - 107.6) (სურათი 2.5).

სურათი 2.5 სქესთა მეორეული რაოდენობრივი თანაფარდობა, საქართველო

წყარო: სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ცხრილი 2.7 სქესთა რაოდენობრივი თანაფარდობა დაბადებისას, საქართველო

წელი	ორივე სქესი	მამრობითი	მდედრობითი	(მამრობითი / მდედრობითი) * 100
2008	52442	27698	24744	111.9
2009	56568	29660	26908	110.2
2010	55230	28787	26443	108.9
2011	51565	26942	24623	109.4
2012	49969	26138	23831	109.7
2013	49657	25747	23910	107.7
2014	60635	31325	29310	106.9
2015	59249	30902	28347	109.0
2016	56569	28887	27682	104.4
2017	53293	27658	25635	107.9
2018	51138	26538	24600	107.9
2019	48296	25029	23267	107.6
2020	46520	24289	22231	109.3

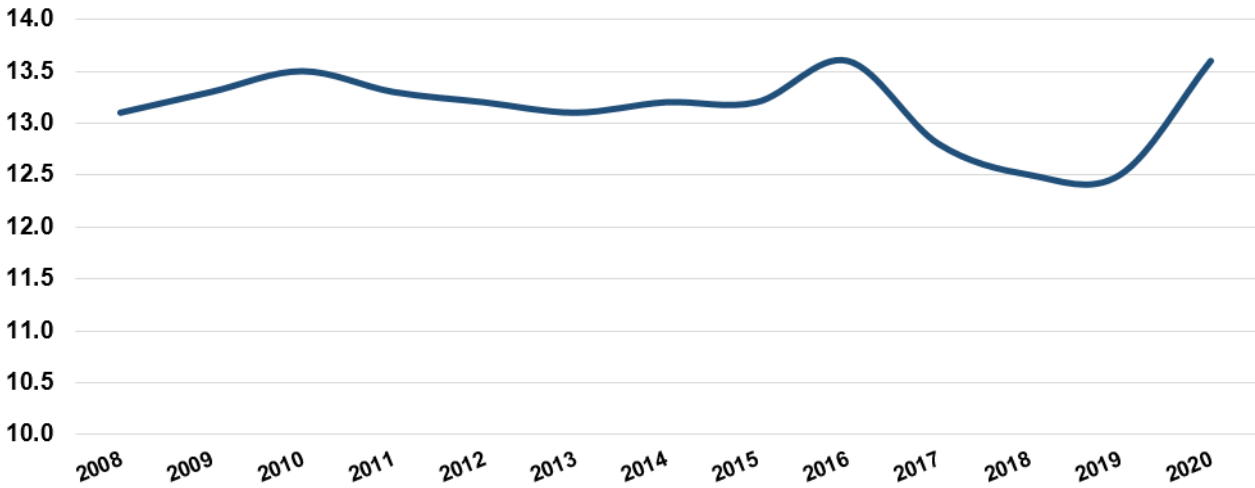
სიკვდილიანობა

მსოფლიოში ბოლო რამდენიმე ათწლეულის განმავლობაში აღინიშნა სიკვდილიანობის შემცირების და სიცოცხლის ხანგრძლივობის მატების ტენდენცია. ამგვარი ცვლილება ნაწილობრივ არაფაქტორული დაავადებების წილის ზრდასთან და ტრავმული დაზიანებით გამოწვეული სიკვდილის შემთხვევების შემცირებასთან და, ასევე, რისკ-ფაქტორების კონტროლის გაუმჯობესებასთან, დაავადებათა ადრეულ გამოვლენასა და გაუმჯობესებულ მართვასთან, მაღალტექნოლოგიურ ინტერვენციებთან არის დაკავშირებული. საქართველოში, განვითარებული ქვეყნების მსგავსად, იზრდება ხანდაზმული მოსახლეობის ხვედრითი წილი, რაც თავისთავად აისახება სიკვდილიანობის მაჩვენებელზე.

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემებით, სიკვდილიანობის ზოგადი მაჩვენებელი მთლიან მოსახლეობაში მეტნაკლებად სტაბილურ მნიშვნელობას

ინარჩუნებდა 2011-2015 წლების განმავლობაში. 2017 წლიდან 2019 წლის ჩათვლით ქვეყანაში ფიქსირდებოდა მაჩვენებლის კლების და სტაბილიზაციის ტენდენია (2017 - 12.8, 2018 - 12.5, 2019 – 12.5). 2020 წელს სიკვდილიანობის მაჩვენებელმა მოიმატა და 13.6-ს გაუტოლდა (სურათი 2.6).

სურათი 2.6 სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე, საქართველო

წყარო: სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

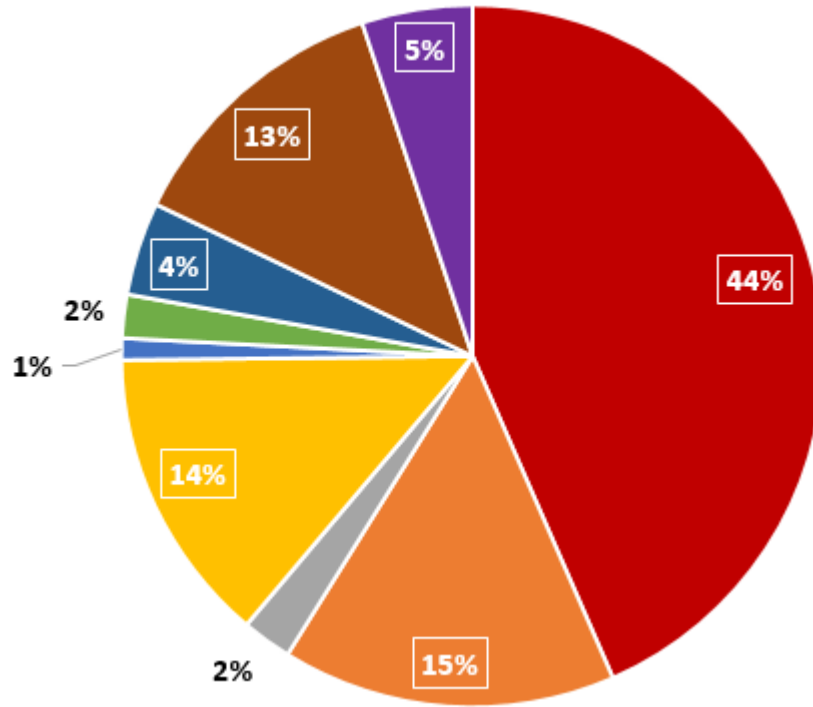
2020 წელს გარდაცვლილთა საერთო რაოდენობის 51.9% კაცი და 48.1% ქალია. გარდაცვლილთა საერთო რაოდენობის 1.04% 0-15 წლამდე ასაკის ბავშვებზე მოდიოდა, მათ შორის 70.2% - ერთ წლამდე ასაკის ბავშვებზე.

ცხრილი 2.8 გარდაცვლილთა რაოდენობა და სიკვდილიანობის მაჩვენებლები, საქართველო, 2020

ასაკი	გარდაცვლილთა რაოდენობა			სიკვდილიანობის მაჩვენებელი (1000 მოსახლეზე)		
	ორივე სქესი	კაცი	ქალი	ორივე სქესი	კაცი	ქალი
-1	368	203	165	7.8	8.3	7.3
1-4	63	35	28	0.3	0.3	0.3
5-9	37	24	13	0.1	0.2	0.1
10-14	56	34	22	0.2	0.3	0.2
15-19	106	72	34	0.5	0.7	0.4
20-24	154	116	38	0.7	1.0	0.4
25-29	228	186	42	0.9	1.5	0.4
30-34	300	222	78	1.1	1.6	0.6
35-39	449	346	103	1.7	2.7	0.8
40-44	726	567	159	3.0	4.7	1.3
45-49	1150	873	277	4.9	7.5	2.3
50-54	1,750	1,286	464	7.6	11.6	3.9
55-59	2,992	2,180	812	11.7	18.4	5.9
60-64	4,197	2,861	1,336	17.6	27.1	10.1
65-69	5,101	3,283	1,818	25.9	40.0	15.8
70-74	5,644	3,239	2,405	38.8	57.2	27.1
75-79	5,809	2,844	2,965	66.1	90.6	52.5
80-84	10,375	4,248	6,127	113.7	143.0	99.5
85+	11,032	3,592	7,440	253.7	276.4	244.1
სულ	50 537	26 211	24 326	13.6	14.6	12.6

საქართველოში, ისევე, როგორც მსოფლიოს ქვეყნების უმეტესობაში, სიკვდილიანობის ძირითადი ტვირთი არაგადამდებ დაავადებებზე მოდის (სურათი 2.7).

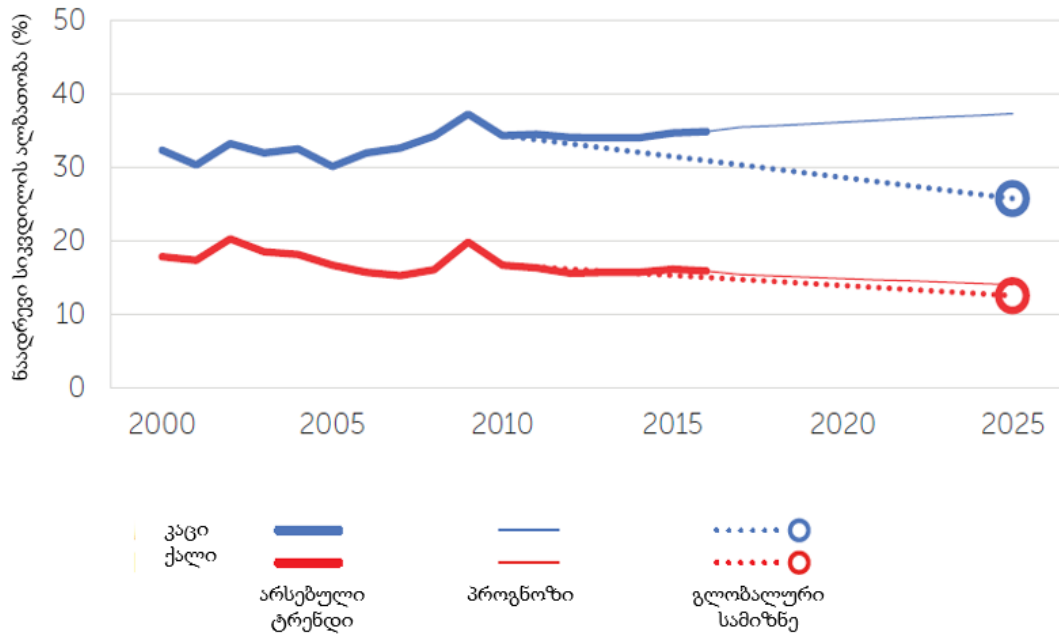
სურათი 2.7 სიკვდილიანობის სტრუქტურა, საქართველო, 2020

- სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობები
- ავთვისებიანი სიმსივნეები
- გადამდები ავადმყოფობები, დედათა სიკვდილი, პერინატალური მდგომარეობები და კვებითი დარღვევები
- სხვა არაგადამდები ავადმყოფობები
- ქრონიკული რესპირატორული ავადმყოფობები
- დიაბეტი
- ტრავმული დაზიანებები
- სიმპტომები, უცნობი მიზეზები
- კოვიდი

წყარო: საქსტატი

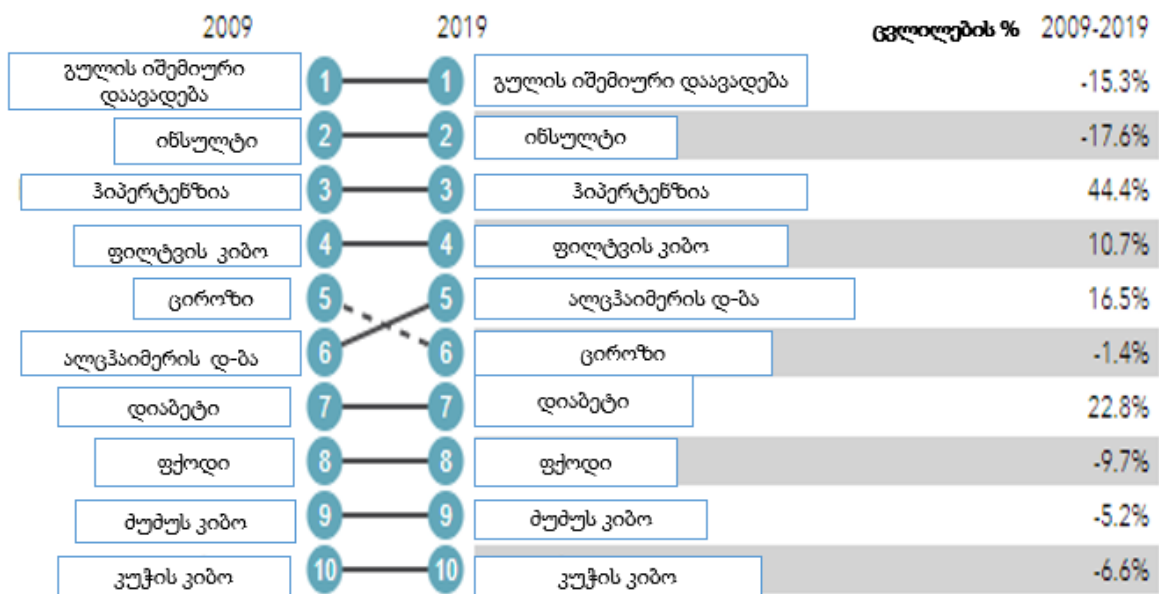
სურათი 2.8 არაგადამდებ დაავადებებთან დაკავშირებული ნაადრევი სიკვდილის რისკი (%), საქართველო, 2018

წყარო: World Health Organization - Noncommunicable Diseases (NCD) Country Profiles, 2018

ვამინგტონის უნივერსიტეტის ჯანმრთელობის გაზომვებისა და შეფასების ინსტიტუტის (IHME) 2019 წლის მონაცემები სიკვდილის 10 წამყვანი მიზეზის შესახებ და ასევე 2009-2019 წლებში დაფიქსირებული ცვლილების პროცენტი წარმოდგენილია სურათზე 2.9.

სურათი 2.9 სიკვდილის 10 წამყვანი მიზეზი, ყველა ასაკობრივი ჯგუფი, საქართველო

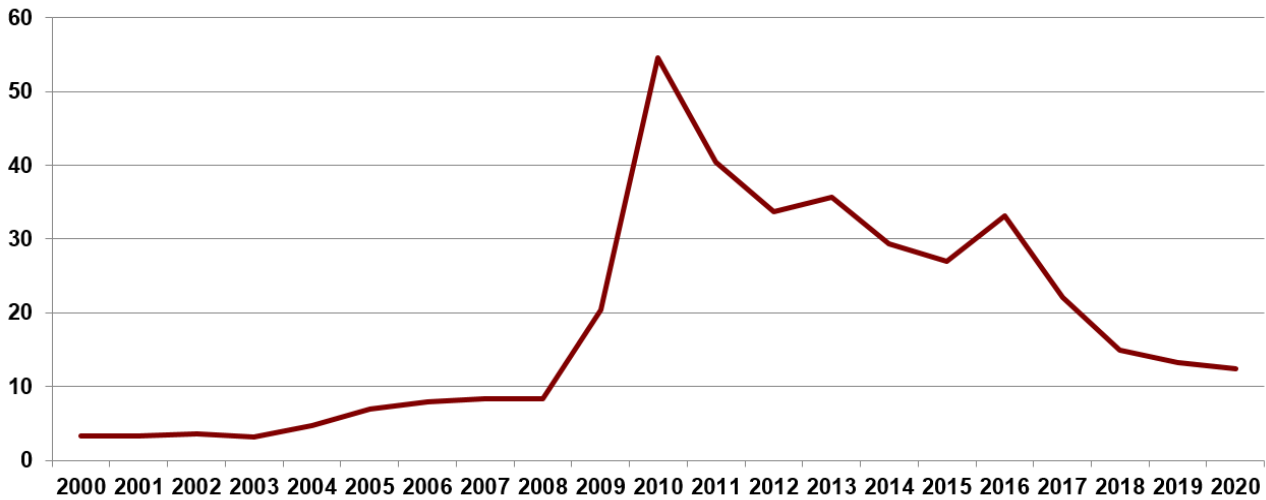
წყარო: <http://www.healthdata.org/georgia>

ცხრილი 2.9 სიკვდილიანობა ძირითადი მიზეზების მიხედვით (მაჩვენებლები 100000 მოსახლეზე), საქართველო, 2020

	რაოდენობა	მაჩვენებელი
სულ	50537	1358.3
ზოგიერთი ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობა	753	20.2
სიმსივნეები	8089	217.4
სისხლისა და სისხლმზადი ორგანოების ავადმყოფობები და იმუნური მექანიზმის ჩართვით გამოწვეული ზოგიერთი დარღვევა	322	8.7
ენდოკრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოწვეული ავადმყოფობები	1011	27.2
ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობები	76	2.0
ნერვული სისტემის ავადმყოფობები	562	15.1
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობები	0	0.0
ყურისა და დვრილისებრი მორჩის ავადმყოფობები	0	0.0
სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობები	22126	594.7
სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობები	4017	108.0
საჭმლის მომნელებელი სისტემის ავადმყოფობები	1465	39.4
კანისა და კანქვეშა ქსოვილის ავადმყოფობები	20	0.5
ძვალ-კუნთოვანი სისტემისა და შემაერთებელი ქსოვილის ავადმყოფობები	9	0.2
შარდ-სასქესო სისტემის ავადმყოფობები	431	11.6
ორსულობა, მშობიარობა და ლოგინობის ხანა	19	0.5
პერინატალურ პერიოდში განვითარებული ზოგიერთი მდგომარეობა	266	7.1
თანდაყოლილი ანომალიები (განვითარების მანკები), დეფორმაციები და ქრომოსომული დარღვევები	85	2.3
არაიდენტიფიცირებული მიზეზები	6489	174.4
ტრავმები, მოწამვლები და გარეგანი მიზეზების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგი	2210	59.4
სპეციალური დანიშნულების კოდები (U07.1 - ახალი კორონავირუსით გამოწვეული დაავადება (COVID-19), ვირუსი ლაბორატორიულად იდენტიფიცირებულია)	2587	69.5

სიკვდილიანობის შეფასების ძირითად კრიტერიუმებს გარდაცვალების შემთხვევათა აღრიცხვის სისრულე და სიკვდილის მიზეზების სწორი იდენტიფიცირება წარმოადგენს. საქართველოში ბოლო წლების განმავლობაში ამ კუთხით სერიოზული ძვრები აღინიშნა, რეგისტრაციის სისრულე 95%-ს აღემატება, რასაც საერთაშორისო შეფასებებიც ადასტურებს. დაავადებათა კონტროლის ეროვნული ცენტრის მიერ განხორციელებული აქტივობების, უწყებათაშორისი თანამშრომლობის და მუნიციპალური საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ცენტრების ჩართულობის შედეგად, სიკვდილის მიზეზების იდენტიფიცირების ხარისხი მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა - სიკვდილის არაიდენტიფიცირებული მიზეზების წილი 2019 წელს 15%-იან ზღვარს ჩამოსცილდა და 2020 წელს კი 12.9% შეადგინა (სურათი 2.10).

სურათი 2.10 სიკვდილის არაიდენტიფიცირებული მიზეზების წილი (%) საერთო სიკვდილიანობაში, საქართველო

წყარო: დკსჯეც

ბუნებრივი მატება

საქართველოში 2020 წელს ბუნებრივი მატების უარყოფითი მაჩვენებელი დაფიქსირდა (-1.1 1000 მოსახლეზე, 2019 წელს +0.4). დადებითი ბუნებრივი მატება დაფიქსირდა აჭარაში, თბილისსა და ქვემო ქართლში.

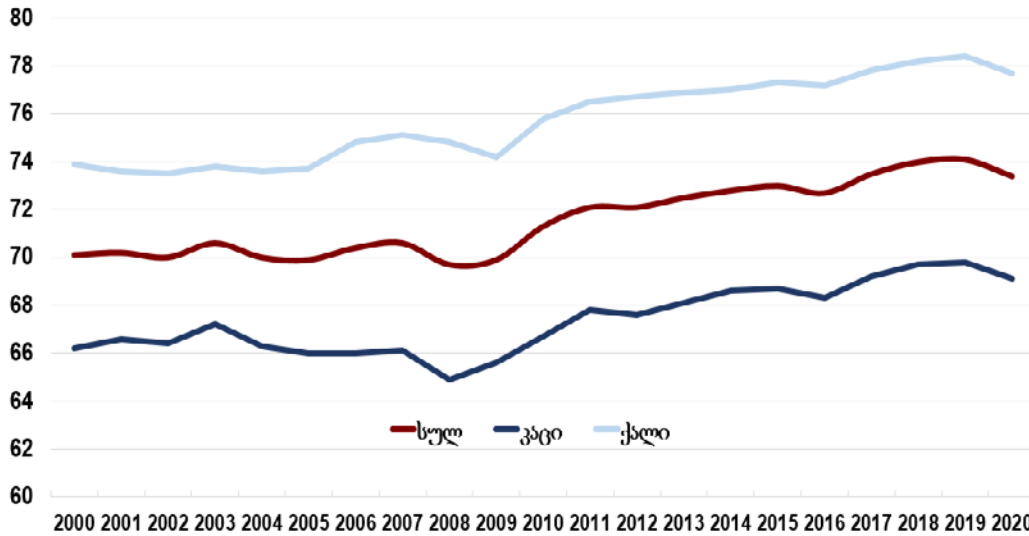
ცხრილი 2.10 ბუნებრივი მოძრაობის ზოგადი მაჩვენებლები, საქართველო

წელი	ცოცხალშობილები		გარდაცვალება		ბუნებრივი მატება		ქორწინება		განქორწინება	
	რაოდენობა	მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე	რაოდენობა	მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე	რაოდენობა	მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე	რაოდენობა	მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე	რაოდენობა	მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე
2008	52442	14.6	50490	13.1	1952	0.5	31414	8.2	3189	0.8
2009	56568	13.7	50794	13.3	5774	1.5	31752	8.3	4030	1.1
2010	55230	13.4	51066	13.5	4164	1.1	34675	9.2	4726	1.2
2011	51565	13.4	49818	13.3	1747	0.5	30863	8.2	5850	1.6
2012	49969	16.3	49347	13.2	622	0.2	30412	8.2	7136	1.9
2013	49657	15.9	48564	13.1	1093	0.3	34693	9.3	8089	2.2
2014	60635	15.2	49087	13.2	11548	3.1	31526	8.5	9119	2.5
2015	59249	14.3	49121	13.2	10128	2.7	29157	7.8	9112	2.4
2016	56569	14.8	50771	13.6	5798	1.6	25101	6.7	9539	2.6
2017	53293	14.6	47822	12.8	5471	1.5	23684	6.4	10222	2.7
2018	51138	13.7	46524	12.5	4614	1.2	23202	6.2	10288	2.8
2019	48296	13.0	46659	12.5	1637	0.4	23285	6.3	11205	3.0
2020	46520	12.4	50537	13.6	-4 017	-1.1	16359	4.4	7643	2.1

სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა

საქართველოში 2020 წელს სიცოცხლის მოსალოდნელმა ხანგრძლივობამ დაბადებისას 73.4 შეადგინა: ქალებში – 77.47; კაცებში – 69.1 (სურათი 2.11).

სურათი 2.11 სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა დაბადებისას, საქართველო

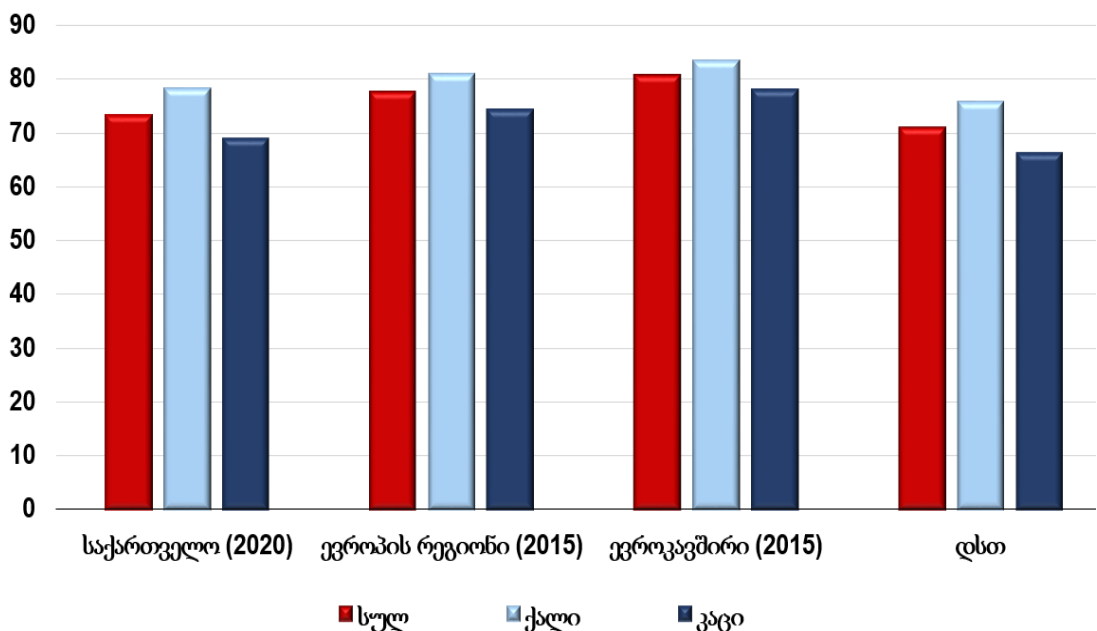
წყარო: სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ცხრილი 2.11 სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა დაბადებისას, საქართველო

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
სულ	71.3	72.1	72.1	72.5	72.8	73	72.7	73.5	74.0	74.1	73.4
კაცი	66.7	67.8	67.6	68.1	68.6	68.7	68.3	69.2	69.7	69.8	69.1
ქალი	75.8	76.5	76.7	76.9	77.0	77.3	77.2	77.8	78.2	78.4	77.7

საქართველოში სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა დაბადებისას აღემატება დსთ-ს მაჩვენებელს და ნაკლებია ევროპის რეგიონის მაჩვენებელზე (სურათი 2.12).

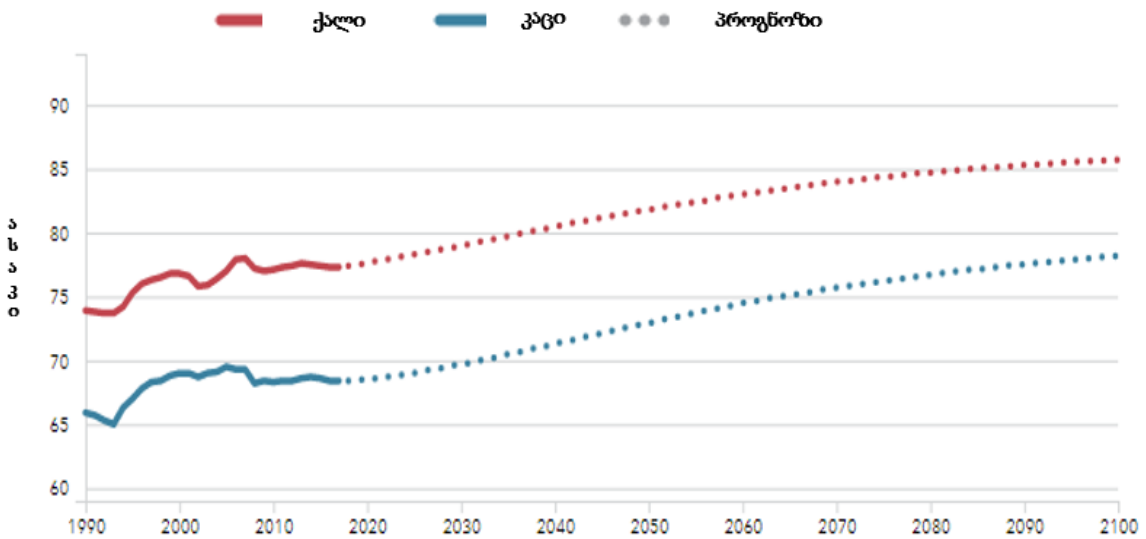
სურათი 2.12 სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა დაბადებისას (ბოლო ხელმისაწვდომი წელი)

წყარო: საქსტატი; ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემთა ბაზა „ჯანმრთელობა ყველასათვის“

ვაშინგტონის უნივერსიტეტის ჯანმრთელობის გაზომვების და შეფასების ინსტიტუტის (IHME) პროგნოზით, რომელიც ეყრდნობა ავადობის გლობალური ტვირთის 2017 წლის მონაცემებს, საქართველოში სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა ზრდის ტენდენციას შეინარჩუნებს (სურათი 2.13).

სურათი 2.13 სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა დაბადებისას, საქართველო, 1990 – 2100

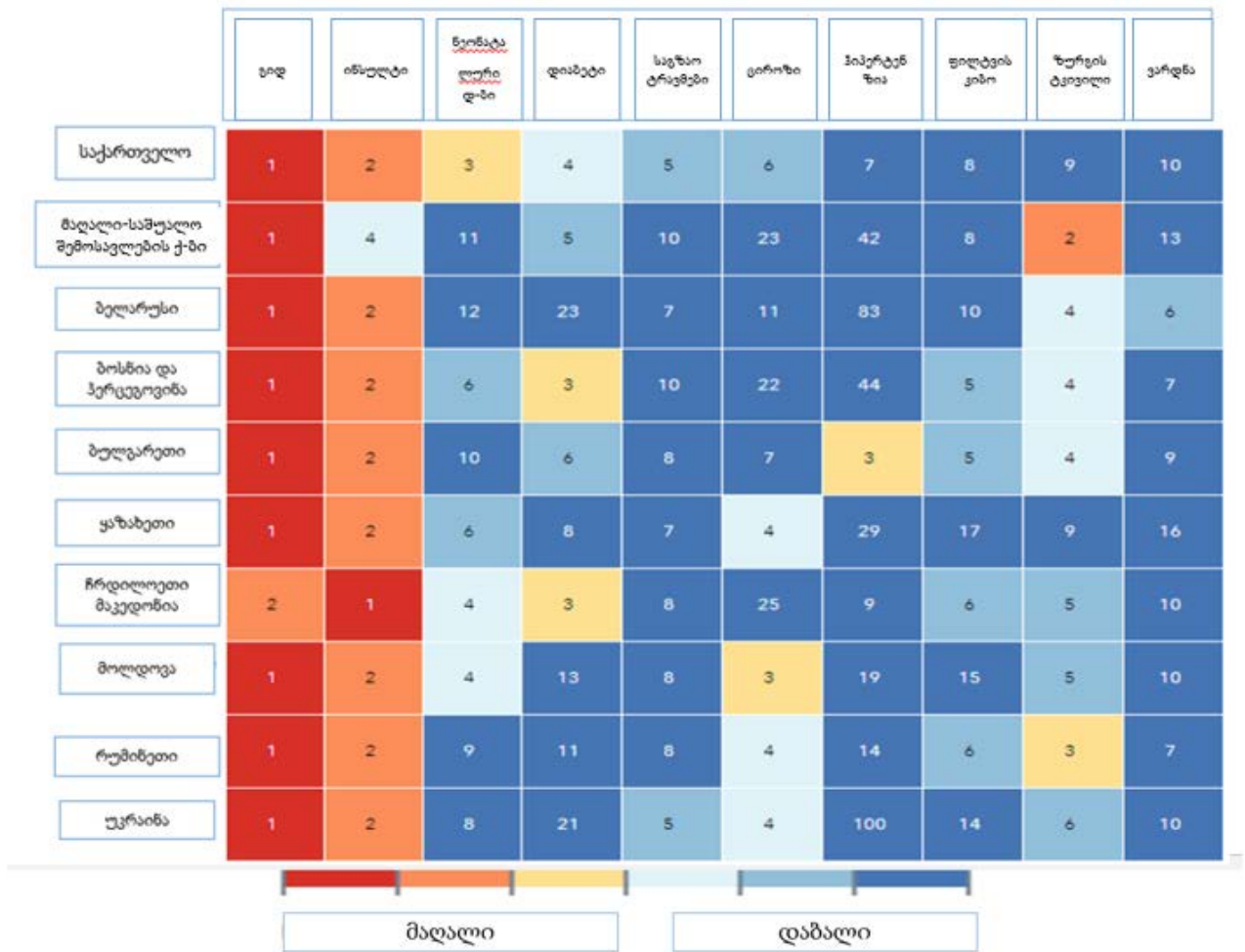

	1990	2017	2100
ქალი	73.9	77.3	85.7
კაცი	65.9	68.4	78.2

წყარო: <http://www.healthdata.org/georgia>

სურათზე 2.14 წარმოდგენილია ვაშინგტონის უნივერსიტეტის ჯანმრთელობის გაზომვების და შეფასების ინსტიტუტის (IHME) მიერ მოწოდებული სიკვდილისა და შეზღუდული შესაძლებლობების გამომწვევი 10 წამყვანი მიზეზი.

სურათი 2.14 ასაკ-სტანდარტიზებული DALY (შეზღუდული შესაძლებლობების გამო დაკარდული წლები), მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე, 2019

წყარო: <http://www.healthdata.org/georgia>

თავი 3.

მოსახლეობის სამედიცინო მომსახურება

მოსახლეობის სამედიცინო მომსახურება

ცხრილი 3.1 ჯანდაცვის რესურსები და სერვისების უტილიზაცია, საქართველო, 2020

ექიმების რაოდენობა (სტომატოლოგების ჩათვლით)	25429	სტაციონარული დაწესებულებების რაოდენობა	265
ექიმებით უზრუნველყოფა 100000 მოსახლეზე	683.1	ამბულატორიულ/პოლიკლინიკური დაწესებულებების რაოდენობა	2283
ექთნების რაოდენობა	22126	ჰოსპიტალური საწოლების რაოდენობა	18580
ექთნებით უზრუნველყოფა 100000 მოსახლეზე	594.4	ჰოსპიტალური საწოლებით უზრუნველყოფა 100000 მოსახლეზე	499.4
მიმართვა ექიმთან	12807695	ანტენატალური მომსახურების მიმწოდებელი დაწესებულებების რაოდენობა	307
ექიმის ვიზიტი ბინაზე	152706	სასწრაფო დახმარების სადგურების რაოდენობა	78
სოფლის ექიმი (ფიზიკური პირი) რაოდენობა	1264	ტრანსფუზიოლოგიური სერვისის მიმწოდებელი	19

ჯანდაცვის სისტემის ქსელი და ადამიანური რესურსები

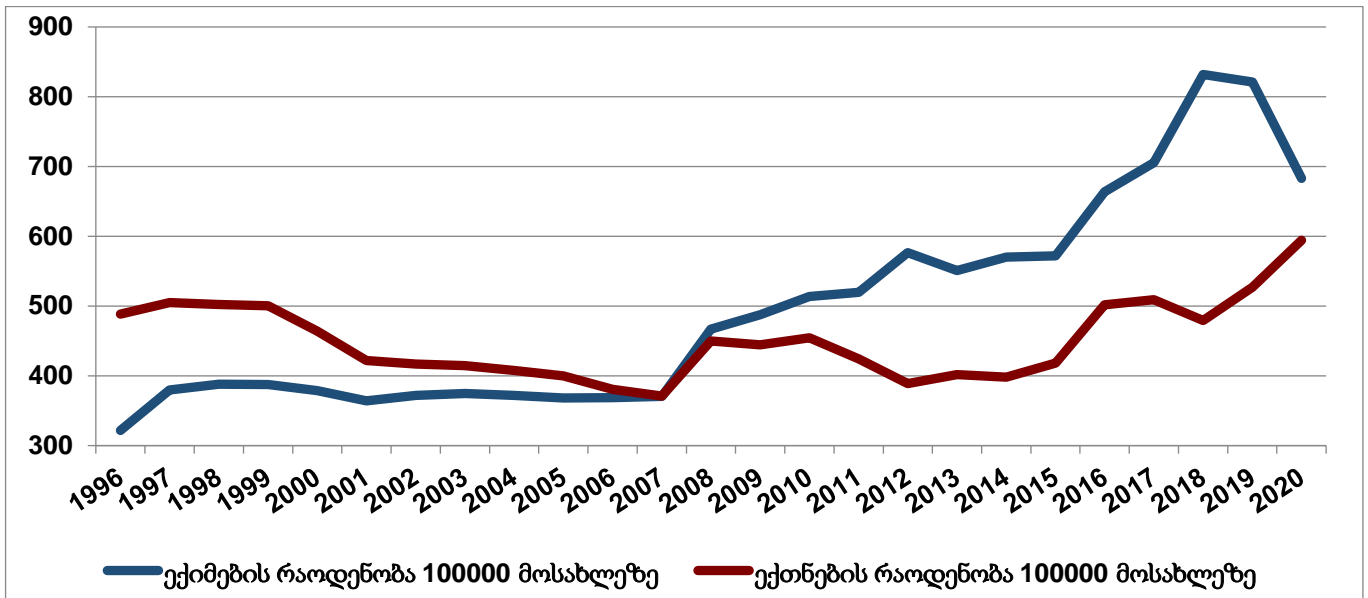
ცხრილი 3.2 ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის სამკურნალო-პროფილაქტიკური დაწესებულებების ქსელი, საქართველო, 2020

დაწესებულება	რაოდენობა
სტაციონარული დაწესებულებები	265
საავადმყოფოები და სამედიცინო ცენტრები	264
მ.შ. სპეციალიზებული	80
მ.შ. დამოუკიდებელი სამშობიარო სახლები	8
დისპანსერები (სტაციონარით)	1
ამბულატორიულ-პოლიკლინიკური დაწესებულებები და სოფლის ექიმები	2283
მ.შ. პოლიკლინიკური დაწესებულებები დამოუკიდებელი	320
სტომატოლოგიური პოლიკლინიკები და კაბინეტები	614
ამბულატორიები	21
დამოუკიდებელი ქალთა კონსულტაციები	11
კაბინეტები (სტომატოლოგიურის გარდა)	46
სოფლის ექიმები	1264
დისპანსერები (სტაციონარის გარეშე)	10
სასწრაფო სამედიცინო დახმარების სადგურები (დამოუკიდებელი)	71
სისხლის გადასხმის ობიექტები (დამოუკიდებელი და შემავალი)	19
ეპიდემიოლოგიური სამსახური	60
სხვა	20

ქვეყანაში ჯანდაცვის ადამიანური რესურსის სათანადო რაოდენობის არსებობას, ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაცია განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს. საქართველოში 2006 წლიდან აღინიშნება ექიმებით უზრუნველყოფის მაჩვენებლის ზრდა; ამასთან, საქართველოს მაჩვენებლები მნიშვნელოვნად აღემატება ევროპის რეგიონის, ევროკავშირის და დსთ ქვეყნების მაჩვენებლებს.

ექთნებით უზრუნველყოფის მაჩვენებლები 1998 წლიდან 2013 წლამდე კლების ტენდენციით ხასიათდება და უკანასკნელ წლებში, ზრდის მიუხედავად, მნიშვნელოვნად ჩამორჩება ევროპის რეგიონის, ევროკავშირის და დსთ ქვეყნების მაჩვენებლებს.

სურათი 3.1 მოსახლეობის ექიმებით და ექთნებით უზრუნველყოფის მაჩვენებლები, საქართველო⁴

წყარო: დკსჯეც

ცხრილი 3.3 პროფესიულად აქტიური ექიმებით⁵ უზრუნველყოფა, საქართველო

	ექიმები		მათ შორის პრაქტიკოსი ექიმები	
	სულ	უზრუნველყოფა 100000 მოსახლეზე	სულ	უზრუნველყოფა 100000 მოსახლეზე
2008	17961	466.7	16571	430.6
2009	18591	487.4	17392	456.0
2010	19453	513.7	18227	481.3
2011	19514	519.5	18366	488.9
2012	21501	576.6	18235	489.0
2013	20474	550.7	18278	491.6
2014	21201	570.0	19270	518.1

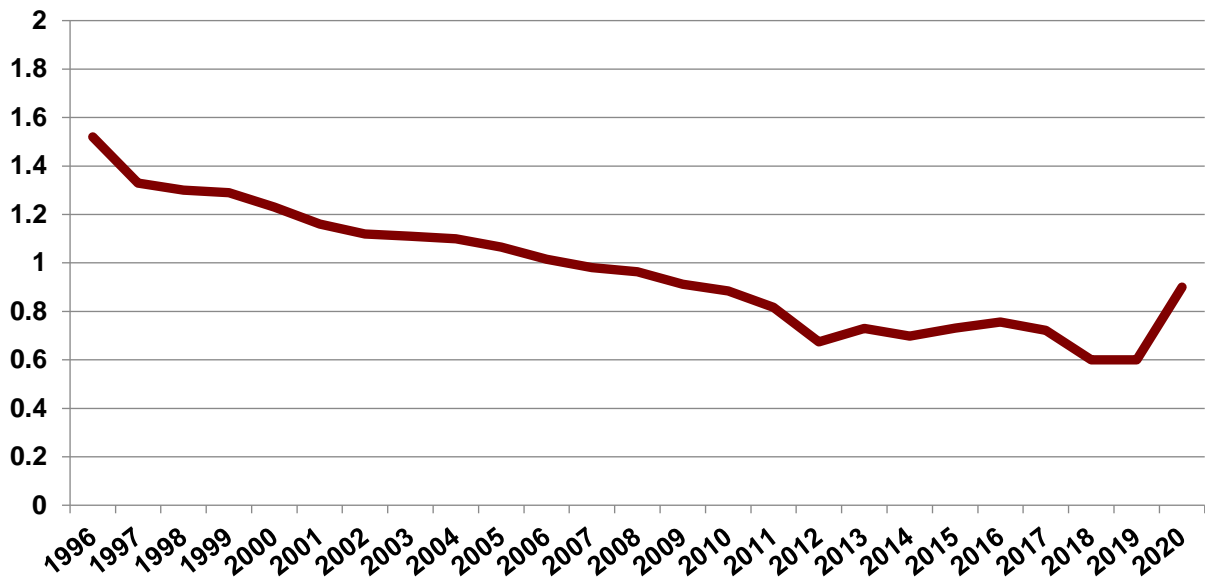
⁴ 2020 წლის მონაცემები ეყრდნობა ჯანდაცვის მუშაკთა პერსონიფიცირებული აღრიცხვის ახალ სისტემას

⁵ პროფესიონალურად აქტიური ექიმები - პრაქტიკოსი ექიმები, რომელთათვისაც მათი სამედიცინო განათლება არის სამუშაოს აღსრულების წინაპირობა. **არ მიეკუთვნება:** სტომატოლოგები, სტომატოლოგი-ქირურგები, ექიმები, რომელთა საქმიანობა არ მოითხოვს სამედიცინო განათლებას, უმუშევარი ექიმები და პენსიონერები, საზღვარგარეთ მომუშავე ექიმები.

2015	21312	572.1	20143	540.7
2016	24745	663.8	24082	646.1
2017	26303	705.6	25084	672.9
2018	30291	814.2	29223	784.2
2019	30574	821.8	29351	789.0
2020	20379	547.4	20379	547.4

ევროპის რეგიონის და ევროკავშირის ქვეყნებში ერთ ექიმზე საშუალოდ 2-2.7 ექთანის მოდის და ამ მაჩვენებლის ზრდა პოზიტიურ ტენდენციად არის მიჩნეული. უკანასკნელი დეკადების განმავლობაში, საქართველოში ექიმების რაოდენობა ჭარბობს ექთნების რაოდენობას (სურათი 3.3).

სურათი 3.2 ექთნების და ექიმების რაოდენობების შეფარდება, საქართველო

ცხრილი 3.4 პროფესიულად აქტიური საშუალო სამედიცინო პერსონალით⁶ უზრუნველყოფა, საქართველო

	ექთნები		მათ შორის ბებიაქალები	
	სულ	უზრუნველყოფა 100000 მოსახლეზე	სულ	უზრუნველყოფა 100000 მოსახლეზე
2008	17309	449.8	1061	27.6
2009	16958	444.6	955	25.0
2010	17211	454.5	913	24.1
2011	15940	424.3	661	17.6
2012	14493	388.7	634	17.0
2013	14935	401.7	594	16.0
2014	14809	398.2	607	16.3
2015	15574	418.1	593	15.9
2016	18701	501.7	489	13.1
2017	18977	509.1	491	13.2

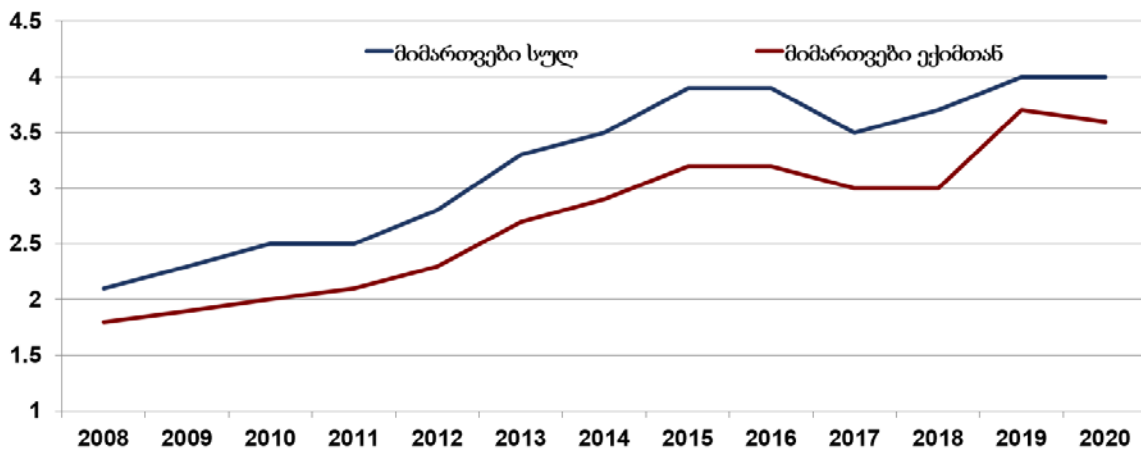
⁶ პროფესიულად აქტიური საშუალო სამედიცინო პერსონალი - პრაქტიკოსი ექთნები, რომელთათვისაც მათი სამედიცინო განათლება არის სამუშაოს აღსრულების წინაპირობა. არ მიეკუთვნება: ექთნები, რომელთა საქმიანობა არ მოითხოვს სამედიცინო განათლებას, უმუშევარი ექთნები და პენსიონერები, საზღვარგარეთ მომუშავე ექთნები.

2018	18440	494.8	491	13.2
2019	19613	527.2	542	14.6
2020	22126	594.3	519	13.4

ჯანდაცვის სერვისების უტილიზაცია

2020 წელს საქართველოში პირველადი ჯანდაცვის დონეზე რეგისტრირებულია 13686421 (2019 წელს - 14928350) მიმართვა. ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის ბოლო ხელმისაწვდომი მონაცემებით, 1 სულ მოსახლეზე ამბულატორიულ-პოლიკლინიკური მომსახურებისთვის მიმართვიანობის საშუალო მაჩვენებელი ევროპის რეგიონის ქვეყნებისთვის ~6-ს შეადგენს. საქართველოში უკანასკნელი ორი დეკადის განმავლობაში მაჩვენებლის მნიშვნელობა 2.2-ს არ აღემატებოდა. საყოველთაო ჯანდაცვის სახელმწიფო პროგრამის ამოქმედების შემდეგ მოსახლეობის მიმართვიანობა როგორც ამბულატორიულ, ასევე სტაციონარულ დაწესებულებებში, მკვეთრად გაიზარდა. 2020 წელს ამბულატორიულ-პოლიკლინიკური მომსახურებისთვის და სასწრაფო დახმარებისთვის მიმართვათა რაოდენობა ერთ სულ მოსახლეზე წინა წელთან შედარებით არ შეცვლილა და 4.0-ს უდრის (2018 წელს - 3.7) (სურათი 3.3).

სურათი 3.3 მიმართვათა რაოდენობა 1 სულ მოსახლეზე, საქართველო

წყარო: დკსჯეც

ცხრილი 3.5 ამბულატორიულ-პოლიკლინიკურ დაწესებულებებში მიმართვათა რაოდენობა 1 სულ მოსახლეზე, საქართველო

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
მიმართვათა რაოდენობა	1.9	1.9	2.1	2.4	3.2	3.6	3.5	3.1	3.3	3.6	3.7
ექიმთან მიმართვა	1.8	1.8	2.1	2.4	3.1	3.4	3.4	3.0	3.2	3.6	3.6
<i>მათ შორის:</i>											
მ.შ. 15 წლამდე ბავშვების	2.6	2.4	2.6	2.7	3.7	3.8	3.6	3.4	2.8	2.8	0.04
სასწრაფო სამედიცინო დახმარების გამოძახება	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3
მ.შ. 15 წლამდე ბავშვების	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	0.3	0.1

ცხრილი 3.6 ამბულატორული ქირურგიული მუშაობა, საქართველო

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ქირურგიული ოპერაციები სულ	78670	77289	101602	102120	105604	103469	104632	101482
თვალი	15941	17576	27517	27185	31369	28920	34480	53049
მათ შორის: გლაუკომა	8979	945	1169	1633	1622	1059	1437	1724
კატარაქტა	7517	9121	16386	15171	15624	14118	21322	11482
მიკროქირურგიული	2957	9894	10490	10423	12752	12789	19899	38546
ყელ-ყურ-ცხვირი	2816	4149	4243	14152	12059	16371	17440	7419
სისხლძარღვები	1202	1615	428	642	373	1348	909	531
მუცლის ღრუს ორგანოები	1318	772	732	785	679	2314	3236	1051
მათ შორის არაჩაჭედილი თიაქრის კვეთა	740	113	123	168	112	414	396	156
სამეანო-გინეკოლოგიური	27167	23862	15655	14905	14628	11981	12084	5578
სარძევე ჯირკვალი	231	394	404	434	353	634	338	283
კანსა და კანქვეშა ქსოვილი	17863	16335	22030	18620	15604	20871	16808	13956

2020 წელს სტაციონარიდან გავიდა 551 753 პაციენტი, აღირიცხა ჰოსპიტალიზაციის 545 246 შემთხვევა.

ცხრილი 3.7 საწოლთა ფონდის გამოყენების მაჩვენებლები, საქართველო

	ჰოსპიტალური საწოლების რაოდენობა	უზრუნველყოფა 100000 მოსახლეზე	დატვირთვა	დაყოვნება	ბრუნვა
2008	14069	365.6	792.0	3.0	26.2
2009	13633	357.4	148.2	6.3	23.4
2010	13378	353.3	160.0	6.4	25.2
2011	12599	335.4	173.6	7.0	24.8
2012	11348	304.3	228.9	7.0	32.7
2013	11600	312.0	181.4	5.4	33.6
2014	11675	313.9	188.3	5.2	36.3
2015	12830	344.4	193.3	5.3	36.4
2016	13840	371.3	189.3	5.0	37.8
2017	15084	404.6	180.5	5.2	35.0
2018	15909	426.9	187.2	4.9	37.8
2019	17471	469.6	179.5	4.9	36.5
2020	18580	499.1	190.7	5.6	34.0

ჰოსპიტალიზაციათა 14.8% სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობებთან, 17.2% - სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობებთან და 9.5% - ორსულობასთან, მშობიარობასა და ლოგინობის ხანასთან იყო დაკავშირებული. 2020 წელს აღინიშნა ჰოსპიტალური ლეტალობის შედარებითი მატება - 3.2% (2019 წელს – 2.5%).

ცხრილი 3.8 მოსახლეობის სტაციონარული მომსახურება, საქართველო, 2020
(ჰოსპიტალიზაციათა მაღალი რაოდენობით გამორჩეული დაავადებათა 10 კლასი)

	ჰოსპიტალიზაციათა რაოდენობა	მათ შორის გარდაიცვალა	ლეტალობა %
სულ	545246	17655	3.2
სისხლის მიმოქცევის სისტემის დაავადებები	93749	4612	4.9
სასუნთქი სისტემის დაავადებები	80750	4553	5.6
ორსულობა, მშობიარობა და ლოგინობის ხანა	53250	6	0.0
Covid19	45344	2699	6.0
საჭმლის მომნელებელი სისტემის დაავადებები	42698	1212	2.8

ზოგიერთი ინფექციური და პარაზიტული დაავადებები	36034	293	0.8
დაზიანება, მოწამვლა და გარე მიზეზების ზემოქმედებები	35823	516	1.4
სიმსივნეები	32650	980	3.0
შარდ - სასქესო სისტემის დაავადებები	24887	407	1.6
ნერვული სისტემის დაავადებები	21737	238	1.1

ცხრილი 3.9 0-15 წლამდე ასაკის ბავშვების სტაციონარული მომსახურება, საქართველო, 2020

(ჰოსპიტალიზაციათა მაღალი რაოდენობით გამორჩეული დაავადებათა 10 კლასი)

	ჰოსპიტალიზაციათა რაოდენობა	მათ შორის გარდაიცვალა	ლეტალობა %
სულ	80222	373	0.5
სასუნთქი სისტემის დაავადებები	31172	32	0.1
ზოგიერთი ინფექციური და პარაზიტული დაავადებები	13945	8	0.1
პერინატალურ პერიოდში განვითარებული ზოგიერთი მდგომარეობები	6966	244	3.5
დაზიანება, მოწამვლა და გარე მიზეზების ზემოქმედებები	6094	9	0.1
სიმპტომები, ნიშნები და ნორმიდან გადახრილი კლინიკური და ლაბორატორიული მონაცემები, რომლებიც არ არის შეტანილი სხვა კლასებში	5773	12	0.2
საჭმლის მომნელებელი სისტემის დაავადებები	3883	5	0.1
Covid19	3086	1	0.0
შარდ - სასქესო სისტემის დაავადებები	2116	4	0.2
თანდაყოლილი მანკები, დეფორმაციები და ქრომოსომული დარღვევები	1852	38	2.1
ნერვული სისტემის დაავადებები	949	7	0.7

ცხრილი 3.10 ერთ წლამდე ასაკის ბავშვების სტაციონარული მომსახურება, საქართველო, 2020

(ჰოსპიტალიზაციათა მაღალი რაოდენობით გამორჩეული დაავადებათა 10 კლასი)

	ჰოსპიტალიზაციათა რაოდენობა	მათ შორის გარდაიცვალა	ლეტალობა %
სულ	18832	306	1.6
პერინატალურ პერიოდში განვითარებული ზოგიერთი მდგომარეობები	6911	244	3.5
სასუნთქი სისტემის დაავადებები	5227	9	0.2
ზოგიერთი ინფექციური და პარაზიტული დაავადებები	2506	5	0.2
Covid19	970	1	0.1
სიმპტომები, ნიშნები და ნორმიდან გადახრილი კლინიკური და ლაბორატორიული მონაცემები, რომლებიც არ არის შეტანილი სხვა კლასებში	796	0	0.0
თანდაყოლილი მანკები, დეფორმაციები და ქრომოსომული დარღვევები	759	35	4.6
შარდ-სასქესო სისტემის დაავადებები	423	0	0.0

დაზიანება, მოწამვლა და გარე მიზეზების ზემოქმედებები	311	2	0.6
საჭმლის მომნელებელი სისტემის დაავადებები	279	3	1.1
ნერვული სისტემის დაავადებები	129	4	3.1
სისხლისა და სისხლმზადი ორგანოების დაავადებები და იმუნური მექანიზმით მიმდინარე ზოგიერთი დარღვევები	77	0	0.0

2020 წელს ქირურგიული ოპერაციების აღრიცხვა კვლავ განხორციელდა ჰოსპიტალური რეგისტრის და საყოველთაო ჯანდაცვის გაერთიანებული მონაცემების შეჯერებით. ამგვარად, 2018-2020 წლების მონაცემების (ოპერაციული ჩარევების სტრუქტურა) წინა წლებთან შედარება არ იქნება მართებული.

2020 წელს საქართველოს სტაციონარებში ჩატარდა 166 531 ქირურგიული ოპერაცია, მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე – 44.7.

2020 წელს გულზე და გულმკერდის მთავარ სისხლძარღვებზე ჩატარდა 15 091 ოპერაცია. ნერვული სისტემაზე - 6 472, ენდოკრინული სისტემაზე - 2 131, მათ შორის - 2 007 ფარისებრ ჯირკვალზე. ქალის სასქესო ორგანოებზე განხორციელდა 13 157 ოპერაცია, წინამდებარე ჯირკვალზე - 1 255. 2020 წელს თირკმლის გადანერგვის 8 ოპერაცია ჩატარდა.

მვალ-კუნთოვანი სისტემის ოპერაციებს შორის მენჯ-ბარძაყის სახსრის პროთეზირება ჩატარდა 7 535 (2019 წელს - 5 165) შემთხვევაში, მუხლის სახსრების პროთეზირება - 432 შემთხვევაში, კიდურის, კიდურის ნაწილის და მენ-ბარძაყის ნაწილის ამპუტაციის 2 232 ოპერაცია განხორციელდა.

ცხრილი 3.11 ქირურგიული ოპერაციები სტაციონარში, საქართველო, 2020
(ფორმა 066-ის და საყოველთაო ჯანდაცვის შეჯამებული მონაცემები)

ქირურგიული ჩარევები ანატომიური ლოკალიზაციის მიხედვით	ოპერაციების რაოდენობა
სულ	166531
მათ შორის:	
ნერვული სისტემა	6472
თავის ტვინი	2623
ზურგის ტვინი	3238
პერიფერიული ნერვული სისტემა	594
ენდოკრინული სისტემა	2131
ფარისებრი ჯირკვალი	2007
პარათირეოიდექტომია	48
თვალი და მისი დანამატები	5849
გლაუკომის მიზეზით	356
კატარაქტის მიზეზით	2538
ყური, ცხვირი და ყელი	8132
ყური	512
კბილები, ყბები, პირის ღრუ და ხახა	10423

ენა	535
გული და გულმკერდის მთავარი სისხლძარღვები	15091
სამკარიანი სარქველი	82
კორონარული არტერიების შუნტირება	2140
სტენტირება	8365
გულმკერდის კედელი, პლევრა, შუასაყარი, დიაფრაგმა, ტრაქეა, ბრონქები და ფილტვები	1818
სარმევე ჯირკვალი	2829
საჭმლის მომნელებელი სისტემა	35224
შარდსასქესო სისტემა, კაცის სასქესო ორგანოები და რეტროპერიტონეალური სივრცე	11953
თირკმლის გადანერგვა	8
წინამდებარე ჯირკვალი	1255
ქალის სასქესო ორგანოები	13157
სამეანო პროცედურები	17892
ძვალუნთვითი სისტემა	22883
პერიფერიული სისხლძარღვები და ლიმფური სისტემა	6379
კანი	6258
ორგანოების და ქსოვილების შექმნა ტრანსპლანტაციისთვის	40

სასწრაფო სამედიცინო დახმარების სისტემა ქვეყნის მოსახლეობას უზრუნველყოფს უფასო სასწრაფო სამედიცინო დახმარებით. 2020 წელს სასწრაფო-სამედიცინო დახმარების მიერ განხორციელებულ იქნა 1 215 839 გამოძახებაზე გასვლა, მაჩვენებელი 1 სულ მოსახლეზე 0.3-ს შეადგენს.

ცხრილი 3.12 სასწრაფო სამედიცინო დახმარება, საქართველო

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
სასწრაფო სამედიცინო დახმარების დაწესებულებების საერთო რაოდენობა	75	104	78	79	82	73	78	78
გასვლების საერთო რაოდენობა	1231225	1247588	1479212	1617704	1451725	1520836	1526434	1215 839
პირთა რაოდენობა, რომელთაც გაეწია დახმარება სახელმწიფო პროგრამით	1148445	1201793	1436980	1459415	1345002	1388243	1459301	989452

ცხრილი 3.13 ფიზიკურ პირთა რაოდენობა, რომელთაც გაეწია სასწრაფო სამედიცინო დახმარება, საქართველო

	პირთა რაოდენობა, რომელთაც აღმოუჩინეს სამედიცინო დახმარება გასვლისას	მათ შორის					
		უბედური შემთხვევის დროს		უცაბედი ავად გახდომის დროს		მშობიარობის და პათოლოგიური ორსულობის დროს	
		სულ	%	სულ	%	სულ	%
2010	933877	13286	1.4	915319	980	5272	0.6
2011	936614	12323	1.3	919953	982	4338	0.5
2012	1035270	29242	2.8	1001494	967	4534	0.4
2013	1199884	15017	1.3	1179681	983	5186	0.4
2014	1221404	26074	2.1	1188006	973	6484	0.5
2015	1452857	24712	1.7	1417200	975	8734	0.6
2016	1530237	24778	1.6	1494058	976	9068	0.6
2017	1413410	20106	1.4	1382520	97.8	8417	0.6
2018	1463076	23521	1.6	1429291	97.7	7306	0.5
2019	1459301	18451	1.3	1434046	98.3	3728	0.3
2020	1046534	4418	0.4	1029456	98.6	6130	0.6

2020 წელს სისხლის დონაციების მთლიანი რაოდენობა ყველა ლიცენზირებულ სისხლის ბანკში (20 სისხლის ბანკი) უდრიდა 75 199 (2019 წელს - 82 048), უანგარო დონაციების წილი შეადგენდა 31.8 %.

თავი 4. იმუნიზაცია

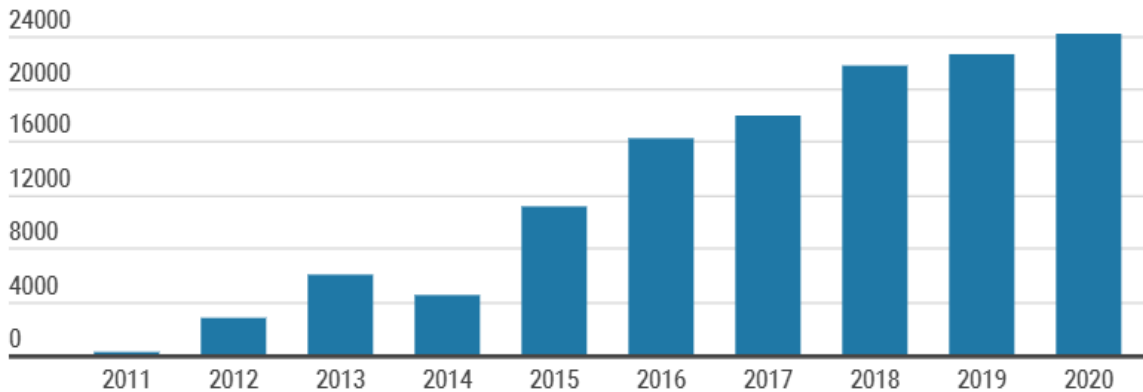
ნახი
და
ანიანი!

იმუნიზაცია

საქართველოს მთავრობის ხედვით იმუნიზაცია წარმოადგენს საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის წამყვან პრიორიტეტს, რასაც ნათლად ადასტურებს პროგრამაზე გამოყოფილი თანხების მნიშვნელოვანი ზრდა.

სურათი 4.1 იმუნიზაციის პროგრამის ბიუჯეტი (ათასი ლარი)

წყარო: დეკჯეც

ქვეყანაში არსებული კალენდრის მიხედვით, ქვეყანაში ტარდება შემდეგი 13 ინფექციური დაავადების საწინააღმდეგო ვაქცინირება: ტუბერკულოზი, ჰეპატიტი B, დიფტერია, ყივანახველა, ტეტანუსი, პოლიომიელიტი, წითელა, ყბაყურა, წითურა, Hib (ჰემოფილუს ინფლუნცა), Rota ვირუსი, პნევმოკოკური, პაპილომავირუსული ინფექცია.

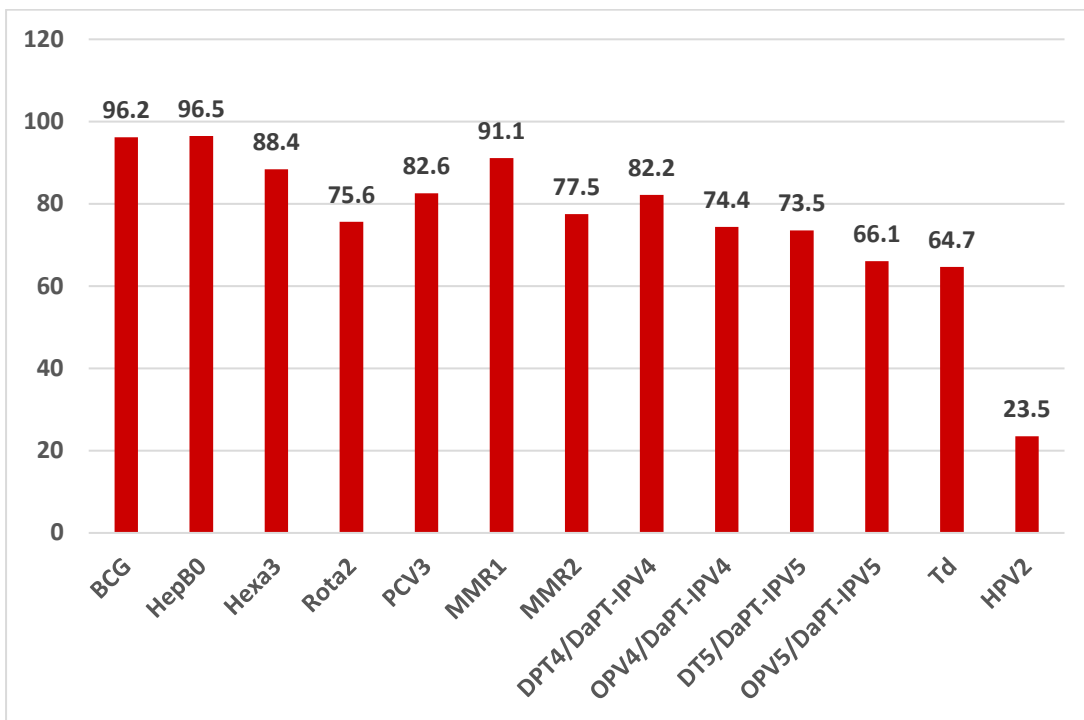
საქართველოს იმუნიზაციის კალენდარი

ვაქცინები	დოზების რაოდენობა	ჩატარების დრო
ბცქ (BCG)	1	ახალშობილები 0-5 დღე
B0 ჰეპატიტი (HepB)	1	დაბადებიდან 0-12 საათში
დეაქ+ B ჰეპ+ჰი b +იპვ (Hib+DaPT+HepB+IPV)	3	2, 3, 4 თვე
პოლიომიელიტის ორალური ვაქცინა (bOPV)/ტეტრავალენტური ვაქცინა (DaPT-IPV)	2	18 თვე, 5 წელი
დიფტერია, ყივანახველა, ტეტანუსი (DPT)/ტეტრავალენტური ვაქცინა (DaPT-IPV)	1	18 თვე
დიფტერია-ტეტანუსი (DT) ტეტრავალენტური ვაქცინა (DaPT-IPV)	1	5 წელი
ტეტანუსი-დიფტერია (Td)	1	14 წელი
წითელა, წითურა, ყბაყურა (MMR)	2	12 თვე, 5 წელი
როტავირუსული ინფექციის საწინააღმდეგო ვაქცინა (Rota)	2	2, 3 თვე
პნევმოკოკური ინფექციის საწინააღმდეგო ვაქცინა (PCV)	3	2, 4, 12 თვე
ადამიანის პაპილომავირუსის საწინააღმდეგო ვაქცინა (აპვ/HPV)	2	10-11-12 წლის კოჰორტა

ბოლო წლებში იმუნიზაციის კალენდარში 6 ახალი ვაქცინა დაემატა: 2013-ში Rota ვირუსის საწინააღმდეგო ვაქცინა, PCV10 2014 წლის ბოლოს (GAVI-ის მხარდაჭერით), პენტავალენტური DPT-HepB-Hib ვაქცინა ჩანაცვლდა ჰექსავალენტური (DPT-HepB-Hib-IPV ვაქცინით) 2015 წ.-ს, 2016 წელს ბივალენტური ორალური პოლიოვაქცინის (bOPV) შემოღება, 2017 წლიდან საქართველოს 4 ტერიტორიულ რეგიონში (თბილისი, ქუთაისი, აჭარა, აფხაზეთი) დაიწყო HPV ვაქცინაცია, რომლის მიზანიც იყო 9 წლის ასაკის გოგონების მოცვა დემოპროგრამაში. 2019 წლის სექტემბრიდან საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე დაინერგა ადამიანის პაპილომა ვირუსის საწინააღმდეგო ვაქცინაცია (აპვ) - 10, 11 და 12 წლის გოგონებში, 2020 ივლისიდან, 18 თვის და 5 წლის სარევაქცინაციო ასაკებში, bOPV, DPT და DT ვაქცინები ჩანაცვლდა ტეტრავალენტური ვაქცინით (DaPT-IPV).

პროფილაქტიკური აცრების ეროვნულ კალენდარში შესული ყველა ვაქცინა მოსახლეობისთვის უფასოა. მაღალი ხარისხის და უსაფრთხო იმუნიზაციის უზრუნველსაყოფად სახელმწიფო აწარმოებს მხოლოდ იმ ვაქცინების შესყიდვას, რომლებიც პრეკვალიფიცირებულია ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ.

სურათი 4.2 იმუნიზაციით მოცვა (%), საქართველო, 2020

2020 წელს იმუნიზაციის ელექტრონული მოდული დაიხვეწა და ადაპტირდა ახალი ვაქცინით აცრების როგორც რეგისტრაციის, ასევე ასაცრელი მასალების და ვაქცინების მარაგების მიმართულებით.

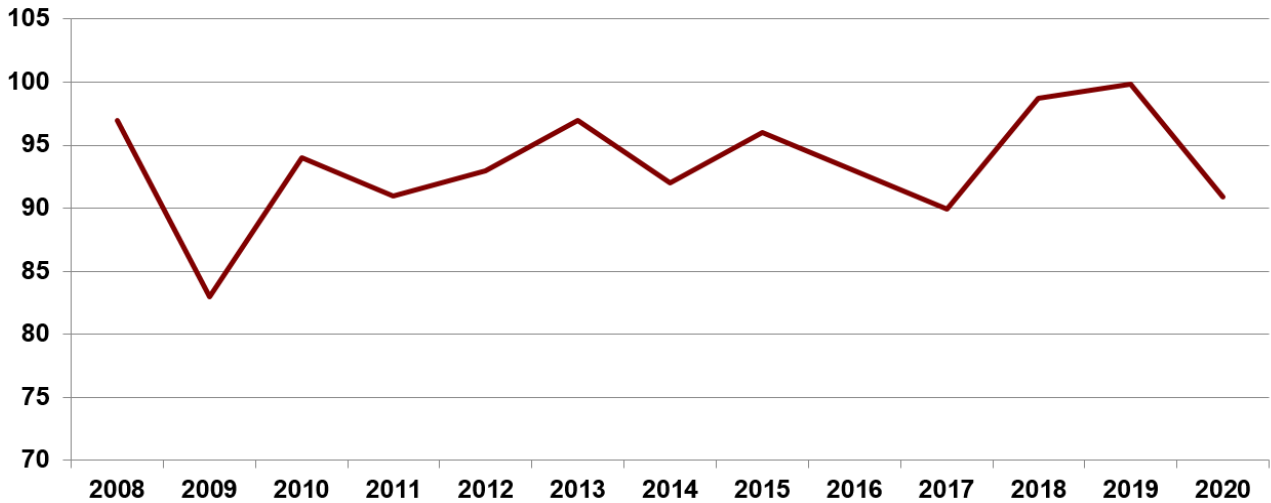
Covid-19 პანდემიური სიტუაციის გამო ვერ იქნა მიღწეული წლიური სამიზნე 95%-იანი მოცვის მაჩვენებლები.

2002 წლიდან საქართველო სერთიფიცირებულია, როგორც ველური პოლიომიელიტის ვირუსისგან თავისუფალი ქვეყანა.

2019-2020 წლების მონაცემებზე დაყრდნობით, ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციამ 2021 წელს აღიარა საქართველო, როგორც წითურასგან თავისუფალი ქვეყანა.

სურათი 4.3 ერთი წლის ასაკის ბავშვთა წითელას საწინააღმდეგო აცრით მოცვა (%), საქართველო

წყარო: დეკჯეც

ცხრილი 4.1 მონაცემები პროფილაქტიკური აცრების შესახებ, საქართველო, 2020

ვაქცინა	მოცვა (%)
BCG	96.2%
HepB0	96.5%
Hexa3	88.4%
Rota2	75.6%
PCV3	82.6%
MMR1	91.1%
MMR2	77.5%
DPT4/DaPT-IPV4	82.2%
OPV4/DaPT-IPV4	74.4%
DT5/DaPT-IPV5	73.5%
OPV5/DaPT-IPV5	66.1%
Td	64.7%
HPV2	23.5%

თავი 5.

მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობა

კიბოს კოკულაციური რეგისტრის
ოთხი წლის შედეგები

საპარტყველო
2015-2018

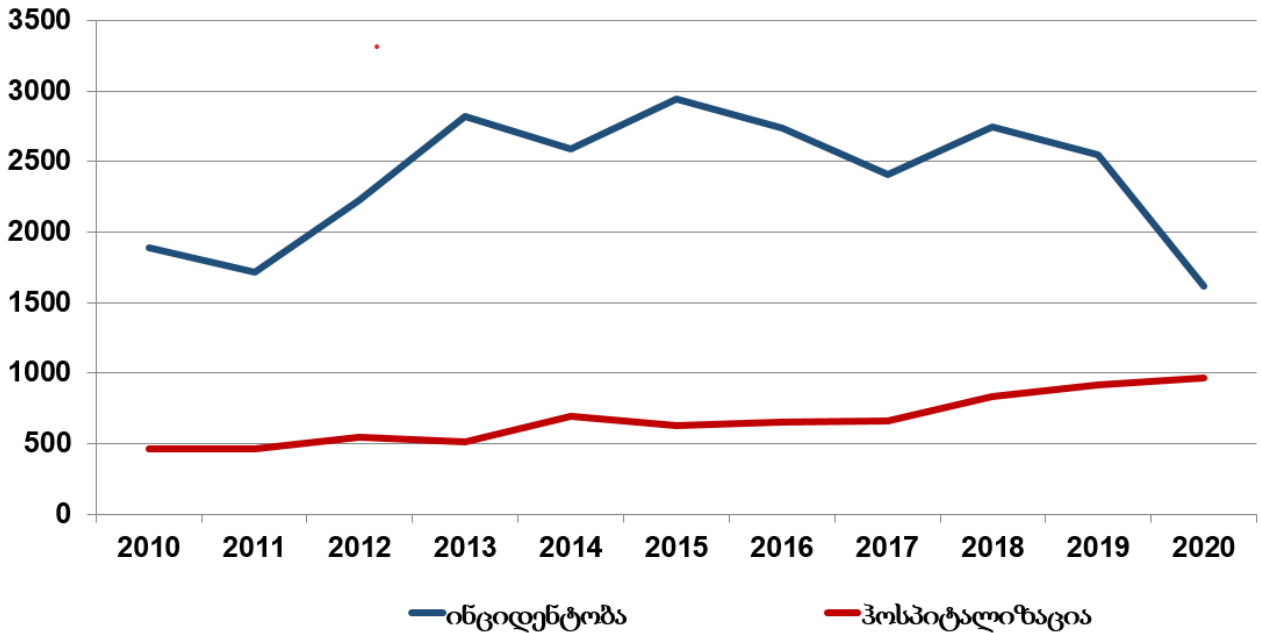
წითელას სიმპტომებია:

- ხველა
- გამონადენი ცხვირიდან (რინიტი)
- თვალის სიწითლე და ცრემლდენა
- გამონაყარი ჩნდება პირველი სიმპტომების დაწყებიდან 3-5 დღის შემდეგ

გადამდები ავადმყოფობები

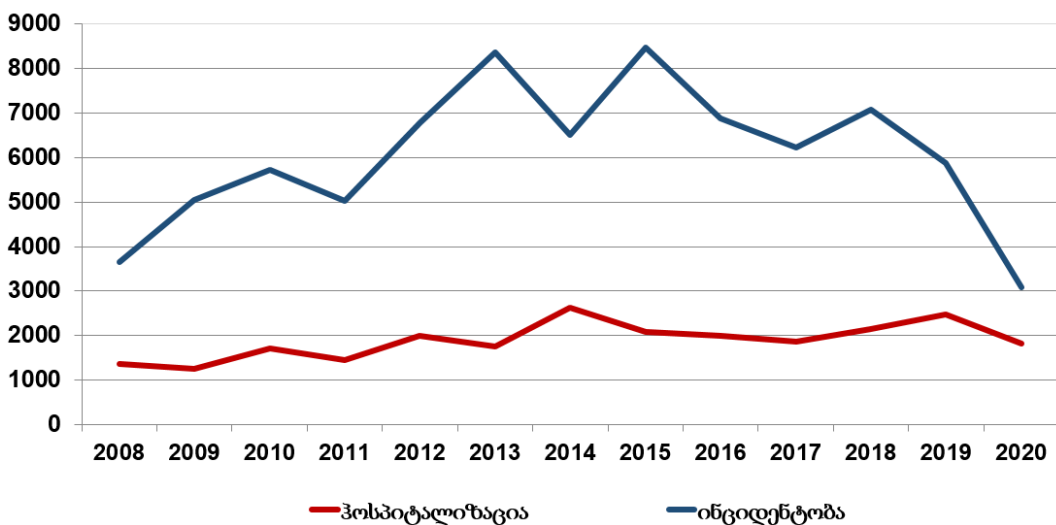
2020 წელს, ისევე როგორც 2019-ში, საქართველოში აღინიშნა ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობებით ინციდენტობის კლება როგორც მთლიან პოპულაციაში, ასევე ბავშვებში და ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებლების მცირე მატება მთლიან პოპულაციაში (სურათი 5.1, სურათი 5.2).

სურათი 5.1 ინფექციური და პარაზიტული დაავადებები, ინციდენტობის და ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებლები 100000 მოსახლეზე, საქართველო

წყარო: დკსჯეც

სურათი 5.2 ინფექციური და პარაზიტული დაავადებები, ინციდენტობის და ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებლები ბავშვებში (0-15 წლამდე ასაკის 100000 ბავშვზე), საქართველო

წყარო: დკსჯეც

ცხრილი 5.1 ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობები, ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე, საქართველო

	სულ		ბავშვები 0-15 წლამდე	
	რაოდენობა	ინციდენტობა	რაოდენობა	ინციდენტობა
2010	71642	1891.9	39265	5730.1
2011	64378	1713.8	34362	5025.7
2012	83014	2226.2	46129	6766.2
2013	104868	2820.8	57197	8369.6
2014	96151	2585.1	45123	6501.3
2015	109557	2940.9	60213	8468.6
2016	102159	2740.7	49916	6875.0
2017	89756	2407.6	45954	6219.1
2018	102424	2748.6	53089	7081.5
2019	94895	2550.8	44521	5883.1
2020	60046	1613.0	23449	3077.7

ინფექციური დაავადებებით ბავშვთა ჰოსპიტალიზაციის ძირითად მიზეზებს ნაწლავური ინფექციები წარმოადგენდა. კერძოდ, 0-15 წლამდე ასაკის ბავშვებში ნაწლავური ინფექციებით (ასკ10-ის კოდები A04, A08, A09) ჰოსპიტალიზაციის წილი ინფექციურ დაავადებებში 51.8%-ს (2019 წელს - 45.5%), ხოლო 0-1 წლამდე ასაკის ბავშვებში – 41.6%-ს (2019 წელს - 48.3%) შეადგენდა.

ცხრილი 5.2 ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობები, სტაციონარული მომსახურება, საქართველო

	2019			2020		
	სტაციონარიდან გავიდა	მათ შორის გარდაიცვალა	ლეტალობა %	სტაციონარიდან გავიდა	მათ შორის გარდაიცვალა	ლეტალობა %
ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობები	34211	306	0.9	36468	317	0.9
<i>მათ შორის</i>						
ნაწლავური ინფექციები	13502	10	0.1	10216	5	0.0
რესპირაციული ტუბერკულოზი	1251	23	1.8	1202	22	1.8
მენინგოკოკური ინფექცია	13	3	23.1	13	1	7.7
სეპტიცემია	971	74	7.6	836	161	19.3
ვირუსული ჰეპატიტი	1906	59	3.1	1151	35	3.0

ცხრილი 5.3 ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობები, 0–15 წლამდე ასაკის ბავშვთა სტაციონარული მომსახურება, საქართველო

	2019				2020			
	სტაციონარიდან გავიდა		მათ შორის 0-1 წლამდე		სტაციონარიდან გავიდა		მათ შორის 0-1 წლამდე	
	სულ	ლეტალობა	სულ	ლეტალობა	სულ	ლეტალობა	სულ	ლეტალობა
ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობები	18681	0.03	4254	0.05	14088	0.1	2532	0.2
<i>მათ შორის</i>								
ნაწლავური ინფექციები	9069	0.01	2056	0.05	7261	0.0	1393	0.1
რესპირაციული ტუბერკულოზი	44	0.0	0	0.0	43	0.0	0	0.0
მენინგოკოკური ინფექცია	10	10.0	1	0.0	11	9.1	3	33.3

ცხრილი 5.4 ზოგიერთი შეტყობინებას დაქვემდებარებული ავადმყოფობები, ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე, საქართველო, 2020

	სულ		მ.შ. ბავშვები	
	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტობა	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე
დიფთერია	0	0.0	0	0.0
ყივანახველა	88	2.4	79	10.4
ტეტანუსი	1	0.0	1	0.1
მწვავე დუნე დამბლა (არა პოლიომიელიტი)	5	0.1	5	0.7
წითელა	20	0.5	18	2.4
წითურა	0	0.0	0	0.0
ყბაყურა	9	0.2	8	1.1
სხვა ვირუსული ჰეპატიტები	6	0.2	0	0.0
მწვავე ვირუსული ჰეპატიტი A	2	0.1	2	0.3
მწვავე ვირუსული ჰეპატიტი B	49	1.3	0	0.0
ქრონიკული ვირუსული ჰეპატიტი B	1055	28.3	1	0.1
ჰეპატიტი C	4405	118.3	3	0.4
სხვა სალმონელოზი	165	4.4	100	13.1
შიგელოზი	566	15.2	486	63.8
ენტეროჰემორაგიული ეშერიხიოზი	44	1.2	27	3.5
სავარაუდო საკვებისმიერი მოშხამვა	26971	724.5	11394	1495.5
ბოტულიზმი	9	0.2	1	0.1
სავარაუდო ინფექციური წარმოშობის დიარეები	10007	268.8	7370	967.3
ტულარემია	2	0.1	0	0.0
ჯილეხი	33	0.9	0	0.0
ბრუცელოზი	118	3.2	12	1.6
ლაიმის დაავადება (ბორელიოზი)	328	8.8	47	6.2
პოქსვირუსებით გამოწვეული დაავადებები	29	0.8	2	0.3
Q ცხელება, პარტახტიანი ტიფი, ლაქოვანი ცხელება და სხვა რიკეტსიოზები	6	0.2	0	0.0
ცოფი	0	0.0	0	0.0
სავარაუდო ვირუსული ჰემორაგიული ცხელებები	20	0.5	0	0.0
ჰანტავირუსული ინფექცია	8	0.2	0	0.0
ყირიმ - კონგოს ჰემორაგიული ცხელება	20	0.5	0	0.0
COVID-19	14077	378.1	1003	131.6
ლეპტოსპიროზი	154	4.1	4	0.5
ქუნთრუმა	279	7.5	255	33.5
ჩუტყვავილა	1793	48.2	1427	187.3
ვირუსული მენინგიტი	3	0.1	0	0.0
ბაქტერიული მენინგიტი	36	1.0	10	1.3
მენინგოკოკემია	10	0.3	8	1.1
N. meningitidis გამოწვეული მენინგიტი	2	0.1	1	0.1
S.pneumoniae გამოწვეული ინფექცია	0	0.0	0	0.0
S. pneumoniae გამოწვეული მენინგიტი	0	0.0	0	0.0
M. tuberculosis გამოწვეული მენინგიტი	18	0.5	1	0.1
აგრისშემდგომი უჩვეულო რეაქციები და გართულებები	1	0.0	1	0.1
საშარდე გზების ნოზოკომიური ინფექცია	46	1.2	0	0.0
ნოზოკომიური პნევმონია	208	5.6	9	1.2
ნოზოკომიური ბაქტერიემია (სეფსისი)	48	1.3	4	0.5
ქირურგიული ჩარევის მიდამოს ინფექცია	29	0.8	4	0.5
ლეიშმანიოზი	43	1.2	14	1.8

ექინოკოკოზი	43	1.2	5	0.7
მალარია (მალარიის 9 შემთხვევა იყო შემოტანილი)	1	0.0	0	0.0
ტრიქინელოზი	2	0.1	0	0.0
ამებიოზი	37	1.0	22	2.9
ფასციოლოზი	26	0.7	4	0.5
სოკოთი მოშხამვა	72	1.9	13	1.7
შხამიანი ქვეწარმავლის ნაკბენი	40	1.1	12	1.6

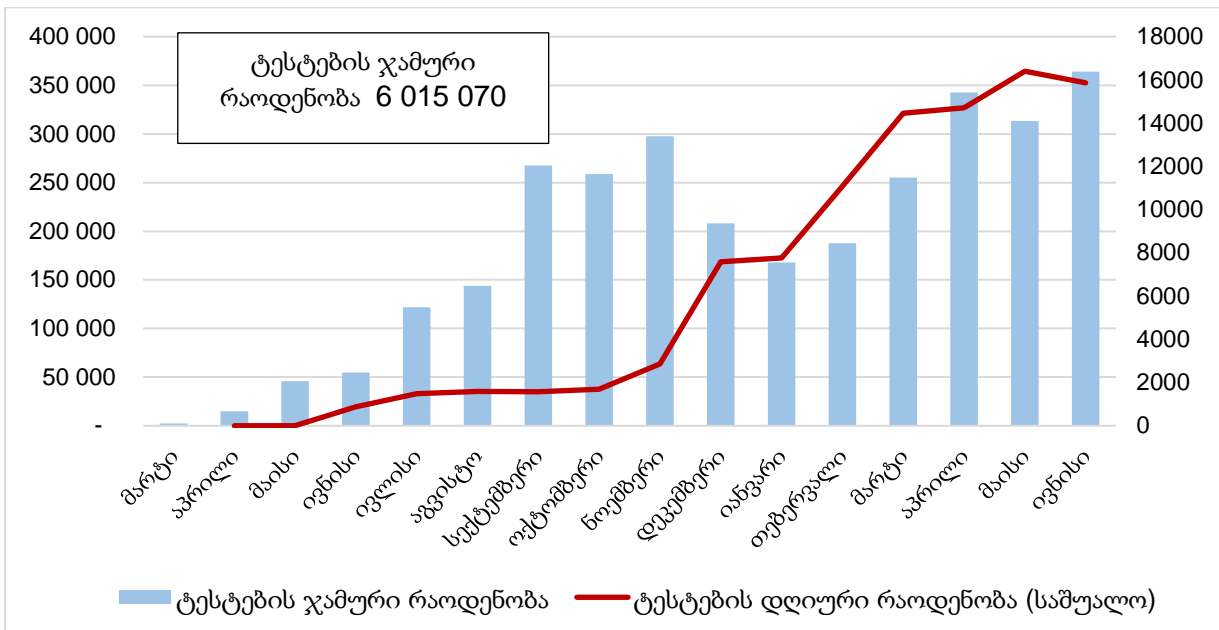
COVID-19

2019 წლის დეკემბერში ქალაქ ვუჰანში (ჰუბეის პროვინცია, ჩინეთი) წარმოშობილი მწვავე მძიმე რესპირატორულ სინდრომთან დაკავშირებული კორონავირუსი 2, რომელსაც COVID-19 ეწოდა, 21-ე საუკუნის მესამე ზოონოზური კორონავირუსული აფეთქებაა, როდესაც ინფექციის ადამიანიდან ადამიანზე გადაცემა მოხდა და წარმოიქმნა ჯანმრთელობის გლობალური პრობლემა.

საქართველოში COVID-19-ის გამოსავლენად PCR მეთოდის გამოყენებით ტესტირება დაიწყო 2020 წლის 30 იანვარს. 2020 წლის მაისიდან PCR ტესტირებასთან ერთად ქვეყანამ დაიწყო ანტიგენზე და ანტისხეულებზე დაფუძნებული ტესტირება გარკვეულ ჯგუფებში.

2021 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით, ქვეყანაში ჩატარებული ტესტების ჯამურმა რაოდენობამ 6 015 070 შეადგინა (161 323 ტესტი 100 000 მოსახლეზე).

სურათი 5.3 COVID-19-ზე ჩატარებული ტესტების (PCR და ანტიგენზე დაფუძნებული) ჯამური და ყოველდღიური რაოდენობა, საქართველო (2021 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით)

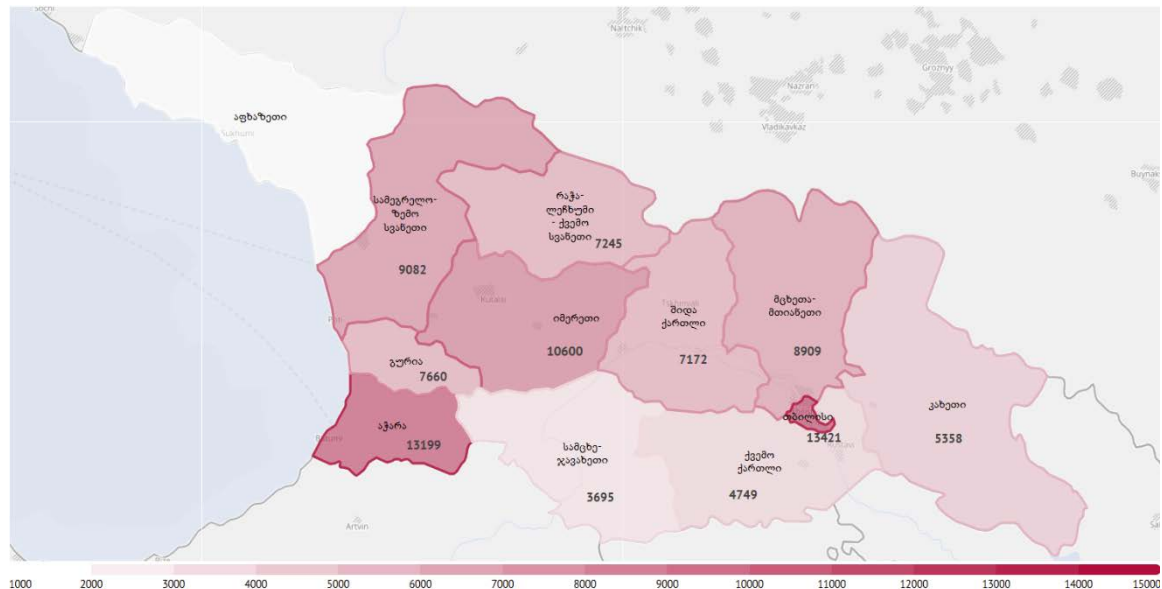

PCR ტესტირების ჯამური რაოდენობა 2021 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით 3 055 418 შეადგენდა (81 945 ტესტი 100 000 მოსახლეზე) და ანტიგენზე დაფუძნებული ტესტირება - 2 959 652 (79 377 ტესტი 100 000 მოსახლეზე).

საქართველოში COVID-19-ის პირველი შემთხვევა დადასტურდა 2020 წლის 26 თებერვალს. 2021 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით, დადასტურებული შემთხვევების რაოდენობამ 367 058 შეადგინა, კუმულაციური ინციდენტობის მაჩვენებელი 100 000 მოსახლეზე 9844.4 შეადგენდა (95% CI 9814.2-9874.7).

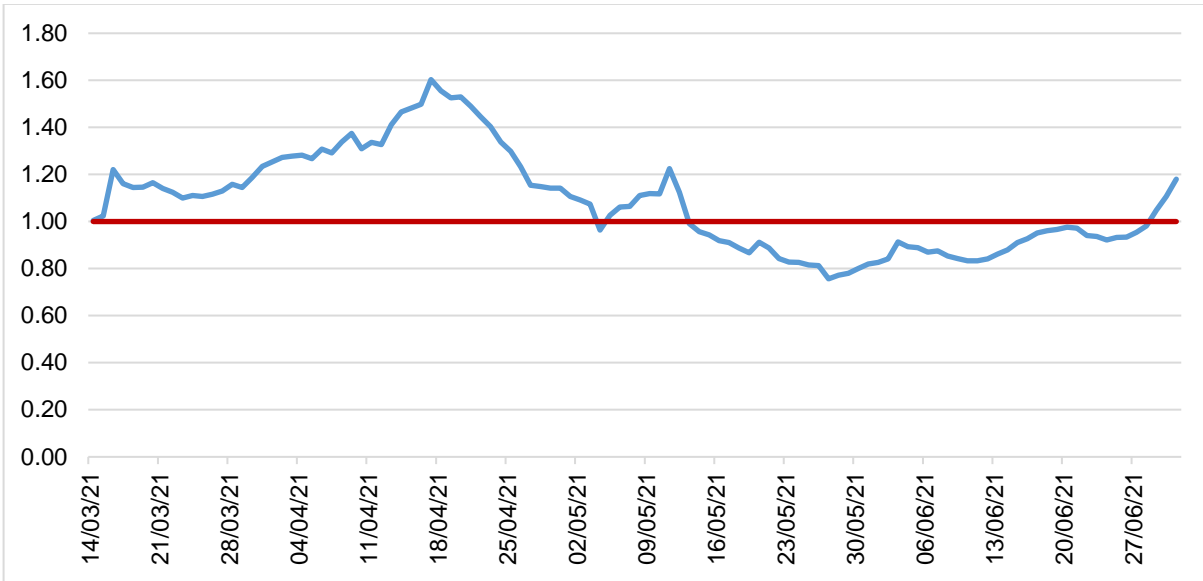
2021 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით, საქართველოში 14 დღიანმა კუმულაციურმა ინციდენტობამ 100 000 მოსახლეზე 271.9 შეადგენდა (95% CI 266.7-277.2). საქართველოს რეგიონებში 2021 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით, COVID-19-ის კუმულაციური ინციდენტობის მაჩვენებელი 100 000 მოსახლეზე ყველაზე მაღალია თბილისის რეგიონში, ასევე აჭარასა და იმერეთში.

რუკა 1. COVID-19-ის კუმულაციური ინციდენტობის მაჩვენებელი საქართველოს რეგიონებში (2021 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით)

COVID-19-ის მიმდინარეობის სხვა ეპიდემიოლოგიურ მახასიათებლებთან ერთად საკვანძო პარამეტრს წარმოადგენს COVID-19-ის შემთხვევების ეფექტური რეპროდუქციის ინდექსი (R_t), R_t ყველაზე მაღალი მნიშვნელობა 2,25 (95% CI 2,23-2,27) 2020 წლის სექტემბერში დაფიქსირდა, რის შემდეგ მაჩვენებლის უწყვეტი კლების ტენდენცია გაგრძელდა წლის ბოლომდე; 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, რეპროდუქციის ინდექსი 0,62-ს (95% CI 0,61-0,63) ერთერთი ყველაზე დაბალი იყო ევროპის ქვეყნებს შორის. 2021 წლიდან ფიქსირდება რეპროდუქციის ინდექსის ზრდა 1,38-მდე (95% CI 1,36-1,40) აპრილის შუა რიცხვებში და შემდგომი კლება - მაისის ბოლოსთვის ეფექტური რეპროდუქციის ინდექსი 0,88-მდე (95% CI 0,87-0,89) შემცირდა. 2021 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით, ეფექტური რეპროდუქციის ინდექსი 1,18-ს (95% CI 1,16-1,20) გაუტოლდა.

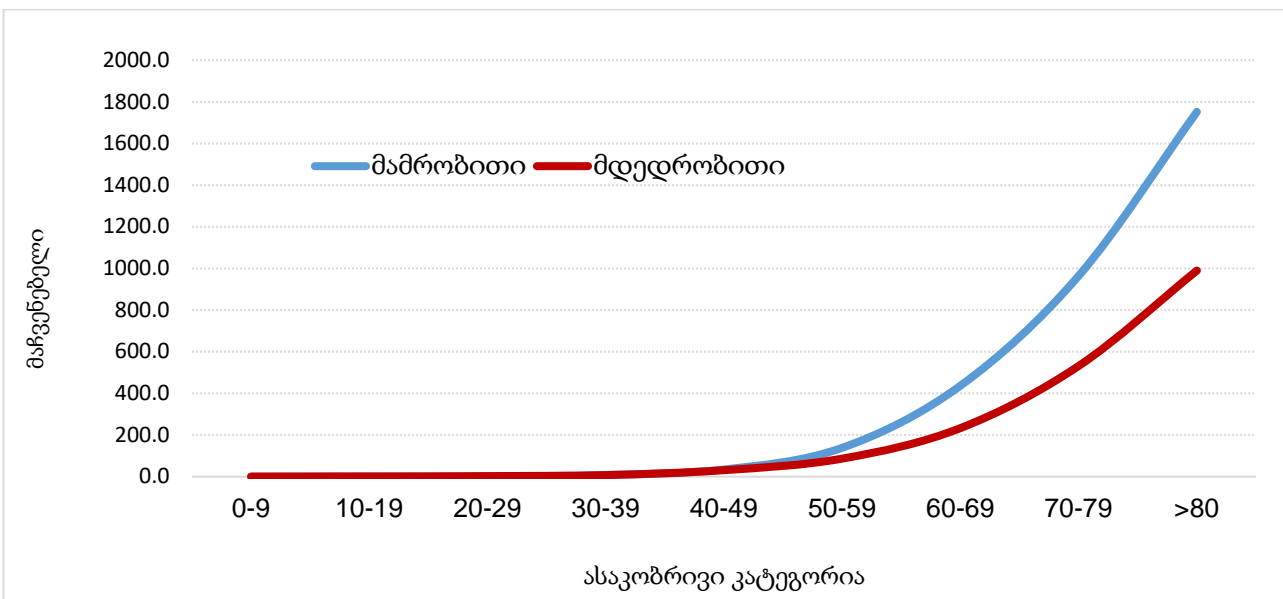
სურათი 5.4 COVID-19-ის ეფექტური რეპროდუქციის ინდექსის (Rt) შეფასებითი მაჩვენებელი, საქართველო (2021 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით)

COVID-19-ით დაავადებული პირველი პაციენტი ჰოსპიტალიზებულ იქნა 2020 წლის 26 თებერვალს, პირველი გამოჯანმრთელებული პაციენტი კლინიკიდან გაეწერა 16 მარტს. 2021 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით, ჯამურად 352624 ადამიანი გამოჯანმრთელდა, რაც ინფიცირებულთა რაოდენობის 96%-ს შეადგენდა.

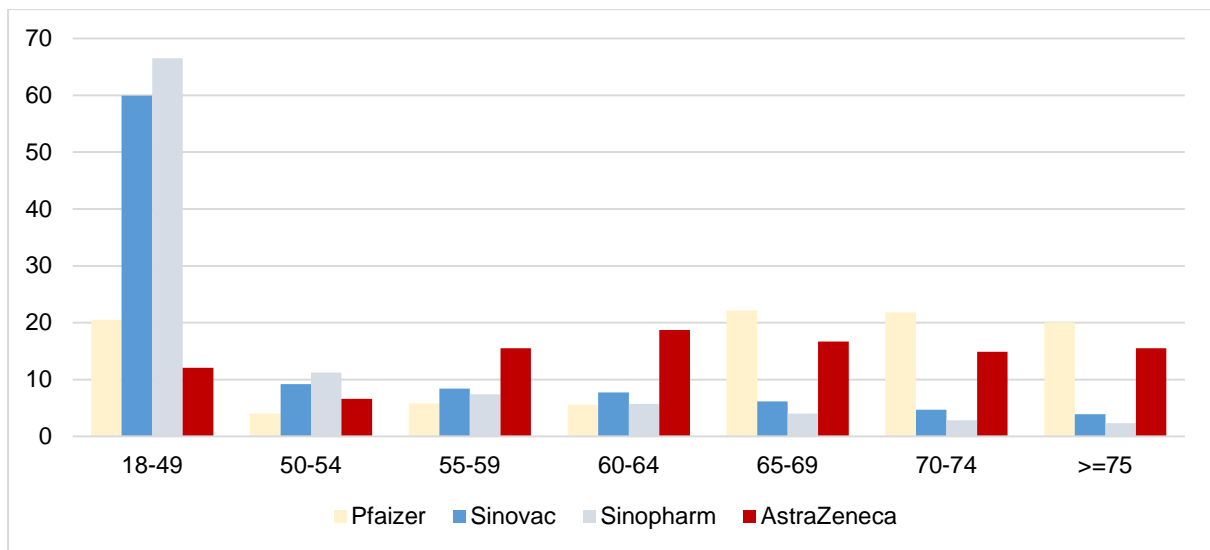
საქართველოში პანდემიის დაწყების დღიდან (26.02.20) 2021 წლის პირველი ივლისის მდგომარეობით კოვიდ სიკვდილიანობის კუმულაციური რაოდენობა შეადგენს 5 327 (ლეტალობის მაჩვენებელი 1.4%), სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1 მილიონ მოსახლეზე - 1 428.6.

სურათი 5.5 COVID-19-ით სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1 მლნ მოსახლეზე სქესობრივ-ასაკობრივ ჭრილში, საქართველო (2021 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით)

COVID-19 პანდემიით მიყენებული შესაძლო ზიანის შემცირებისათვის ვაქცინაციის დაწყებას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება. საქართველოში COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაციის პროცესი 2021 წლის 15 მარტს დაიწყო, იმუნიზაციით საჭირო მოცვის სამიზნე მაჩვენებელი, რომელსაც ქვეყანამ უნდა მიაღწიოს, რომ დაიცვას მოსახლეობა და ხელი შეუწყოს ეკონომიკური საქმიანობის აღდგენა-განვითარებას, საორიენტაციოდ განისაზღვრა 60%. იმუნიზაციის მართვის ელექტრონული მოდულის 1 ივლისის მონაცემებით, ქვეყანაში სულ ჩატარებულია 265 246 დოზა აცრა, მინიმუმ ერთი დოზა გაკეთებულია 161 568 ინდივიდთან, სრულად აცრილია 103 678 (მოცვის მაჩვენებელი 100 000 მოსახლეზე - 3649.2), რაც მოზრდილი მოსახლეობის 3.6%-ს შეადგენს. დღეში კეთდება დაახლოებით 87 დოზა აცრა ყოველ 100 000 მოსახლეზე. ვაქცინის მიხედვით, Pfizer-ის ვაქცინით სრულად ვაქცინირებულია 14 259 ადამიანი, Sinopharm-ის ვაქცინით სრულად ვაქცინირებულია 44 029 ადამიანი, Sinovac-ის ვაქცინით სრულად ვაქცინირებულია 22 491 ადამიანი, AstraZeneca-ს ვაქცინით სრულად ვაქცინირებულია 22 899 ადამიანი.

სურათი 5.6 COVID-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინით აცრილთა პროცენტული განაწილება ასაკობრივი ჯგუფების და ვაქცინის მიხედვით, საქართველო (2021 წლის 1 ივლისის მდგომარეობით)

ფილტვის და ფილტვგარეშე ტუბერკულოზი

2016 წლიდან ჯანმო აღარ მიაკუთვნებს საქართველოს მულტი რეზისტენტული ტუბერკულოზის მხრივ მაღალი ტვირთის მქონე მსოფლიოს ქვეყანათა რიცხვს. ბოლო წლებში მულტირეზისტენტული ტუბერკულოზის მართვაში წინ გადადგმულ ნაბიჯს წარმოადენს ახალი მედიკამენტების გამოყენება.

2020 წელს რეზისტენტული ტუბერკულოზის დიაგნოზი (RR/MDR) დაუდგინდა 202 პაციენტს. რეზისტენტული ტუბერკულოზის (RR/MDR-TB) 26%-ში ფტორ-ქინოლონებისადმი გამძლე ტუბერკულოზი (pre-XDR-TB) აღინიშნება.

აივ-ინფექციის მქონე პაციენტთა წილი 2020 წელს RR/MDR შემთხვევების 4%-ს შეადგენს. 2020 წელს RR/MDR ტუბერკულოზის ახალი და ნამკურნალები შემთხვევების ხვედრითი წილი ფილტვის ტუბერკულოზის შემთხვევებში 10.7% და 26.8% იყო შესაბამისად.

გლობალური ფონდის დახმარებით საქართველომ მოახერხა ეფექტური ანტი-TB მკურნალობის დანერგვა როგორც სენსიტიური, ასევე MDR პაციენტებისთვის. ქვეყანამ უზრუნველყო როგორც პირველი რიგის, ასევე მეორე რიგის მედიკამენტების საყოველთაო ხელმისაწვდომობა. ახალი ანტიტუბერკულოზური პრეპარატები ხელმისაწვდომია სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, დანერგილია მედიკამენტების უსაფრთხოების მონიტორინგის სისტემა. პაციენტის გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესების მიზნით თბილისში ვიდეო დაკვირვების (VOT) პილოტური პროგრამა დაიწყო. დღეს VOT-ის მეშვეობით წამალს იღებს 387 პაციენტი.

2019 წლიდან დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნულ ცენტრში დაიწყო ECHO-TB დისტანციური შეხვედრები აჭარის საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ცენტრების ტბ შემთხვევის მენეჯერებთან, რომლის მთავარი მიზანია კონსულტაციები ტუბერკულოზის მართვის საკითხებში და მათთვის სალექციო თემების მიწოდება ტუბერკულოზის ეპიდემიოლოგიის სხვა და სხვა საკითხზე.

განახლდა ტუბერკულოზის ინდექს-პაციენტის კონტაქტირებულთა კვლევის მეთოდური რეკომენდაცია, რომელიც დამტკიცდა ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის ბრძანებით. აღნიშნული რეკომენდაცია მიზნად ისახავს კონტაქტების კვლევის გაუმჯობესებას.

ქვეყანამ დანერგა ჯანმოს მიერ რეკომენდებული დიაგნოსტიკის თანამედროვე მეთოდები: კულტურა თხევად ნიადაგზე, GeneXpert MTB/RIF სისტემები TB-ისდა MDR-TB-ის სწრაფი დიაგნოსტიკისთვის.

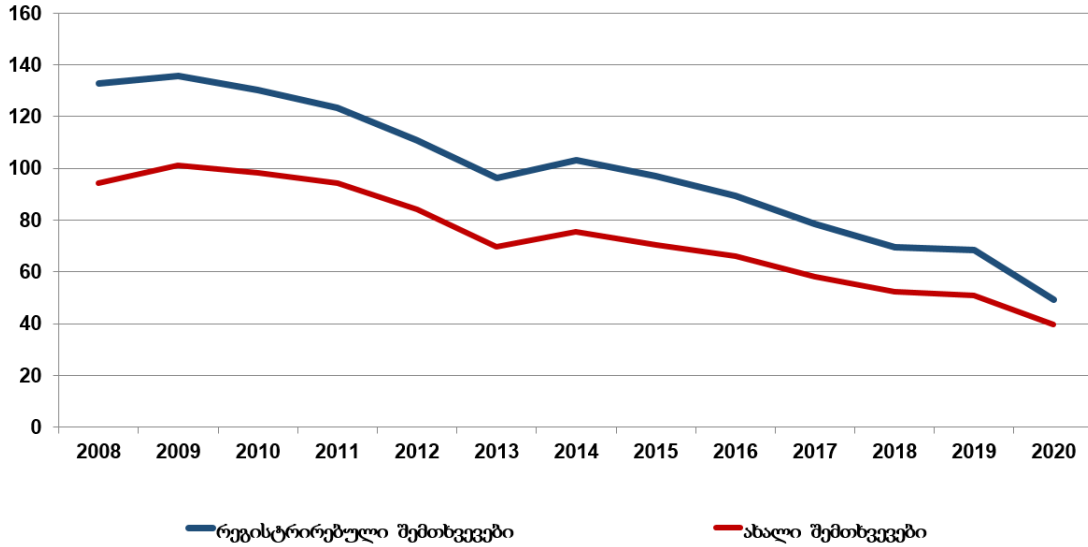
სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემებით, 2020 წელს ტუბერკულოზი, როგორც სიკვდილის პირველადი მიზეზი, აღირიცხა 72 შემთხვევაში, ტუბერკულოზით გამოწვეული სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 100 000 მოსახლეზე 1.9 იყო.

ცხრილი 5.5 ტუბერკულოზის ახალი შემთხვევები, საქართველო

	ტუბერკულოზის ყველა ფორმა				ფილტვის ტუბერკულოზი			
	ახალი შემთხვევები	მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები და რეციდივები	მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები და რეციდივები	მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე
2010	4383	98.4	4679	105.1	3228	72.5	3519	79.0
2011	4223	94.2	4554	101.6	3167	70.6	3490	77.8
2012	3778	84.1	3942	87.8	2834	63.1	2995	66.7
2013	3133	69.8	3434	76.5	2412	53.8	2693	60.0
2014	2807	75.3	3200	85.9	2149	57.7	2496	67.0
2015	2622	70.5	3152	84.8	2006	54.0	2483	66.8
2016	2463	66.2	2983	80.2	1901	51.1	2371	63.7

2017	2164	58.0	2597	69.6	1687	45.3	2068	55.5
2018	1944	52.2	2320	62.3	1527	40.9	1863	50.0
2019	1896	50.9	1977	53.1	1499	40.3	1583	42.5
2020	1477	39.7	1537	41.9	1150	30.9	1200	41.3

სურათი 5.6 ტუბერკულოზით ავადობა 100000 მოსახლეზე, საქართველო

წყარო: დეკჯეც; ტუბერკულოზისა და ფილტვის დაავადებათა ეროვნული ცენტრი

ცხრილი 5.6 ტუბერკულოზის გავრცელების მაჩვენებლები 100000 მოსახლეზე, საქართველო

	ტუბერკულოზის ყველა ფორმა		მშ ფილტვის ტუბერკულოზი	
	რეგისტრირებული შემთხვევები	მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე	რეგისტრირებული შემთხვევები	მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე
2010	5796	130,2	4524	119.5
2011	5533	123,4	4369	116.3
2012	4974	110,8	3905	104.7
2013	4319	96,2	3502	94.2
2014	3850	103.3	3094	83.2
2015	3611	97,1	2916	78.3
2016	3330	89.5	2709	72.7
2017	2927	78.5	2373	63.7
2018	2590	69.5	2118	56.8
2019	2448	68.5	2014	54.1
2020	1831	49.2	1467	39.4

ცხრილი 5.7 ფილტვარეშე ტუბერკულოზის რეგისტრირებული შემთხვევების რაოდენობა ლოკალიზაციის მიხედვით, საქართველო

	2017		2018		2019		2020	
	რაოდენობა	მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე	რაოდენობა	მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე	რაოდენობა	მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე	რაოდენობა	მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე
ფილტვარეშე ტუბერკულოზის შემთხვევები	551	14.7	472	12.7	434	11.7	364	9.8
ტვინის გარსების ტუბერკულოზი	49	1.3	45	1.2	62	1.7	38	1.0
ძვალ-სახსართა ტუბერკულოზი	99	2.7	71	1.9	53	1.4	54	1.5
უროგენიტალური ტუბერკულოზი	49	1.3	63	1.7	38	1.0	57	1.5
ტუბერკულოზური პლევრიტი	169	4.5	163	4.4	133	3.6	118	3.2
ლიმფური კვანძების და სხვა ორგანოთა ტუბერკულოზი	185	4.9	130	1.4	69	1.9	39	1.0

ტუბერკულოზის ახალი შემთხვევებისა და რეციდივების 1.6% დაფიქსირებულია პენიტენციურ სისტემაში (2019 წელს - 1.8%). 2020 წელს ყველა ფორმის ტუბერკულოზის ახალი შემთხვევების 77.9% ფილტვის ტუბერკულოზზე მოდიოდა.

ვაშინგტონის უნივერსიტეტის ჯანმრთელობის გაზომვების და შეფასებების ინსტიტუტის პროგნოზული გათვლებით, საქართველოში მოსალოდნელია ტუბერკულოზით ავადობის კლების ტენდენცია (სურათი 5.7).

სურათი 5.7 ტუბერკულოზის ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე, საქართველო

წყარო: <http://www.thelancet.com/lancet/visualisations/gbd-SDGs>

2020 წლის (2019 წლის კოჰორტა) მონაცემებით, ფილტვის ახალი მგბ+ ტუბერკულოზის წარმატებული კურნალობის მაჩვენებელი 77%-ია.

ცხრილი 5.8 12 თვის წინ რეგისტრირებული ფილტვის ახალი მგბ ტუბერკულოზის მკურნალობის შედეგები, საქართველო (2019 კოჰორტა)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
რეგისტრირებულ შემთხვევათა რაოდენობა	2028	1647	1332	1003	782	725	604	581	562
განკურნება	68.3	65.6	64.1	73.0	77.1	77.3	77	77.0	77.2
დასრულებული მკურნალობა	7.7	8.8	7.1	7.9	6.0	6.6	5	6.0	6.0
უშედეგო მკურნალობა	3.1	4.3	3.8	4.6	4.6	3.7	6	5.0	4.0
გარდაიცვალა	2.3	2.0	3.2	4.2	4.3	3.4	4	5.0	5.0
შეწყვეტილი მკურნალობა	5.1	5.5	6.6	7.7	6.5	6.7	5	5.0	4.0
შეუფასებელი შემთხვევები	1.2	2.3	2.9	2.7	1.4	2.0	3	2.0	4.0

აივ-შიდსი

აივ ინფექცია/შიდსის გავრცელების თვალსაზრისით საქართველო დაბალი პრევალენტობის ქვეყნებს მიეკუთვნება. 2020 წელს საქართველოში აივ-ის 530 ახალი შემთხვევა აღირიცხა (ინციდენტობის მაჩვენებელი 100 000 მოსახლეზე – 14.3; 2019 წელს – 18.0).

სხვადასხვა სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში (დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის, უსაფრთხო სისხლის და აივ-ინფექცია შიდსის პროგრამები) ბოლო წლებში მიმდინარეობდა ორსულთა, დონორთა, მაღალი ქცევითი რისკისა და სხვა ჯგუფების, მ.შ. პენიტენციურ სისტემაში მყოფი ბრალდებულების/მსჯავრდებულების ნებაყოფლობითი შემოწმება აივ/შიდს-ზე. 2020 წელს სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში ჩატარებულ იქნა 324 636 ტესტირება (2019 წელს – 441 119). სს ინფექციური პათოლოგიის, შიდსისა და კლინიკური იმუნოლოგიის ს/პ ცენტრის ანგარიშით ჩატარებულია 29 836 (2019 წელს – 35 233) სკრინინგული ტესტირება.

გლობალური ფონდის პროგრამის ფარგლებში კი მაღალი ქცევითი რისკის ჯგუფების წარმომადგენლებს (ინექციური ნარკოტიკების მომხმარებლები, კომერციული სექს მუშაკი-ქალები, მამაკაცთან სექსის მქონე კაცები) მიეწოდებოდა აივ პრევენციული პაკეტით განსაზღვრული მომსახურებები, მათ შორის აივ ნებაყოფლობითი კონსულტირება და ტესტირება.

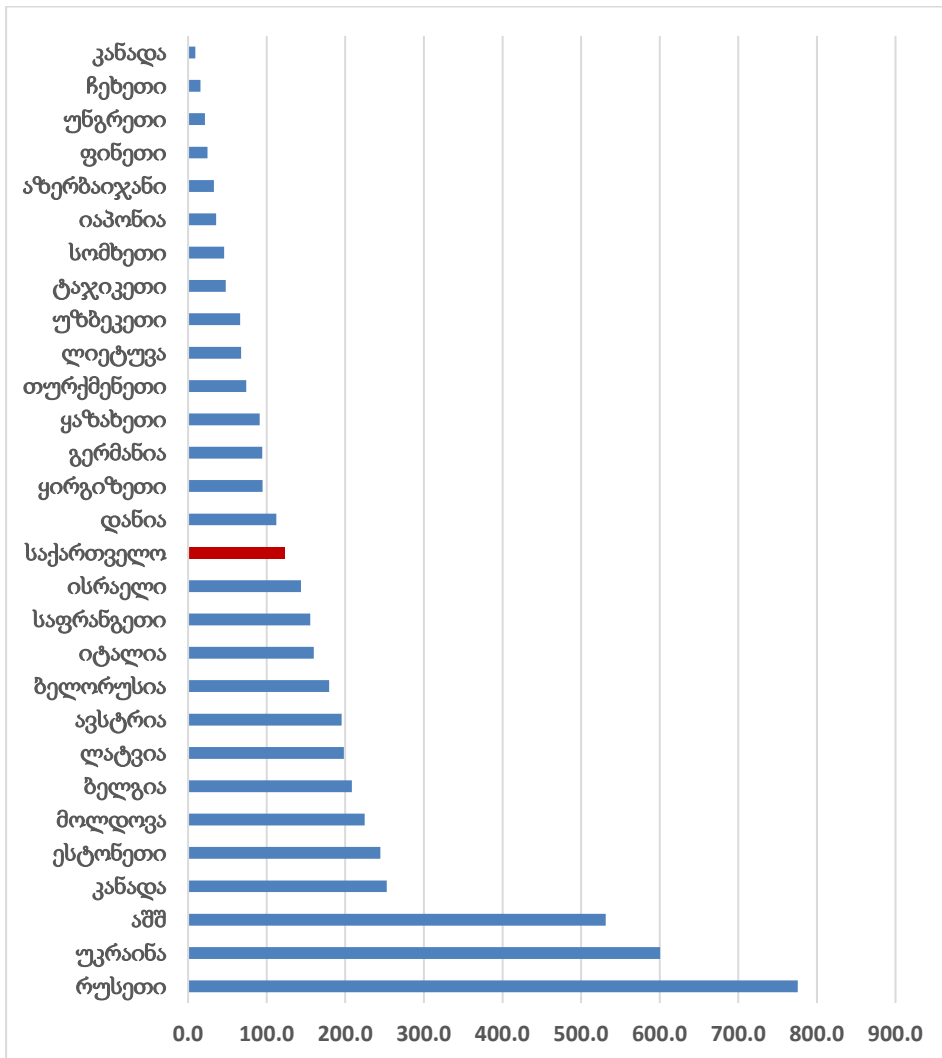
გაეროს 90-90-90 სამიზნეებთან (აივ ინფიცირებულთა 90%-მა იცის საკუთარი ინფიცირების შესახებ; აივ ინფიცირებულთა 90% იღებს არც მკურნალობას; მკურნალობაზე მყოფ აივ ინფიცირებულთა 90%-ში მიღწეულია აივ სუპრესია - სისხლში აივ ვირუსის ნულოვანი დონის შენარჩუნება) მიმართებაში ქვეყანას მნიშვნელოვანი პოზიციები აქვს მეორე და მესამე სამიზნეზე, თუმცა ჩამორჩება პირველ 90-თან დაკავშირებით. კერძოდ, 2020 წელს აივ ახალი შემთხვევების 34.2% (2019 წელს - 30.4%) დიაგნოსტირებულია შიდსის სტადიაზე.

რეგიონის სხვა ქვეყნებთან მიმართებაში, საქართველოში მაღალია გაეროს მეორე და მესამე 90 სამიზნეების შესრულება - ანტირეტროვირუსულ მკურნალობაში აივ ინფიცირებულთა ჩართვისა და ვირუსული სუპრესიის მიღწევის მაჩვენებლები.

სახელმწიფო და გლობალური ფონდის დაფინანსებით უზრუნველყოფილია შიდა დაავადებულთა უნივერსალური ხელმისაწვდომობა (აფხაზეთის მოსახლეობის ჩათვლით) ანტირეტროვირუსულ პრეპარატებზე.

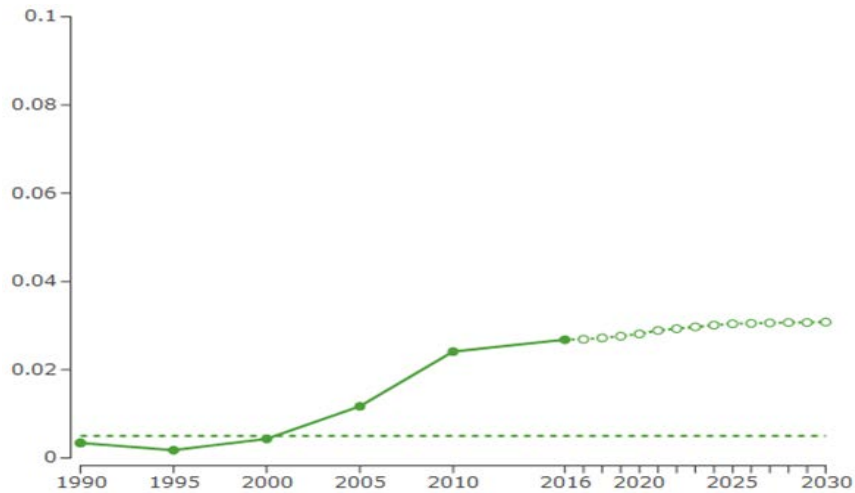
საქართველოს ანტირეტროვირუსული მკურნალობის პროგრამა აღიარებულია ერთ-ერთ საუკეთესოდ აღმოსავლეთ ევროპისა და ცენტრალური აზიის რეგიონში. პროგრამა ხასიათდება მაღალი მოცვით, მდგრადობით, მიწოდებული სერვისების მაღალი ხარისხით ქვეყნის მასშტაბით. საქართველომ რეგიონში ერთ-ერთმა პირველმა დანერგა „მკურნალობა ყველასათვის“ სტრატეგია, რაც აივ/შიდს-ით დაავადებულებში მკურნალობის დაწყებას გულისხმობს CD4 უჯრედების რაოდენობის მიუხედავად, რაც მნიშვნელოვნად აუმჯობესებს მკურნალობის გამოსავალს და ხელს უწყობს ქვეყანაში აივ/შიდსის გავრცელების ტემპის შეჩერებას (სურათი 5.8, სურათი 5.9, სურათი 5.10).

სურათი 5.8 აივ ინფექციის ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე

წყარო: IHME

სურათი 5.9 აივ ინფექციის ინციდენტობა 1000 მოსახლეზე, საქართველო

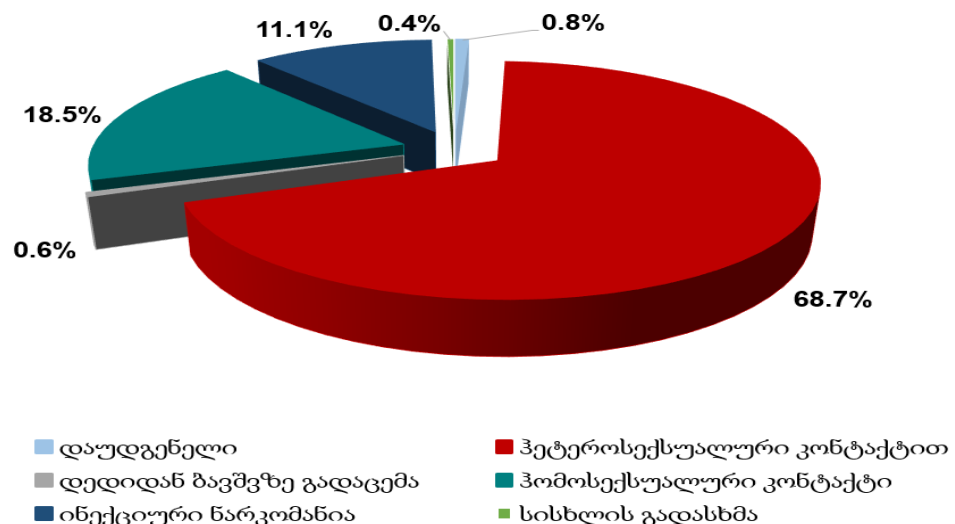
წყარო: <http://www.thelancet.com/lancet/visualisations/gbd-SDGs>

ცხრილი 5.9 აივ ინფექციის ახალი შემთხვევების განაწილება გადაცემის გზების მიხედვით, საქართველო

გადაცემის გზა	2017	2018	2019	2020
ნარკოტიკის ინექციური მოხმარება	23.5	16.2	17.1	11.1
ჰეტეროსექსუალური სქესობრივი კონტაქტი	54.0	62.8	68.0	68.7
ჰომოსექსუალური სქესობრივი კონტაქტი	20.6	19.5	14.1	18.5
ვერტიკალური გადაცემა (დედიდან შვილზე)	0.5	0.00	0.4	0.6
სისხლის ან სისხლის პროდუქტების გადასხმა	0.8	0.9	0.3	0.4
დაუდგენელი	0.6	0.6	0.1	0.8

წყარო: ინფექციური პათოლოგიის, შიდსის და კლინიკური იმუნოლოგიის სპ ცენტრი

სურათი 5.10 აივ ინფიცირებულთა განაწილება გადაცემის გზების მიხედვით, 2020

წყარო: ინფექციური პათოლოგიის, შიდსის და კლინიკური იმუნოლოგიის სპ ცენტრი

ცხრილი 5.10 აივშიდის ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე, საქართველო

	1990	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
სულ	0	2.0	11.6	19.2	19.3	16.9	18.0	18.0	14.3

ცხრილი 5.11 აივ-ინფექციის ახლად გამოვლენილი შემთხვევები სქესის მიხედვით, საქართველო

	2018		2019		2020	
	სულ	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	სულ	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	სულ	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე
კაცი	513	28.6	508	28.4	399	22.2
ქალი	159	8.2	160	8.3	131	6.8
ორივე სქესი	672	18.0	668	18.0	530	14.3

ცხრილი 5.12 აივ-ინფექციის ახალი შემთხვევების განაწილება გადაცემის გზების მიხედვით, საქართველო

	2018		2019		2020	
	რაოდენობა	%	რაოდენობა	%	რაოდენობა	%
ნარკოტიკების ინექციური მომხმარება	109	16.2	114	17.1	59	11.1
ჰეტეროსექსუალური სქესობრივი კონტაქტები	422	62.8	454	68.0	364	68.7
ჰომოსექსუალური სქესობრივი კონტაქტები	131	19.5	94	14.1	98	18.5
სისხლის ან სისხლის პროდუქტების გადასხმა	0	0.00	2	0.3	2	0.4
ვერტიკალური გადაცემა	6	0.9	3	0.4	3	0.6
დაუდგენელი	4	0.6	1	0.1	4	0.8
სულ	672	100.0	668	100.0	530	100.0

ცხრილი 5.13 შიდსით დაავადებულებში ლეტალობა სიკვდილის მიზეზების მიხედვით, საქართველო

	2018		2019		2020	
	გარდაიცვალა	%	გარდაიცვალა	%	გარდაიცვალა	%
აივ-თან დაკავშირებული	74	54.8	57	48.7	48	31.0
დაუკავშირებელი	33	24.4	29	24.8	57	36.8
უცნობი	28	20.7	31	26.5	50	32.3
სულ	135	100.0	117	100.0	155	100.0

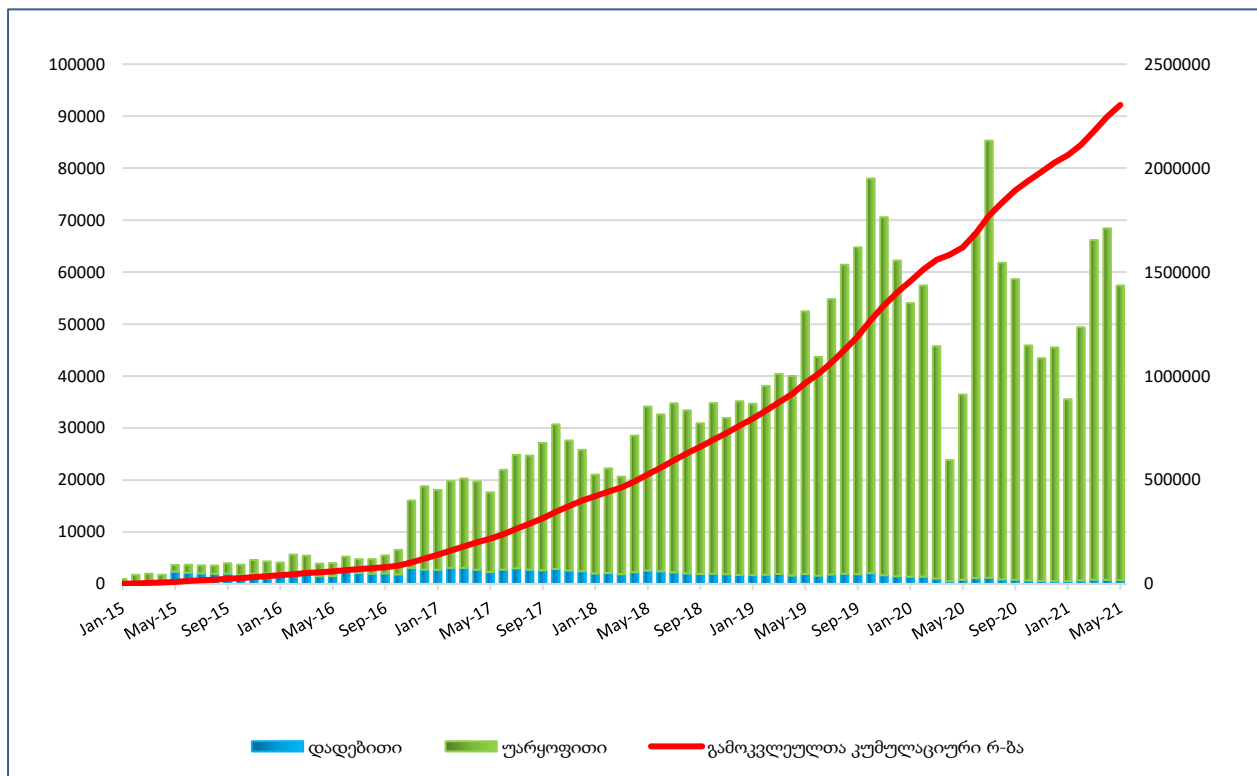
2020 წელს გაგრძელდა 2017 წელს დაწყებული აივ წინასაექვესპოზიციო არე პროფილაქტიკური მკურნალობის პილოტური პროგრამა (PrEP) მსმ პოპულაციის წარმომადგენლებისთვის, რაც შესაძლებლობას იძლევა არე პროფილაქტიკური მკურნალობის ფონზე თავიდან ავიცილოთ მაღალი რისკის მქონე პირების აივ ინფიცირება. დაგეგმილია პროგრამის გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობისა და მასში სხვა მაღალი რისკის პოპულაციების ჩართვა.

ვირუსული ჰეპატიტი C (HCV)

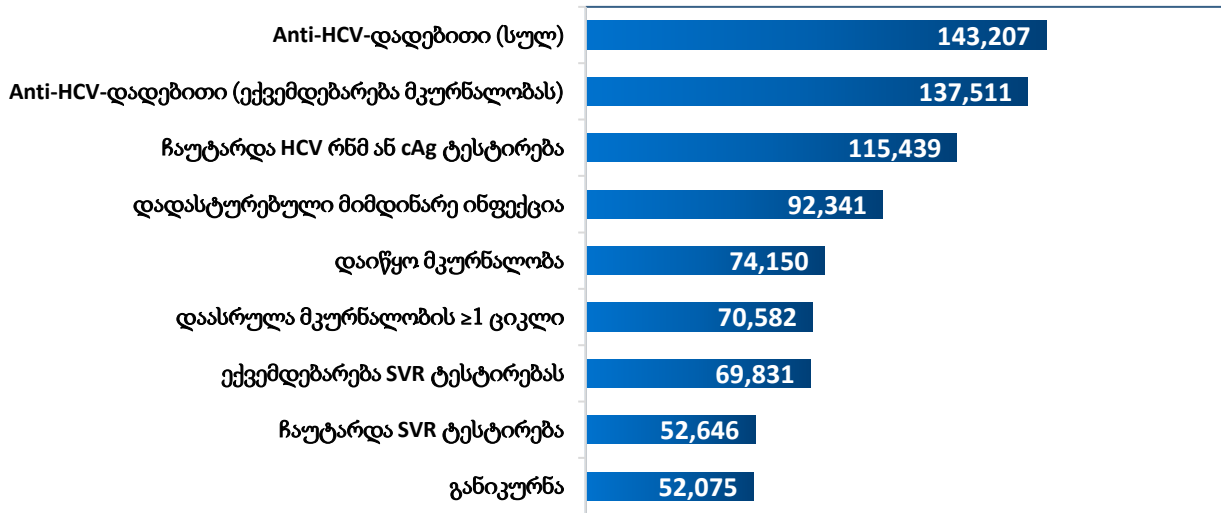
არსებულ მონაცემებზე დაყრდნობით, საქართველო C ჰეპატიტის მაღალი გავრცელების მქონე ქვეყნებს შორისაა, თუმცა აღნიშნულის მიზეზი საფუძვლიანად შესწავლილი არ არის. 2015 წლის პოპულაციური სეროპრევალენტობის კვლევის მიხედვით, საქართველოს მოზრდილ მოსახლეობაში C ჰეპატიტის გავრცელების მაჩვენებელი 7,7%-ია, აქტიური დაავადება კი 5,4%-ს აქვს.

2015 წლიდან საქართველოში ამოქმედდა C ჰეპატიტის ელიმინაციის ეროვნული პროგრამა, შემუშავდა ელიმინაციის სტრატეგია და სამუშაო გეგმა. პროგრამის ფარგლებში ქვეყანაში სრულად ხელმისაწვდომი გახდა C ჰეპატიტის დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის სერვისები. 2015 წლიდან 2021 წლის ივნისამდე C ჰეპატიტის პირველადი (სკრინინგული) კვლევა ჩატარდა საქართველოს 2,5 მილიონ მოქალაქეს. გამოვლენის მაჩვენებელი 6.5%-ს შეადგენს. C ჰეპატიტის მკურნალობის პროგრამაში ჩაერთო 74 000 პირზე მეტი. მათ შორის განკურნების მაჩვენებელმა 99%-ს მიაღწია (სურათები 5.11, 5.12).

სურათი 5.11 სკრინინგით გამოკვლეულ პირთა რაოდენობა თვეების მიხედვით, 2015 წლის აპრილი - 2021 წლის მაისი

**სურათი 5.12 C ჰეპატიტის მკურნალობის კასკადი
2015 წლის 28 აპრილი – 2021 წლის 31 მაისი**

2020 წელს ვირუსული C ჰეპატიტის 4 405 ახალი შემთხვევა აღირიცხა, ინციდენტობის მაჩვენებელი - 118.3 (2019 წელს - 233.1), მათ შორის ბავშვებში 3 შემთხვევა, ინციდენტობა - 0.4 (2019 წელს - 99.0).

2021 წლის ივნისის ბოლოს დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნულმა ცენტრმა, აშშ დაავადებათა კონტროლისა და პრევენციის ცენტრების მხარდაჭერით, დაიწყო „საქართველოში SARS-CoV-2-ისა და ვირუსული B და C ჰეპატიტების სეროპრევალენტობისა და რისკის ფაქტორების პოპულაციური კვლევა“. კვლევა შეაფასებს ქვეყანაში მიმდინარე C ჰეპატიტის ელიმინაციის პროცესის პროგრესს, ასევე, B და C ჰეპატიტების და SARS-CoV-2-ის გავრცელებასა და რისკ-ფაქტორებს. გარდა ამისა, კვლევის ფარგლებში განისაზღვრება B ჰეპატიტისა და SARS-CoV-2-ის საწინააღმდეგო იმუნიზაციის ეფექტურობა.

ამჟამად, საერთაშორისო პარტნიორებთან ერთად, მუშავდება B და C ჰეპატიტების ელიმინაციის 2021-2025 წლების ეროვნული სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა.

წითელა

საქართველოში წითელა სავალდებულო რეგისტრაციას და ეპიდზედამხედველობას ექვემდებარება. ქვეყანაში წითელათი ავადობის მნიშვნელოვანი მატება 2004 და 2013 წლებში დაფიქსირდა. 2013 წლის პიკი განპირობებულია 2008 წელს იმუნიზაციის მასობრივი კამპანიის წარუმატებლობით. აღნიშნულმა ხელი შეუწყო მოსახლეობის არაიმუნური ფენის დაგროვებას, რაც წითელათი ავადობის ეპიდემიური მატების პირობა გახდა. ავადობის ტვირთი, ძირითადად, 1 წლამდე და 15-30 წლის ასაკის მოსახლეობაში დაფიქსირდა.

2013 წლიდან, ეპიდემიის გავრცელების შეკავების მიზნით, განხორციელდა დამატებითი კამპანიური ღონისძიებები: 14 წლამდე ასაკის ბავშვთათვის წითელას

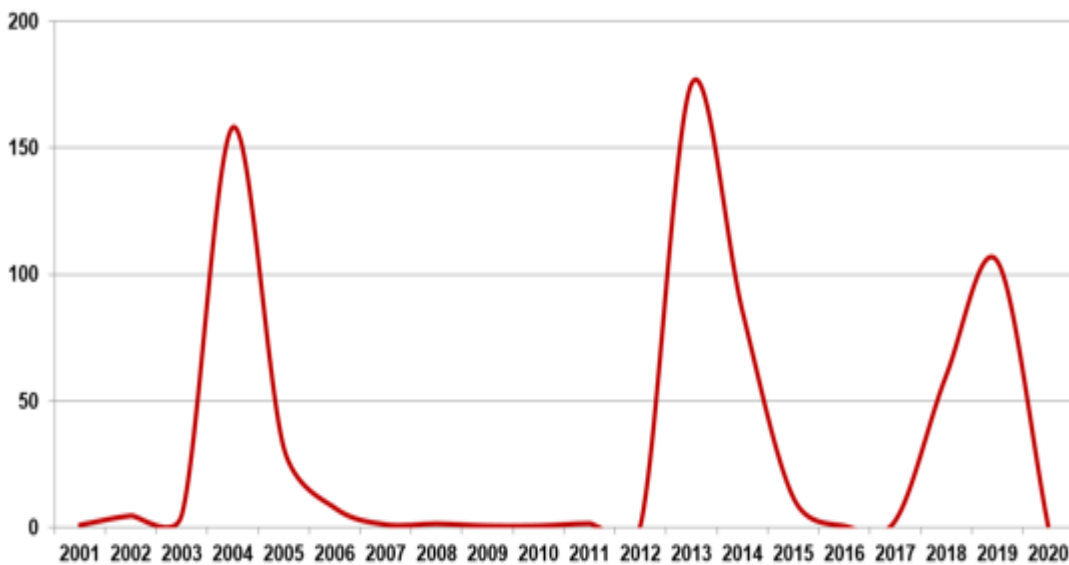
საწინააღმდეგო აცრების კურსის დასრულება და დამატებითი აცრის ჩატარება 15-30 წლის ასაკის მოსახლეობის, სამედიცინო მუშაკებისა და სხვა სპეციფიკური კონტინგენტისთვის. 2013-2015 წლებში წითელა-წითურა-ყბაყურას საწინააღმდეგო ვაქცინის დამატებითი დოზა დაახლოებით 150 000 მოქალაქემ მიიღო. შედეგად, ქვეყანაში წითელათი ავადობამ მნიშვნელოვნად იკლო - 2015 წელს აღრიცხული იყო წითელას 431 შემთხვევა, 2016 წელს - 14 შემთხვევა. 2017 წელს წითელას შემთხვევათა რიცხვმა მოიმატა (94 შემთხვევა).

2018 წელს შემთხვევების (2017 წელს - 94; 2018 წ. - 2 199) და, შესაბამისად, ინციდენტობის მნიშვნელოვანი ზრდა იყო დაფიქსირებული.

2019 წლის დასაწყისში, როგორც ევროპის უმრავლეს ქვეყნებში, აღინიშნა წითელას ეპიდაფეთქება, რომლის მართვა წარმატებით მოხერხდა, ჩატარდა 170 000 ადამიანის დამატებითი იმუნოზაცია, განსაკუთრებით 20-40 წლის ასაკობრივ ჯგუფში.

ამ კამპანიის შედეგად, 2020 წელს წითელას სულ 20 შემთხვევა დაფიქსირდა, მათ შორის 18 - ბავშვებში, ინციდენტობის მაჩვენებელი, შესაბამისად, - 0.5 100000 მოსახლეზე და 2.4 100000 ბავშვზე (სურათი 5.13).

სურათი 5.13 წითელა, ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე

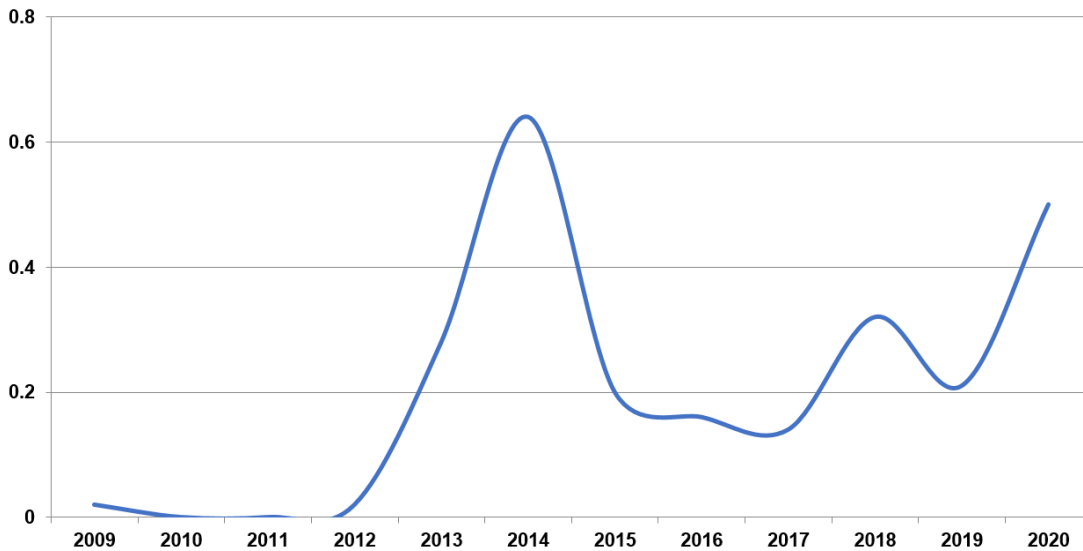
წყარო: დკსჯეც

ყირიმ-კონგოს ჰემორაგიული ცხელება

2014 წელს აღმოსავლეთ საქართველოში ადგილი ჰქონდა ყირიმ-კონგოს ჰემორაგიული ცხელების აფეთქებას. მთლიან მოსახლეობაში აღირიცხა ყირიმ-კონგოს ჰემორაგიული ცხელების 24 შემთხვევა (ინციდენტობა 100 000 მოსახლეზე - 0.64), გარდაიცვალა 4 ადამიანი (ლეტალობის მაჩვენებელი - 16.6). 2016 წელს ზედამხედველობა დამყარდა ყირიმ-კონგოს ჰემორაგიული ცხელების 41 საექვო შემთხვევაზე, მ.შ. ყირიმ-კონგოს ჰემორაგიული ცხელების დიაგნოზი დადასტურდა 6 შემთხვევაში, რომელთაგან 2 დასრულდა ლეტალურად (ორივე ახალი კერა - ამბროლაური და თერჯოლა). 2017 წელს, 2016 წელთან შედარებით, შემთხვევების რაოდენობა შემცირებულია - აღირიცხა

5 შემთხვევა. 2018-2019 წლებში აღრიცხული შემთხვევების რაოდენობა უდრიდა 12-ს და 8-ს. 2020 წელს ყირიმ-კონგოს ჰემორაგიული ცხელების 20 შემთხვევა აღირიცხა (სურათი 5.14).

სურათი 5.14 ყირიმ -კონგოს ჰემორაგიული ცხელება, ინციდენტობა 100 000 მოსახლეზე, საქართველო

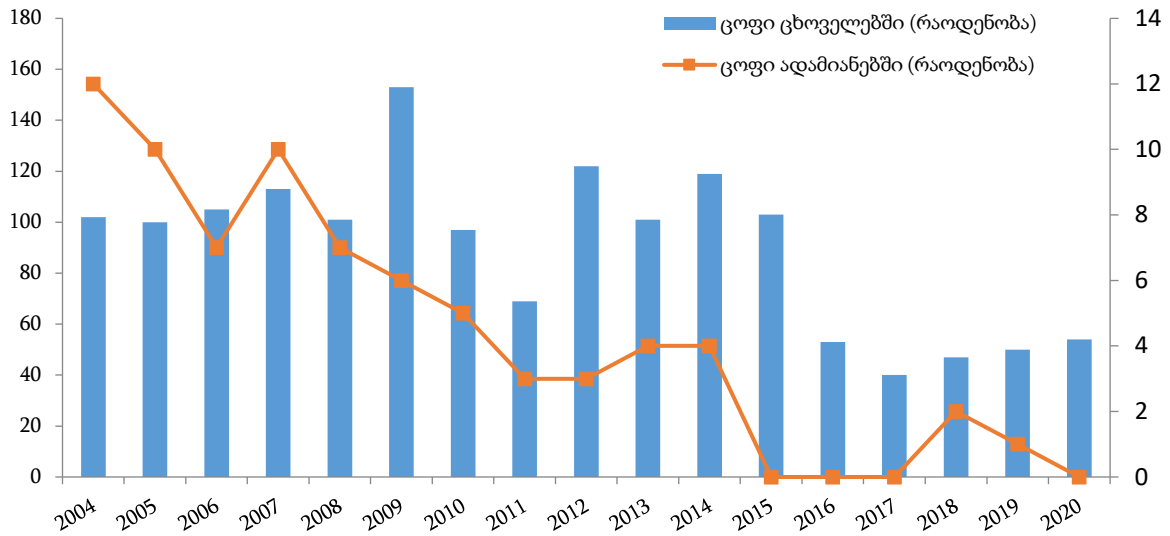
წყარო: დეკჯეც

ცოფი

ათი წლის განმავლობაში (1997-2006) საქართველოში რეგისტრირებული იყო ცოფის 96 შემთხვევა, ხოლო მომდევნო წლებში (2007-2014) - 42. ადამიანებში ცოფით დაინფიცირების მაქსიმალური რიცხვი - 21 შემთხვევა - დაფიქსირდა 1996 წელს.

ცოფის საწინააღმდეგო პროფილაქტიკური აცრა წელიწადში დაახლოებით 35000 – 49000 ადამიანს უტარდება. ანტირაბიული ვაქცინებითა და შრატით (იმუნოგლობულინი) უწყვეტი მომარაგების ფონზე, 2015 წელს პირველად იქნა მიღწეული ადამიანთა ცოფით დაავადების ნულოვანი მაჩვენებელი, რომელიც 2016-2017 წლებშიც იქნა შენარჩუნებული. 2018 წელს, სამი წლის ნულოვანი მაჩვენებლის შემდეგ, ცოფის 2 შემთხვევა დაფიქსირდა. 2019 წელს 61893 შემთხვევაში აღინიშნა ადამიანის კონტაქტი ცოფით სავარაუდო ინფიცირებულ ცხოველთან (2018 წელს - 59420). აქედან 53558 ადამიანმა ჩაიტარა ცოფის საწინააღმდეგო პროფილაქტიკური აცრა სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, მათ შორის კომბინირებული (ვაქცინა + იმუნოგლობულინი) პროფილაქტიკური ვაქცინაცია ჩაუტარდა 18.5%. 2019 წელს საქართველოს მოსახლეობაში დაფიქსირდა ცოფის 1 შემთხვევა აფხაზეთის ტერიტორიაზე, 2020 წელს საქართველოს მოსახლეობაში ცოფის შემთხვევა არ დაფიქსირებულა (სურათი 5.15)

სურათი 5.15 ცოვის შემთხვევების რაოდენობა, საქართველო

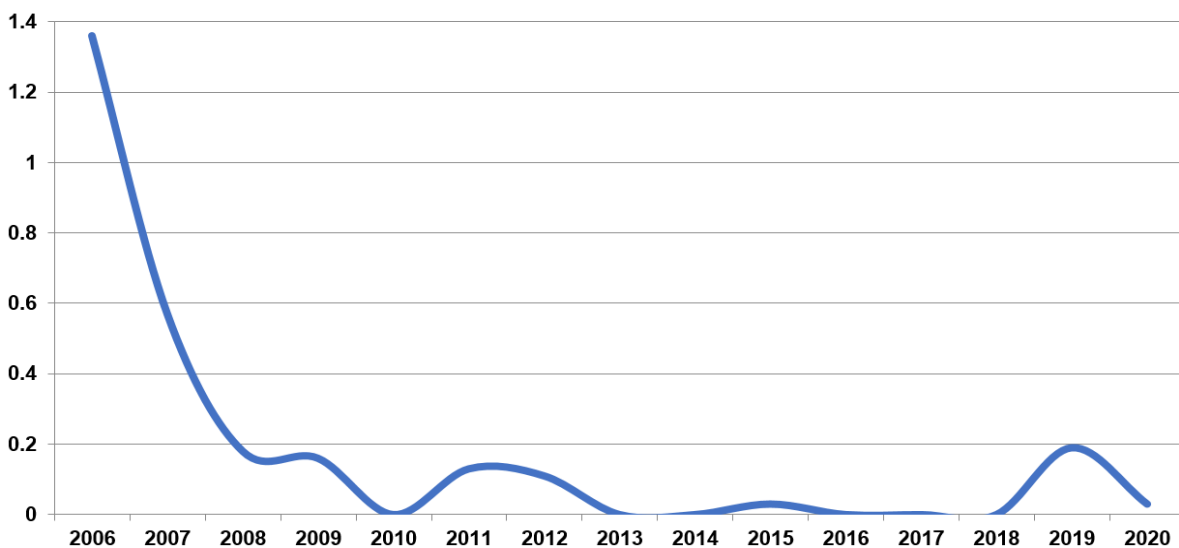

წყარო: დკსჯეც

მალარია

2002 წლიდან მალარიის ინციდენტობის მაჩვენებელი მკვეთრი შემცირების დინამიკით ხასიათდებოდა და 2013-2014 წლებში იგი ნულს გაუტოლდა. 2018 წელს ზედამხედველობა დამყარდა 11 საექვო შემთხვევაზე, რომელთაგან მალარია დადასტურდა 9 შემთხვევაში (ყველა შემოტანილი). დადასტურებულ შემთხვევებში 3 იყო უცხო ქვეყნის მოქალაქე და 6 საქართველოს მოქალაქე, რომლებიც მუშაობდნენ საზღვარგარეთ. 2019 წელს მალარიის 8 შემოტანილი შემთხვევა დაფიქსირდა საქართველოში (ერთი იყო უცხოელი, 7 საქართველოს მოქალაქე). 2020 წელს საქართველოში მალარიის მხოლოდ 1 შემთხვევა დაფიქსირებული (სურათი 5.16).

სურათი 5.16 მალარიის ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე

წყარო: დკსჯეც

სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციები

წინა წლებთან შედარებით 2020 წელს საქართველოში აღინიშნა სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციების შემთხვევათა რაოდენობის კლება. შემთხვევათა ყველაზე დიდი რაოდენობით კვლავაც გამოირჩევა ტრიქომონიაზი, ქლამიდიოზი და სიფილისი, რომელთაც მოყვება გენიტალური ჰერპესი და გონორეა.

ცხრილი 5.14 სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციების ახალი შემთხვევები, საქართველო

	2018		2019		2020	
	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე
სიფილისი	1243	33.4	1059	28.5	863	23.2
გონოკოკური ინფექცია	765	20.5	738	19.8	396	10.6
ქლამიდიური ინფექცია	2084	55.9	1599	43.0	1310	35.2
ტრიქომონიაზი	5137	137.8	4422	118.9	2462	66.1

ცხრილი 5.15 სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციები, ახალი შემთხვევების განაწილება ასაკის და სქესის მიხედვით, საქართველო, 2020

	სქესი	ასაკობრივი ჯგუფები											
		სულ		0 - 14		15 - 19		20 - 29		30 - 39		40 და მეტი	
		შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტობა	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტობა	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტობა	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტობა	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტობა	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტობა
სიფილისი, ყველა ფორმა	მ	555	30.9	2	0.5	14	12.9	180	75.3	150	56.3	225	28.8
	ქ	308	16.0	4	1.1	6	6.2	64	28.9	104	39.2	546	55.6
გონოკოკური ინფექცია	მ	270	15.1	1	0.3	12	11.0	150	62.7	72	27.0	35	4.5
	ქ	126	6.5	0	0.0	3	3.1	42	19.0	57	21.5	24	2.4
ქლამიდიური ინფექცია	მ	465	25.9	0	0.0	16	14.7	181	75.7	172	64.6	96	12.3
	ქ	845	43.8	1	0.3	2	2.1	442	199.7	295	111.3	105	10.7
ტრიქომონიაზი	მ	632	35.2	0	0.0	16	14.7	243	101.6	225	84.5	148	18.9
	ქ	1830	94.8	10	2.7	68	70.6	888	401.3	546	206.0	318	32.4

არაგადამდები ავადმყოფობები

საქართველოში არაგადამდებ დაავადებებზე დაავადებათა ტვირთის უდიდესი ნაწილი მოდის და სიცოცხლის ყველაზე პროდუქტიულ წლებზე, და შესაბამისად, არა მხოლოდ ჯანმრთელობაზე, არამედ ქვეყნის მდგრად განვითარებაზეც დიდ გავლენას ახდენს.

არაგადამდებ დაავადებათა ეფექტური პრევენციისა და კონტროლისათვის აუცილებელია ზუსტი და სანდო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა, ჯანმრთელობის ინდიკატორების მონიტორინგი და განსაზღვრა, ინტერვენციების მონიტორინგი და შეფასება.

2017 წლიდან ამოქმედდა ქრონიკული დაავადებების სამკურნალო მედიკამენტებით უზრუნველყოფის სახელმწიფო პროგრამა, რომელიც ვრცელდება შემდეგ დაავადებებზე: გულ-სისხლძარღვთა დაავადებები; ფილტვის ქრონიკული დაავადებები; დიაბეტი (ტიპი II); ფარისებრი ჯირკვლის დაავადებები, ეპილეფსია, პარკინსონის დაავადება.

2018-2019 წლებში საქართველოში ჩატარდა მრავალინდიკატორული კლასტერული კვლევა (MICS), აღნიშნული კვლევა გაეროს ბავშვთა ფონდის მიერ შემუშავებული და მისი მხარდაჭერით ჩატარებული შინამეურნეობების ერთ-ერთი ყველაზე დიდი საერთაშორისო კვლევაა მსოფლიოში. MICS-ის ჩატარება 1990-იან წლებში დაიწყო და დღემდე 300-ზე მეტი კვლევა ჩატარდა 100-ზე მეტ ქვეყანაში.

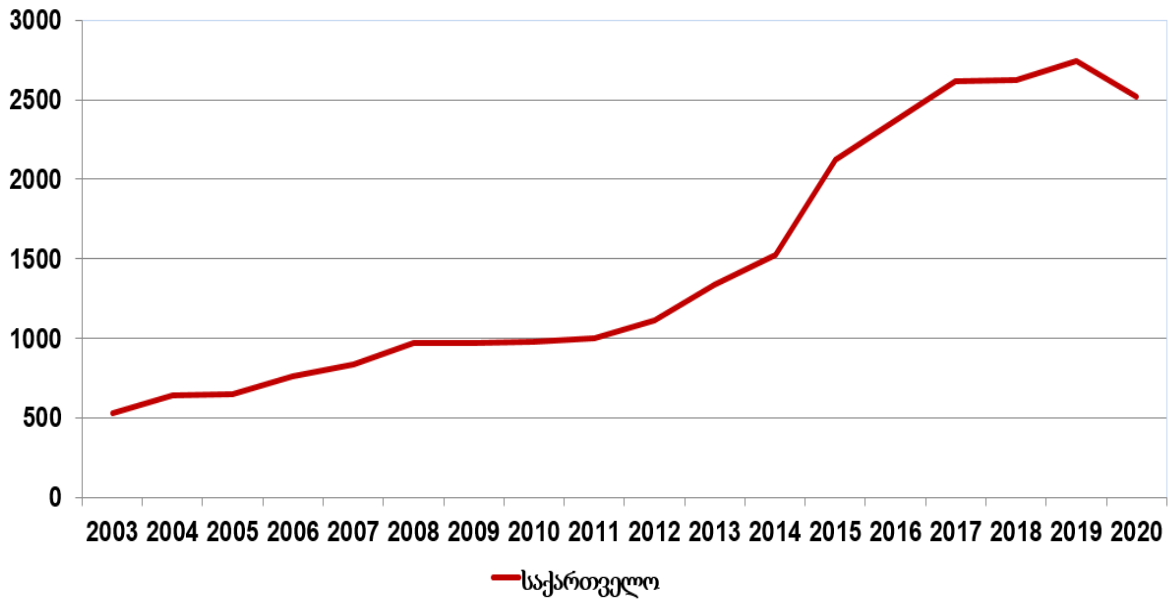
MICS-ი 180-ზე მეტ ინდიკატორს ფარავს, რაც განვითარებისთვის საჭირო ინტერვენციების ზუსტ განსაზღვრას უწყობს ხელს (<https://www.unicef.org/georgia/ka/>).

სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობები

სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობების წილი ქვეყანაში რეგისტრირებული ყველა დაავადების 17.6%-ს (2019 წელს - 15.3%), ხოლო ახალი შემთხვევების 10.2%-ს (2019 წელს - 7.4%) შეადგენს. ავადმყოფობათა ამ ჯგუფში მაღალი ავადობით და სიკვდილიანობით ხასიათდება ჰიპერტენზიული, იშემიური და ცერებროვასკულური ავადმყოფობები.

2000-2018 წლებში საქართველოში აღინიშნებოდა სისხლის მიმოქცევის ავადმყოფობების პრევალენტობის ზრდის ტენდენცია, ხოლო 2019 წელს - სისხლის მიმოქცევის ავადმყოფობების პრევალენტობის კლება. 2020 წელს აღინიშნა პრევალენტობის მატება, ხოლო ახალი შემთხვევების და შესაბამისად, ინციდენტობის მაჩვენებლის კლება. ბავშვთა ასაკობრივ ჯგუფში ფიქსირდება როგორც პრევალენტობის (წლის ბოლოს აღრიცხვაზე მყოფი პაციენტები), ასევე ინციდენტობის მატება (2020 წელი - 144.8, 2019 წელი - 92.1).

სურათი 5.17 სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობებით ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებლები 100000 მოსახლეზე

წყარო: დკსჯეც

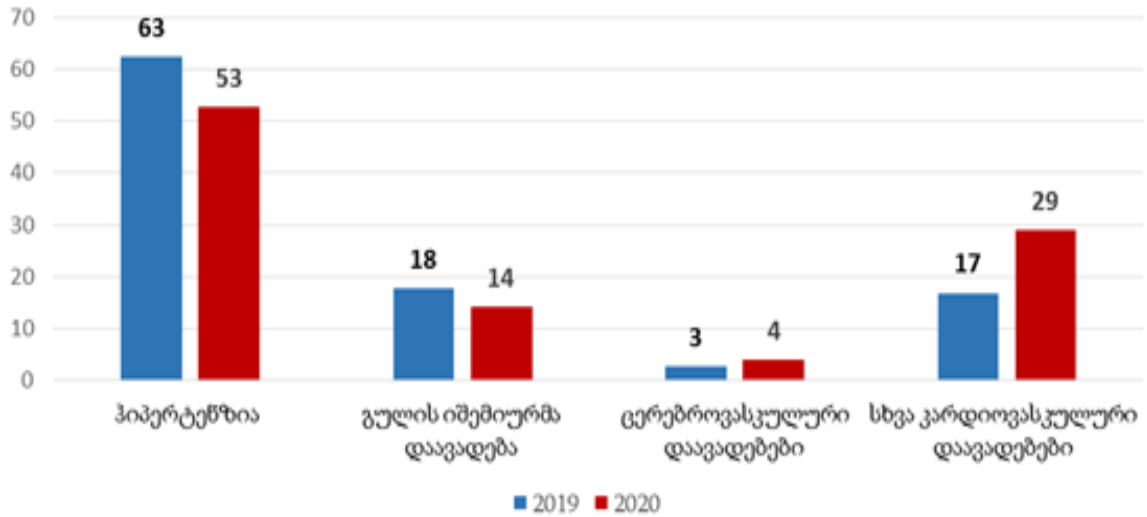
ცხრილი 5.16 სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობების გავრცელება, საქართველო

წელი	სულ				ბავშვები 0-15 წლამდე			
	წლის ბოლოს რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	წლის ბოლოს რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე
2010	337651	8916.8	98193	2593.1	4672	681.8	1103	161.0
2011	363488	9676.4	103466	2754.4	4176	610.8	749	109.5
2012	355657	9537.9	133411	3577.8	4044	593.2	823	120.7
2013	425232	11438.1	196348	5281.5	2347	343.4	1739	254.5
2014	409817	11018.3	165398	4446.9	1789	257.8	2069	298.1
2015	425105	11411.4	174735	4690.5	2793	392.8	3581	503.6
2016	447713	12011.1	190994	5123.9	1815	250.0	1731	238.4
2017	429932	10950.6	184729	4955.2	879	119.0	1555	210.4
2018	408233	10954.7	147979	3970.9	993	133.0	2077	277.0
2019	386894	10399.9	140269	3770.5	437	57.7	697	92.1
2020	403767	10853.3	97237	2612.0	546	71.7	849	111.4

ცხრილი 5.17 სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობების სტრუქტურა, საქართველო, 2020

	რეგისტრირებულია წლის ბოლოს				ახალი შემთხვევები			
	სულ		მშ ბავშვები		სულ		მშ ბავშვები	
	რაოდენობა	%	რაოდენობა	%	რაოდენობა	%	რაოდენობა	%
სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობები	496561	100	1059	100	97237	100	849	100
<i>მათ შორის:</i>								
მწვავე რევმატული ცხელება	1568	0.3	128	12.1	190	0.2	39	4.6
გულის ქრონიკული რევმატული დაზიანებები	8544	1.7	77	7.3	602	0.6	21	2.5
ჰიპერტენზიული ავადმყოფობა	289921	58.4	38	3.6	51078	52.5	48	5.7
გულის იშემიური ავადმყოფობა	76196	15.3	0	0.0	13883	14.3	9	1.1
ფილტვში სისხლის მიმოქცევის მოშლა და ფილტვისმიერი გული	1571	0.3	0	0.0	269	0.3	0	0.0
ცერებროვასკულური ავადმყოფობები	15634	3.1	9	0.8	3899	4.0	8	0.9
არტერიების არტერიოლების და კაპილარების ავადმყოფობები	9202	1.9	61	5.8	1974	2.0	0	0.0
გულის სხვა ავადმყოფობები	49655	10.0	404	38.1	10191	10.5	576	67.8

სურათი 5.18 სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობები, ახალი შემთხვევების სტრუქტურა (%), საქართველო, 2020

წყარო: დკსჯეც

ჰიპერტენზიული ავადმყოფობა

კარდიოვასკულური ავადმყოფობების 2020 წლის ბოლოს რეგისტრირებული შემთხვევების სტრუქტურაში 58.3% ჰიპერტენზიაზე მოდის (2019 წელს - 62.5%). არაგადამდებ დაავადებათა რისკ-ფაქტორების კვლევის STEPS 2016-ის მონაცემებით, ჰიპერტენზია მოსახლეობის 37.7%-ში აღირიცხა; ეს მაჩვენებელი 2010 წელს 33.4% იყო.

ცერებროვასკულური ავადმყოფობები

ცერებროვასკულური ავადმყოფობები სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობების სტრუქტურაში რიგით მესამე ადგილს იკავებს, მათზე წლის ბოლოს რეგისტრირებული შემთხვევების 3.1% მოდის (2019 წელი - 2.8%).

გულის იშემიური ავადმყოფობები

2020 წელს სისხლის მიმოქცევის სისტემის ახალი შემთხვევების 14.2%-ს გულის იშემიურმა ავადმყოფობებმა შეადგინა (2019 წელს - 15.6%): მათ შორის სტენოკარდია – 5.4% (2019 წ.- 5.3%); მიოკარდიუმის მწვავე ინფარქტი – 1.4% (2019 წ.- 2.3%) და სხვა მწვავე იშემიური ავადმყოფობები – 0.8% (2019წ.- 1.9%).

ცხრილი 5.18 გულის იშემიური ავადმყოფობების სტრუქტურა, საქართველო, 2020

	ახალი შემთხვევები	
	რაოდენობა	%
გულის იშემიური ავადმყოფობა	13883	100
სტენოკარდია	5212	37.5
მიოკარდიუმის მწვავე ინფარქტი	1331	9.6
გულის სხვა მწვავე იშემიური ავადმყოფობა	736	5.3
გულის ქრონიკული იშემიური ავადმყოფობა	6604	47.6

ცხრილი 5.19 რევმატიული ავადმყოფობის გავრცელება, საქართველო, 2020

	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე
გულის რევმატიული ავადმყოფობა	792	21.3
მწვავე რევმატიული ცხელება	190	5.1
მათ შორის მწვავე რევმატიული ცხელება გულის დაზიანებით	54	1.5
გულის ქრონიკული რევმატიული ავადმყოფობები	602	16.2

ენდოკრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევები

ენდოკრინული სისტემის დარღვევების წილი საკმაოდ დიდია არაგადამდებ დაავადებათა შორის, განსაკუთრებით ეს ეხება შაქრიან დიაბეტსა და ფარისებრი ჯირკვლის დაავადებებს.

ცხრილი 5.20 ენდოკრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევები, საქართველო

	სულ				ბავშვები 0-15 წლამდე			
	წლის ბოლოს (კონტინენტში)	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	წლის ბოლოს (კონტინენტში)	პრევალენტობა 100000 ბავშვზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე
2010	129731	3426.0	43545	1149.9	8124	1185.6	6416	936.3
2011	140267	3734.0	41141	1095.2	7254	1061.0	6494	949.8
2012	133419	3578.0	60284	1616.7	4797	703.6	5222	766.0
2013	150931	4059.8	66824	1797.5	4574	669.3	5514	806.9
2014	173554	4666.2	77902	2094.5	6234	898.2	6101	879.0
2015	173705	4662.9	88758	2382.6	5656	795.5	7896	1110.5
2016	186814	5011.8	85018	2280.8	5059	696.8	6828	940.4
2017	183093	4911.3	87855	2356.6	4796	649.1	7402	1001.8
2018	183487	4923.8	83135	2230.9	5660	755.0	5485	731.6
2019	184354	4955.5	71741	1928.4	5824	769.6	6745	891.3
2020	193224	5190.4	34538	927.8	5922	777.3	2836	372.2

ცხრილი 5.21 ენდოკრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევები, საქართველო

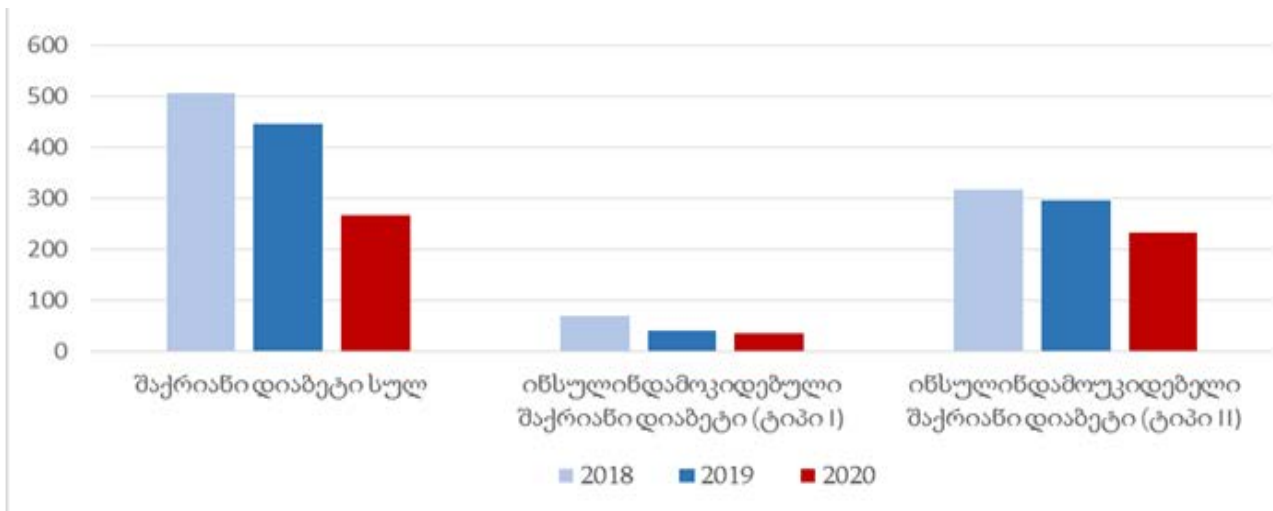
	2019				2020			
	წლის ბოლოს რეგისტრირებული შემთხვევათა რაოდენობა	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	წლის ბოლოს რეგისტრირებული შემთხვევათა რაოდენობა	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე
ენდოკრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევები	184354	4955.5	71741	1928.4	193224	5190.4	34538	927.8
<i>მათ შორის:</i>								
სუბკლინიკური იოდდეფიციტური ჰიპოთირეოზი და ჰიპოთირეოზის სხვა ფორმები	36318	976.2	18096	486.4	31754	853.0	12523	336.4
თიროიდიტი	7753	208.4	3888	104.5	6737	181.0	2483	66.7
თიროტოქსიკოზი (ჰიპერთირეოზი)	6086	163.6	2524	67.8	4666	125.3	1264	34.0
შაქრიანი დიაბეტი, ტიპი I	13222	355.4	1552	41.7	13771	369.9	1238	33.3
შაქრიანი დიაბეტი, ტიპი II	65478	1760.1	11662	313.5	71449	1919.3	8786	236.0

შაქრიანი დიაბეტი

უკანასკნელ წლებში საქართველოში აღინიშნება ზოგადად დიაბეტის კლების ტენდენცია. 2020 წელს შაქრიანი დიაბეტის ტიპი I ახალი შემთხვევების 7.9% რეგისტრირებული იყო 15 წლამდე ბავშვებში (2019 წ.- 4.7%). შაქრიანი დიაბეტის ტიპი II 19 ახალი შემთხვევაა რეგისტრირებული ბავშვებში (2019 წ. -11) (სურათი 5.19).

არაგადამდებ დაავადებათა რისკ-ფაქტორების კვლევის (STEPS-2016) მონაცემებით, უზმოზე გლუკოზის მომატებული მაჩვენებელი (6.1-7.0 მმოლ/ლ) 18-69 წლის მოსახლეობის 2%-ს აღმოაჩნდა, ხოლო უზმოზე გლუკოზის მაღალი მაჩვენებელი (>7 მმოლ/ლ) – მოსახლეობის 4.5%-ს.

სურათი 5.19 შაქრიანი დიაბეტის ინციდენტობის მაჩვენებელი დიაბეტის ტიპის მიხედვით, საქართველო

წყარო: დკსჯეც

ცხრილი 5.22 შაქრიანი დიაბეტი, საქართველო

ახალი შემთხვევები	2019		2020	
	რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე
შაქრიანი დიაბეტი სულ	16598	446.2	10213	214.3
შაქრიანი დიაბეტი, ტიპი I	1552	41.7	1238	33.3
შაქრიანი დიაბეტი, ტიპი II	11662	313.5	8786	236.0
წლის ბოლოს მეთვალყურეობაზე მყოფი კონტინგენტი	რაოდენობა	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	რაოდენობა	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე
შაქრიანი დიაბეტი სულ	78700	2115.5	94269	2532.3
შაქრიანი დიაბეტი, ტიპი I	13222	355.4	13771	369.9
შაქრიანი დიაბეტი, ტიპი II	65478	1760.1	71449	1919.3

ცხრილი 5.23 შაქრიანი დიაბეტი 0-15 წლამდე ასაკის ბავშვებში, საქართველო

ახალი შემთხვევები	2019		2020	
	რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე	რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე
შაქრიანი დიაბეტი სულ	123	16.3	117	15.4
შაქრიანი დიაბეტი, ტიპი I	73	9.6	98	12.9
შაქრიანი დიაბეტი, ტიპი II	11	1.5	19	2.5
წლის ბოლოს მეთვალყურეობაზე მყოფი ავადმყოფები	რაოდენობა	პრევალენტობა 100000 ბავშვზე	რაოდენობა	პრევალენტობა 100000 ბავშვზე
შაქრიანი დიაბეტი სულ	358	47.3	369	48.4
შაქრიანი დიაბეტი, ტიპი I	232	30.7	227	29.8
შაქრიანი დიაბეტი, ტიპი II	49	6.5	32	4.2

სასუნთქი სისტემის ორგანოების ავადმყოფობები

რესპირაციული სისტემის ქრონიკული ავადმყოფობები

რესპირაციული სისტემის ქრონიკული ავადმყოფობების (ასთმა, სასუნთქი სისტემის ალერგიული ავადმყოფობები, ფილტვის ქრონიკული ობსტრუქციული ავადმყოფობები, ფილტვის პროფესიული ავადმყოფობები, პულმონარული ჰიპერტენზია) ჯგუფი სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობების ძირითად ნაწილს შეადგენს.

ცხრილი 5.24 სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობების გავრცელება, საქართველო

	სულ				ბავშვები 0-15 წლამდე			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 ბავშვზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე
2010	494194	13050.8	439289	11600.9	256897	37490.2	244385	35664.3
2011	558241	14860.9	470741	12531.6	283497	41463.7	259815	38000.0
2012	605179	16229.5	521947	13997.4	299733	43964.7	273598	40131.2
2013	652700	17556.7	557495	14995.8	307330	44971.5	280157	40995.2
2014	701367	18856.9	601832	16180.8	347782	50108.2	317731	45778.5
2015	762210	20460.5	703727	18890.6	351131	49384.3	340217	47849.3
2016	796890	21378.6	744673	19977.8	345386	47570.5	337757	46519.8
2017	704981	18910.4	647066	17356.9	313244	42392.5	305746	41377.8
2018	714425	19171.2	641365	17210.7	300097	40027.9	288774	38517.6
2019	649309	17453.8	583156	15675.6	272370	35991.6	263511	34821.0
2020	395103	10613.3	334549	8986.7	131004	17193.3	125913	16526.2

2020 წელს აღრიცხული ქვედა სასუნთქი გზების ქრონიკული ავადმყოფობების ჯგუფში ფილტვის ქრონიკულ ობსტრუქციულ ავადმყოფობებზე 75.9% მოდიოდა (2019 წელს - 73.0%).

ფილტვის ქრონიკული ობსტრუქციული ავადმყოფობის ძირითად მიზეზს თამბაქოს კვამლი (პასიური მოხმარების ჩათვლით) და ელექტრონული სიგარეტი წარმოადგენს. სხვა რისკ-ფაქტორებია: შენობის შიდა ჰაერის დაბინძურება, ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება, პროფესიული მტვერი და ქიმიური ნივთიერებები.

ცხრილი 5.25 სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობების გავრცელება, საქართველო, 2020

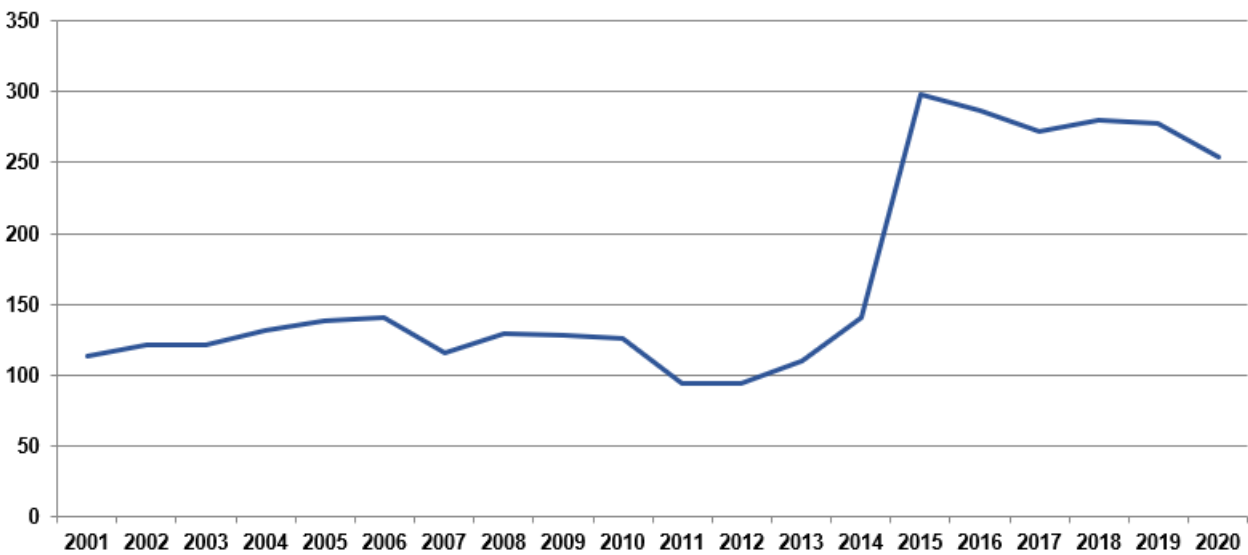
	სულ		0-15 წლამდე ბავშვები	
	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	პრევალენტობა 100000 ბავშვზე	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე
სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობები	10613.3	8986.7	17193.3	16526.2
<i>მათ შორის:</i>				
ზედა სასუნთქი გზების მწვავე რესპირაციული ინფექციები	1478.5	5537.2	1835.7	92431
პნევმონია	569.7	553.5	466.2	3574
ქვედა სასუნთქი გზების სხვა მწვავე რესპირაციული ინფექციები	1471.6	1478.2	2120.4	17050
ზედა სასუნთქი გზების სხვა ავადმყოფობები	1478.5	709.9	1835.7	7467
მათ შორის: ალერგიული რინიტი	262.3	127.1	276.0	1316
ქვედა სასუნთქი გზების ქრონიკული ავადმყოფობები	1138.5	315.9	269.0	825
<i>მათ შორის: ქრონიკული და დაუზუსტებელი ბრონქიტი</i>	617.8	231.2	211.3	729
<i>ემფიზემა</i>	26.8	2.6	0.3	1
<i>ასთმა და ასთმური სტატუსი</i>	274.8	39.3	52.5	88
<i>ფილტვის სხვა ქრონიკული ობსტრუქციული ავადმყოფობები</i>	207.9	41.7	4.2	3
<i>ბრონქოექტაზია</i>	11.1	1.2	0.8	4
ფილტვის ავადმყოფობები გამოწვეული გარეგანი ფაქტორებით	9.1	1.2	0.1	0
სასუნთქი სისტემის სხვა ავადმყოფობები, რომლებიც უპირატესად აზიანებენ ინტერსტიციუმს	6.5	2.0	1.2	7
ქვედა სასუნთქი გზების ჩირქოვანი და ნეკროზული მდგომარეობები	1.9	0.8	0.0	0
სასუნთქი სისტემის სხვა ავადმყოფობები	48.3	13.9	18.8	108

ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნები⁷

ონკოლოგიურ დაავადებათა ეპიდემიოლოგიის გაუმჯობესების მიზნით საქართველოში 2015 წლის 1 იანვრიდან ქვეყნის მასშტაბით ამოქმედდა კიბოს პოპულაციური რეგისტრი.

რეგისტრის მონაცემებით, 2020 წელს საქართველოში რეგისტრირებულია ყველა ლოკალიზაციის კიბოს, in situ სიმსივნეების ჩათვლით, 9 435 ახალი შემთხვევა (ინციდენტობის მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე - 253.5) (სურათი 5.20).

სურათი 5.20 ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნები, ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე

წყარო: დეკჯეც

ცხრილი 5.26 ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნების გავრცელება, საქართველო

	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე
2015	11099	297.9
2016	10699	287.0
2017	10149	272.2
2018	10417	279.5
2019	10339	277.9
2020	9435	253.5

2020 წელს ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევების ~54% ქალებში, ~46% - კაცებში აღირიცხა.

ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევების ~68% რეგისტრირებულია ყველაზე შრომისუნარიან ასაკობრივ ჯგუფში (30 წლიდან 70 წლამდე), შემთხვევათა - 28% - 70 წელზე უფროს ასაკობრივ ჯგუფში, ჯგუფში. 0-დან 15 წლამდე და 15-დან 20 წლამდე ასაკობრივ ჯგუფებზე მოდის ახალი შემთხვევების 1%. რეპროდუქციული ასაკის (15-49 წელი) ქალებში რეგისტრირებულია ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევების 24%.

⁷ კიბოს პოპულაციური რეგისტრის მონაცემები 09.07.2020 მდგომარეობით

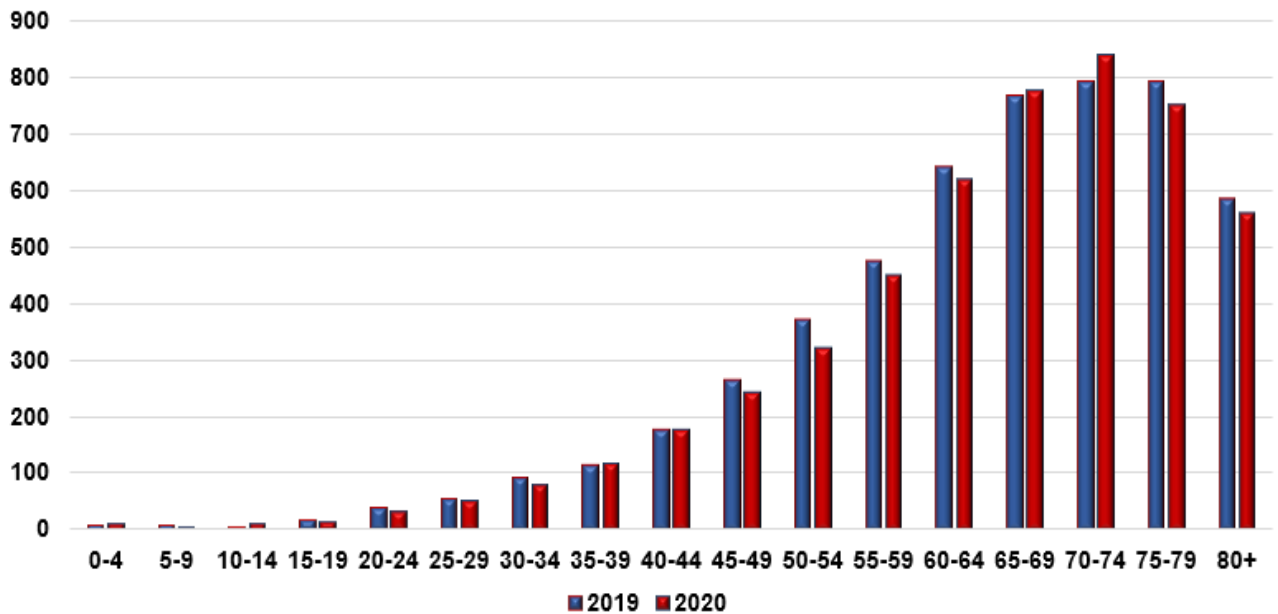
ცხრილი 5.27 ქალებში რეგისტრირებული ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნების 3 ყველაზე მაღალი ავადობის მქონე ლოკალიზაცია, საქართველო, 2020

ლოკალიზაცია	ახალი შემთხვევების რაოდენობა	წილი (%) ქალებში რეგისტრირებული ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევების საერთო რაოდენობაში
სარძევე ჯირკვალი	1500	29.2
ფარისებრი ჯირკვალი	679	13.2
კოლორექტუმი	320	6.2

ცხრილი 5.28 კაცებში რეგისტრირებული ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნების 3 ყველაზე მაღალი ავადობის მქონე ლოკალიზაცია, საქართველო, 2020

ლოკალიზაცია	ახალი შემთხვევების რაოდენობა	წილი (%) კაცებში რეგისტრირებული ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევების საერთო რაოდენობაში
წინამდებარე ჯირკვალი	576	13.4
ტრაქეა, ბრონქი, ფილტვი	511	11.9
შარდის ბუშტი	391	9.1

სურათი 5.21 კიბოს ასაკ-სპეციფიური ინციდენტობა (ორივე სქესი), საქართველო

წყარო: დკსჯეც

2020 დაავადების I და II სტადიაზე ორივე სქესობრივ ჯგუფში რეგისტრირებული ყველა ლოკალიზაციის (in situ და ლიმფოიდური, ჰემოპოეზური და მონათესავე ქსოვილების ავთვისებიანი სიმსივნეების გარდა) კიბოს ახალი შემთხვევების 41.6%; III და IV სტადიებზე - 41.4%, დანარჩენ შემთხვევაში სტადია არ იყო იდენტიფიცირებული. (სურათი 5.20).

ცხრილი 5.29 კიბოს ახალი შემთხვევები ლოკალიზაციის მიხედვით, საქართველო

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
სულ	11099	10699	10149	10417	10339	9435
მათ შორის						
სარძევე ჯირკვალი	2067	1901	1823	1760	1652	1510
ფარისებრი ჯირკვალი	712	918	932	1091	997	821
კოლორექტუმი	842	792	746	771	711	705
ტრაქეა, ბრონქი, ფილტვი	863	808	809	757	697	600
წინამდებარე ჯირკვალი	638	506	477	561	548	576
შარდის ბუშტი	550	536	574	522	515	484
გაურკვეველი, მეორადი და დაუზუსტებელი ლოკალიზაცია	323	304	238	328	339	286
საშვილოსნოს ტანი	369	373	344	372	327	303
კუჭი	476	447	428	360	322	313
საშვილოსნოს ყელი	357	406	309	291	322	302
საკვერცხე	343	268	295	267	279	269
თავის ტვინი	263	273	234	216	267	219
ხორხი	321	302	277	263	223	233
ტუჩი, პირის ღრუ და ხახა	103	107	118	166	219	219
პანკრეასი	142	162	159	205	160	147
ლიმფოიდური ლეიკემია	62	92	82	114	132	123
მეზოთელური და რბილი ქსოვილები	176	138	137	119	121	135
მიელოიდური ლეიკემია	100	88	98	108	120	64
არაფოლიკულური ლიმფომა	90	121	72	86	112	90
ძვალი და სასახსრე ხრტილი	61	54	49	50	85	63
მრავლობითი მიელომა და ავთვისებიანი პლაზმურუჯრედული სიმსივნეები	34	74	59	40	79	66
ლიმფოიდური, ჰემოპოეზური და მონათესავე ქსოვილების სხვა და დაუზუსტებელი ავთვისებიანი სიმსივნე	18	17	11	60	70	3
in situ	110	145	47	28	66	27
საყლაპავი მილი	52	44	48	61	63	65
ჰოჯკინის ლიმფომა	55	71	92	69	50	60
მელანომა	114	119	96	73	47	65
არაჰოჯკინის ლიმფომის სხვა და დაუზუსტებელი ფორმები	148	99	98	95	45	63
მონოციტური ლეიკემია	10	3	7	16	29	
მანტისებრი T/NK-უჯრედოვანი ლიმფომები	12	10	6	11	21	2
ლეიკემია დაუზუსტებელი უჯრედული ტიპით	35	41	56	56	9	3
ავთვისებიანი იმუნოპროლიფერაციული ავადმყოფობები	1		7	9	6	17
ფოლიკულური ლიმფომა	9	19	24	4	4	5

ცხრილი 5.30 ბავშვებში ავთვისებიანი ახალწამონაქმნების ახალი შემთხვევების რაოდენობა ლოკალიზაციის მიხედვით, საქართველო

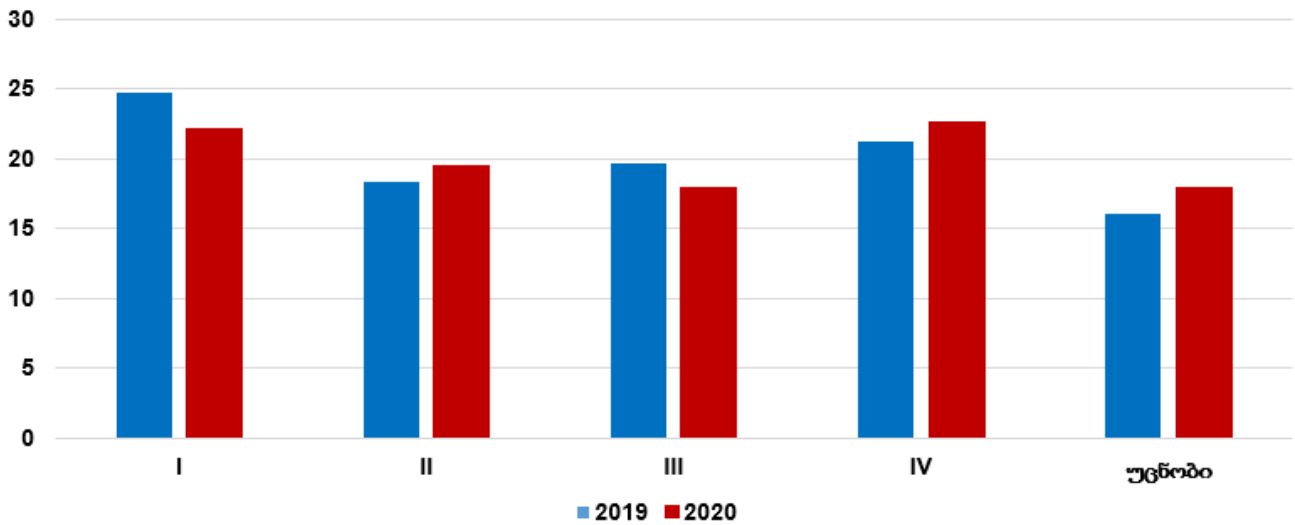
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
სულ	92	101	86	76	86	91
მათ შორის						
ლიმფოიდური ლეიკემია	11	19	16	8	21	23
თავის ტვინი	20	22	14	12	16	16
გაურკვეველი, მეორადი და დაუზუსტებელი ლოკალიზაცია	5	3	0	6	8	2
მიელოიდური ლეიკემია	9	3	1	5	7	4
ფარისებრი ჯირკვალი	2	5	4	3	6	2
ჰოჯკინის ლიმფომა	4	7	7	5	6	2
არაფოლიკულური ლიმფომა	1	6	1	4	5	3
არაჰოჯკინის ლიმფომის სხვა და დაუზუსტებელი ფორმები	7	2	4	5	4	4
ლეიკემია დაუზუსტებელი უჯრედული ტიპით	9	9	8	5	2	1
ლიმფოიდური, ჰემოპოეზური და მონათესავე ქსოვილები	2	3	1	5	1	2
მეზოთელიური და რბილი ქსოვილები	6	4	6	3	1	5
საჭმლის მომნელებელი სისტემის სხვა ორგანოები	0	0	2	1	1	3
ძვალი და სასახსრე ხრტილი	7	4	7	2	1	8
ავთვისებიანი იმუნოპროლიფერაციული ავადმყოფობები	0	0	2	1	0	0
კოლორექტუმი	0	0	2	0	0	0
კუჭი	0	1	0	0	0	0
პანკრეასი	0	0	0	1	0	0
საკვერცხე	0	1	1	1	0	0
ტუჩი, პირის ღრუ და ხახა	0	1	1	2	0	0
შარდის ბუშტი	1	2	0	0	0	0
წინამდებარე ჯირკვალი	0	1	0	0	0	0
საშვილოსნოს ყელი	0	0	0	0	1	0

ცხრილი 5.31 ავთვისებიანი ახალწამონაქმნების ახალი შემთხვევების განაწილება სტადიების მიხედვით (%), საქართველო⁸

სტადია	2015	2016	2017	2018	2019	2020
I სტადია	21.1	23.9	23.6	24.4	24.7	22.1
II სტადია	20.9	18.4	18.0	16.9	18.3	19.5
III სტადია	21.5	20.0	20.0	18.7	19.7	17.9
IV სტადია	26.5	25.5	26.1	24.0	21.2	22.6
უცნობი/ შეუვსებელი	10.1	12.2	12.3	16.0	16.1	17.9

⁸ ლიმფოიდური, ჰემოპოეზური და მონათესავე ქსოვილების ავთვისებიანი სიმსივნეების გარდა

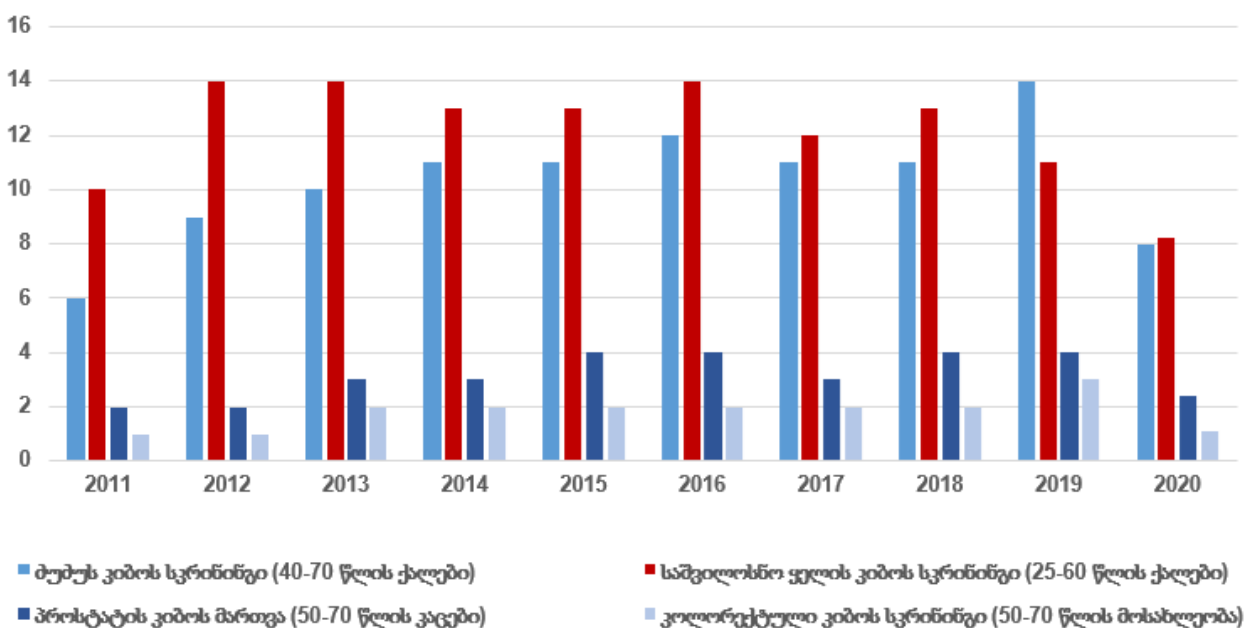
სურათი 5.22 კიბოს ახალი შემთხვევების განაწილება სტადიების მიხედვით (%), საქართველო

2011 წლიდან ქვეყანაში მოქმედებს კიბოს სკრინინგ-პროგრამები მიზნობრივი პოპულაციისთვის:

- მუცუს კიბოს სკრინინგი 40-70 წლის ქალებისთვის;
- საშვილოსნოს ყელის კიბოს სკრინინგი 25-60 წლის ქალებისთვის;
- პროსტატის კიბოს სკრინინგი 50-70 წლის კაცებისთვის;
- კოლორექტული კიბოს სკრინინგი 50-70 წლის მოსახლეობისთვის.

სურათი 5.23 მიზნობრივი პოპულაციის კიბოს სკრინინგით მოცვის მაჩვენებლები (%), საქართველო⁹

⁹ სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში. სახელმწიფო პროგრამა რეგიონებისთვის ამოქმედდა 2011 წლის 1 მაისს, ამის გამო 2011 წელი წარმოდგენილია მხოლოდ 8 თვით

2016 წლიდან HER-2 დადებითი ადრეული აგრესიული ძუძუს კიბოს პაციენტებში სახელმწიფო უზრუნველყოფს ჰერცეპტინის მიწოდებას, პროგრამის მიზანია, აგრესიული ძუძუს კიბოს ადრეული დიაგნოსტიკის და მკურნალობის ფინანსური ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

„არაგადამდებ დაავადებათა რისკ-ფაქტორების კვლევის“ (STEPS-2016) მონაცემებით, საშვილოსნოს ყელის კიბოს სკრინინგი სიცოცხლის განმავლობაში 30-49 წლის ქალთა მხოლოდ 23.9%-მა ჩაიტარა.

სისხლის და სისხლმზადი ორგანოების ავადმყოფობები

2020 წელს საქართველოს ამბულატორულ-პოლიკლინიკურ დაწესებულებებში რეგისტრირებულია სისხლის და სისხლმზადი ორგანოების დაავადებების 28 637 შემთხვევა (პრევალენტობა – 769.3), მათ შორის 7 921 - ბავშვებში (პრევალენტობა – 1039.6).

სიცოცხლეში პირველად დადგენილი დიაგნოზით აღრიცხული შემთხვევების რიცხვი შემცირდა როგორც მთლიან მოსახლეობაში, ისე 15 წლამდე ასაკის ბავშვებში, ინციდენტობა - 517.4 (2019 წელს - 801.0)

ბავშვებში სისხლისა და სისხლმზადი ორგანოების დაავადებების დიაგნოზით რეგისტრირებულ შემთხვევათა 49.8%-ში დიაგნოზი სიცოცხლეში პირველად იყო დადგენილი.

ცხრილი 5.32 სისხლის და სისხლმზადი ორგანოების ავადმყოფობების გავრცელება, საქართველო

	სულ				ბავშვები 0-15 წლამდე			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 ბავშვზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე
2010	23535	621.5	17378	458.9	11977	1747.9	10072	1469.9
2011	21878	582.4	15292	407.1	11290	1651.3	8996	1315.7
2012	25478	683.3	18546	497.4	11504	1687.4	8907	1306.5
2013	24022	646.2	17033	458.2	11284	1651.2	8804	1288.3
2014	28447	764.8	18510	497.7	12064	1738.2	9141	1317.0
2015	37057	994.7	25112	674.1	12792	1799.1	9755	1372.0
2016	33875	908.8	22986	616.7	10889	1499.8	8123	1118.8
2017	33570	900.5	20167	541.0	10823	1464.7	7913	1070.9
2018	30716	824.2	18354	492.5	9821	1310.0	6617	882.6
2019	28490	765.8	18326	492.6	8613	1138.1	6062	801.0
2020	28637	769.3	11145	299.4	7921	1039.6	3942	517.4

2020 წელს საქართველოში ანემიების დიაგნოზით რეგისტრირებულია 22 229 ავადმყოფი - სისხლისა და სისხლმზადი ორგანოების დაავადებების რეგისტრირებულ შემთხვევათა 77.6% (პრევალენტობა – 597.1), მათ შორის 6575 ბავშვებში (პრევალენტობა – 862.9). ანემიების რეგისტრირებულ შემთხვევათა 29.6% ისევე, როგორც 2019 წელს, ბავშვებზე მოდის. 2020 წელს მთლიან მოსახლეობაში ანემიების ახალი შემთხვევების რიცხვი 35%-ით შემცირდა.

ცხრილი 5.33 ანემიების გავრცელება, საქართველო

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
რეგისტრირებული შემთხვევები	23245	22220	26173	31499	29087	28555	24967	24148	22229
პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	623.4	597.7	703.7	845.5	780.3	766.0	670.0	649.1	597.1
ახალი შემთხვევები	17334	16007	17428	22893	19706	17971	14882	15696	10030
ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	464.9	430.6	468.6	614.5	528.7	482.1	399.4	421.9	269.4

ცხრილი 5.34 ანემიების გავრცელება 15 წლამდე ასაკის ბავშვებში, საქართველო

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
რეგისტრირებული შემთხვევები	10888	10513	11391	12186	10032	10347	9821	7792	6575
პრევალენტობა 100000 ბავშვზე	1597.0	1538.4	1641.2	1713.9	1381.7	1400.3	1310.0	1029.7	862.9
ახალი შემთხვევები	8505	8257	8691	9364	7595	7617	6617	5535	3685
ინციდენტობა 100000 ბავშვზე	1247.5	1208.2	1252.2	1317.0	1046.1	1030.8	882.6	731.4	483.6

ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობები

2020 წელს საქართველოს ამბულატორულ-პოლიკლინიკურ დაწესებულებებში წლის ბოლოს რეგისტრირებულია ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობის 81 840 (2019 წელს - 77 111) შემთხვევა, პრევალენტობა – 2198.4, მათ შორის ბავშვებში – 4 214 (2019 წელს – 3 269) შემთხვევა, პრევალენტობა 553.0. სიცოცხლეში პირველად დადგენილი დიაგნოზით აღრიცხულია 4 343 (2019 წელს - 5284) შემთხვევა, ინციდენტობა – 116.7, მათ შორის 627 (2019 წელს - 817) ბავშვებში, ინციდენტობა – 82.3.

ცხრილი 5.35 ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების გავრცელება, საქართველო

	სულ				ბავშვები 0-15 წლამდე			
	წლის ბოლოს რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	წლის ბოლოს რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 ბავშვზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე
2010	79216	2092.0	2339	61.8	1628	237.6	298	43.5
2011	67736	1803.2	1870	49.8	1159	169.5	137	20.0
2012	78296	2099.7	4075	109.3	1357	199.0	183	26.8

2013	68922	1853.9	3020	81.2	1769	258.9	673	98.5
2014	83546	2246.2	3893	104.7	2015	290.3	414	59.6
2015	86497	2321.9	4229	113.5	2004	281.8	525	73.8
2016	90139	2418.2	5228	140.3	2708	373.0	660	90.9
2017	88610	2376.9	4841	129.9	3059	414.0	649	87.8
2018	76508	2053.1	4859	130.4	3217	429.1	779	103.9
2019	77111	2072.8	5284	142.0	3269	432.0	817	108.0
2020	81840	2198.4	4343	116.7	4214	553.0	627	82.3

ცხრილი 5.36 ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების ახალი შემთხვევების განაწილება ასაკის და სქესის მიხედვით, საქართველო, 2020

	სულ	მათ შორის				მათ შორის ქალები
		0-14	15-19	20-24	25 +	
ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობები	4343	627	282	469	2965	1911
<i>მათ შორის:</i>						
ორგანული ბუნების აშლილობები	768	2	4	23	739	338
ფსიქოპათიური ნივთიერებით განპირობებული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობები	295	0	4	12	279	13
შიზოფრენია, შიზოტიპური და ბოდვითი აშლილობები	980	3	45	157	775	371
მათ შორის: შიზოფრენია	267	1	4	51	211	95
გუნებ-განწყობის (აფექტური) აშლილობები	347	0	17	49	281	201
ნევროზული, სტრესთან დაკავშირებული და სომატოფორმული აშლილობები	848	13	42	129	664	563
ქცევითი სინდრომები დაკავშირებული ფიზიოლოგიურ დარღვევებთან და ფიზიკურ ფაქტორებთან	24	0	3	6	15	15
მოზრდილთა პერსონოლოგიური და ქცევითი აშლილობები	70	0	0	24	46	36
გონებრივი ჩამორჩენილობა	757	433	99	60	165	265
ფსიქიკური განვითარების დარღვევები	47	38	0	9	0	18
ბავშვთა და მოზარდთა ასაკში დაწყებული ქცევითი და ემოციური აშლილობები	207	138	68	0	1	91

ნერვული სისტემის ავადმყოფობები

2020 წელს საქართველოში რეგისტრირებულია ნერვული სისტემის დაავადებების 127673 შემთხვევა (პრევალენტობა – 3429.6), მათ შორის 36 253 ახალი შემთხვევა (ინციდენტობა – 973.8).

წინა წლებში არსებული ახალი შემთხვევების მატების ტენდენცია შეიცვალა და 2020 წელს როგორც მთლიან მოსახლეობაში, ასევე ბავშვებში, ახალი შემთხვევების რიცხვის და, შესაბამისად, ინციდენტობის კლება გაგრძელდა (2019 წელს – 50 927, 2020 წელს – 36 253; ბავშვებში: 2019 წელს – 7 635, 2020 წელს – 3 581).

ცხრილი 5.37 ნერვული სისტემის ავადმყოფობების გავრცელება, საქართველო

	სულ				ბავშვები 0-15 წლამდე			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 ბავშვზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე
2010	125619	3317.4	47742	1260.8	26896	3925.1	11406	1664.5
2011	143717	3825.9	46095	1227.1	28079	4106.8	10340	1512.3
2012	156826	4205.7	68169	1828.1	26115	3830.5	8130	1192.5
2013	139602	3755.1	57971	1559.3	18434	2697.4	8670	1268.7
2014	154876	4164.0	66823	1796.6	19526	2813.3	10241	1475.5
2015	175194	4702.8	73538	1974.0	19264	2709.4	11077	1557.9
2016	156842	4207.7	69178	1855.9	15356	2115.0	8739	1203.6
2017	154472	4143.6	61130	1639.8	15596	2110.7	8446	1143.0
2018	151315	4060.5	58139	1560.5	14411	1922.2	7966	1062.5
2019	136502	3669.2	50927	1368.9	14065	1858.6	7635	1008.9
2020	127673	3429.6	36253	973.8	12870	1689.1	3581	470.0

ცხრილი 5.38 ნერვული სისტემის ავადმყოფობების გავრცელება, საქართველო

	2019				2020			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე
ნერვული სისტემის ავადმყოფობები	136502	3669.2	50927	1368.9	127673	3429.6	36253	973.8
<i>მათ შორის:</i>								
ცენტრალური ნერვული სისტემის ანთებითი ავადმყოფობები	3120	83.9	1386	37.3	2631	70.7	527	14.2
უპირატესად ცენტრალური ნერვული სისტემის დამაზიანებელი სისტემური ატროფიები	1923	51.7	697	18.7	1125	30.2	216	5.8
ექსტრაპირამიდული და მოძრაობის სხვა მოშლილობები	9839	264.5	3037	81.6	10002	268.7	2039	54.8
ნერვული სისტემის სხვა დეგენერაციული და დემიელინიზაციით მიმდინარე ავადმყოფობები	4090	109.9	1318	35.4	3955	106.2	922	24.7
ეპიზოდური და პაროქსიზმული დარღვევები	48010	1290.5	20325	546.3	40118	1077.7	11361	305.2
მათ შორის: ეპილეფსია და ეპილეფსიის სტატუსი	13620	366.1	1699	45.7	13771	369.9	1780	47.8
პერიფერიული ნერვული სისტემის ავადმყოფობები	35361	950.5	13499	362.9	26767	719.0	6396	171.8
ცერებრული დამბლა და სხვა პარალიზური სინდრომები	7003	188.2	1305	35.1	6526	175.3	1044	28.0

თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობები

2020 წელს საქართველოს ამბულატორულ-პოლიკლინიკურ დაწესებულებებში სიცოცხლეში პირველად დადგენილი დიაგნოზით აღრიცხულია თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობების 41 291 შემთხვევა, ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე – 1109.2, მათ შორის 7 106 შემთხვევა ბავშვებში, ინციდენტობა 100000 ბავშვზე – 932.6.

ცხრილი 5.39 თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობების გავრცელება, საქართველო

	სულ				მათ შორის ბავშვებში			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე
2010	124576	3289.8	49531	1308.0	17695	2582.3	9679	1412.5
2011	138351	3683.0	51745	1377.5	18423	2694.5	10296	1505.9
2012	159139	4267.8	77822	2087.0	20442	2998.4	11359	1666.1
2013	190355	5120.3	92013	2475.0	22929	3355.2	14048	2055.6
2014	215543	5795.1	106763	2870.4	29348	4228.4	21575	3108.5
2015	225357	6049.4	107097	2874.9	27092	3810.3	16883	2374.5
2016	193482	5190.7	93273	2502.3	20363	2804.6	14233	1960.3
2017	244936	6570.2	125672	3371.0	41382	5600.4	32877	4449.4
2018	261296	7011.7	114724	3078.6	49154	6556.3	30262	4036.4
2019	173487	4663.4	72983	1961.8	23896	3157.7	15298	2021.5
2020	134948	3625.0	41291	1109.2	12481	1638.0	7106	932.6

თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობების სიცოცხლეში პირველად დადგენილი შემთხვევების საერთო რაოდენობაში ბროლის დაზიანების (კატარაქტა) წილი 13.3%-ს, გლაუკომას წილი - 3.9%-ს შეადგენს. აკომოდაციის და რეფრაქციის დარღვევებზე ახალი შემთხვევების 26.6% მოდის.

ცხრილი 5.40 თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობების გავრცელება, საქართველო

	2019				2020			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობები	173487	4663.4	72983	1961.8	134948	3625.0	41291	1109.2
<i>მათ შორის:</i>								
ბროლის დაზიანებები (კატარაქტა)	45753	1229.9	12595	338.6	38498	1034.1	5499	147.7
გლაუკომა	17789	478.2	3517	94.5	16516	443.7	1614	43.4
თვალის, თვალის კუნთების და მისი დანამატების ავადმყოფობები	52999	1424.6	19742	530.7	40344	1083.7	10965	294.5

ბავშვებში რეგისტრირებული თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობების ახალი შემთხვევების თითქმის 28%-ს აკომოდაციის და რეფრაქციის დარღვევები შეადგენს.

ცხრილი 5.41 თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობების გავრცელება ბავშვებში ზოგიერთი ნოზოლოგიის მიხედვით, საქართველო

	2019				2020			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობები	23896	3157.7	15298	2021.5	12481	1638.0	7106	932.6
<i>მათ შორის:</i>								
ბროლის დაზიანებები (კატარაქტა)	158	20.9	22	2.9	109	14.3	12	1.6
გლაუკომა	65	8.6	11	1.5	60	7.9	9	1.2
აკომოდაციის და რეფრაქციის დარღვევების	8785	1160.9	4133	546.1	5251	689.2	1957	256.8

ყურისა და დვრილისებრი მორჩის ავადმყოფობები

2020 წელს საქართველოს ამბულატორულ-პოლიკლინიკურ დაწესებულებებში სიცოცხლეში პირველად დადგენილი დიაგნოზით აღრიცხულია ყურისა და დვრილისებრი მორჩის ავადმყოფობების 25 798 შემთხვევა, ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე – 698.0, მათ შორის 8 327 შემთხვევა ბავშვებში, ინციდენტობა 100000 ბავშვზე – 1092.9.

ცხრილი 5.42 ყურისა და დვრილისებრი მორჩის ავადმყოფობების გავრცელება, საქართველო

	სულ				მათ შორის ბავშვები			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 ბავშვზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე
2010	41059	1084.3	27902	736.8	12559	1832.8	10622	1550.1
2011	45463	1210.3	29862	795.0	14797	2164.2	12269	1794.4
2012	70444	1889.1	53128	1424.8	20356	2985.8	17172	2518.8
2013	75367	2027.3	55105	1482.2	21963	3213.8	17983	2631.4
2014	75552	2031.3	54665	1469.7	24709	3560.1	20880	3008.4
2015	100402	2695.2	69877	1875.8	30229	4251.5	26652	3748.4
2016	90886	2438.3	65485	1756.8	29690	4089.2	25958	3575.2
2017	87283	2341.3	59082	1584.8	29754	4026.7	24600	3329.2
2018	91613	2458.4	55241	1482.4	32553	4342.0	24590	3279.9
2019	70751	1901.8	44899	1206.9	22982	3036.9	17400	2299.3
2020	53860	1446.8	25798	698.0	12903	1693.4	8327	1092.9

ცხრილი 5.43 ყურისა და დვრილისებრი მორჩის ავადმყოფობების გავრცელება, საქართველო

	2019				2020			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე
ყურისა და დვრილისებრი მორჩის ავადმყოფობები	70751	1901.8	44899	1206.9	53860	1446.8	25798	698.0
<i>მათ შორის:</i>								
შუა ყურის ანთებები	27201	731.2	18028	484.6	17181	461.5	8451	227.0

თანდაყოლილი ანომალიები

2020 წელს საქართველოში რეგისტრირებულია თანდაყოლილი ანომალიების 7 156 შემთხვევა (პრევალენტობა – 192.2), მათ შორის 2 647 ახალი შემთხვევა (ინციდენტობა – 71.1).

ცხრილი 5.44 თანდაყოლილი ანომალიების გავრცელება, საქართველო

	სულ				ბავშვები 15 წლამდე			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 ბავშვზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე
2010	8959	236.6	2443	64.5	7547	1101.4	1932	281.9
2011	9198	244.9	1664	44.3	7677	1122.8	1415	207.0
2012	7614	204.2	2073	55.6	6059	888.7	1618	237.3
2013	6432	173.0	2096	56.4	4989	730.0	1673	244.8
2014	7217	194.0	2260	60.8	6030	868.8	1972	284.1
2015	6749	181.2	2869	77.0	4762	669.7	1775	249.6
2016	4865	130.5	2052	55.1	3439	473.7	1718	236.6
2017	5546	148.8	2353	63.1	3855	521.7	1813	245.4
2018	6275	168.4	2527	67.8	4114	548.7	1565	208.7
2019	8533	229.4	3081	82.8	5141	679.3	2186	288.9
2020	7156	192.2	2647	71.1	4927	646.6	2001	262.6

ცხრილი 5.45 თანდაყოლილი ანომალიები, რეგისტრირებული შემთხვევების გავრცელების მაჩვენებლები, 5 წლამდე ასაკის ბავშვებში, საქართველო, 2020

	0-5 წლამდე		მათ შორის 0-1 წლამდე	
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 ბავშვზე	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 ბავშვზე
თანდაყოლილი ანომალიები (განვითარების მანკები), დეფორმაციები და ქრომოსომული დარღვევები	2063	966.7	818	1733.1
<i>მათ შორის:</i>				
ნერვული სისტემის განვითარების თანდაყოლილი ანომალიები	139	65.1	37	78.4
<i>მათ შორის: ანენცეფალია და განვითარების მსგავსი მანკები</i>	1	0.5		
<i>თანდაყოლილი ჰიდროცეფალია</i>	18	8.4	4	8.5
<i>სპინაბიფიდა (ხერხემლის არხის არასრული დახურვა)</i>	6	2.8	2	4.2
სისხლის მიმოქცევის სისტემის თანდაყოლილი მანკები	558	261.5	237	502.1
<i>მათ შორის: გულის კამერებისა და დამაკავშირებელი სტრუქტურების თანდაყოლილი ანომალიები</i>	35	16.4	12	25.4
<i>გულის ძგიდის თანდაყოლილი ანომალიები</i>	263	123.2	81	171.6
<i>ფილტვის არტერიის და სამკარიანი სარქველების თანდაყოლილი ანომალიები</i>	24	11.2	18	38.1
<i>აორტისა და მიტრალური სარქველების თანდაყოლილი ანომალიები</i>	11	5.2	2	4.2
<i>გულის სხვა თანდაყოლილი ანომალიები</i>	20	9.4	6	12.7
სასუნთქი სისტემის თანდაყოლილი ანომალიები	8	3.7	1	2.4
ტურის და სასის ნაპრალები	59	27.6	28	59.3
<i>საყლაპავის ატრეზია ტრაქეა-საყლაპავის ფისტულით და ფისტულის გარეშე</i>	2	0.9	2	4.2
<i>მსხვილი ნაწლავის თანდაყოლილი არარსებობა, ატრეზია და სტენოზი</i>	1	0.5		
სასქესო ორგანოების თანდაყოლილი ანომალიები	159	74.5	63	133.5
საშარდე სისტემის თანდაყოლილი ანომალიები	55	25.8	24	34.3
<i>მათ შორის: თანდაყოლილი ჰიდრონეფროზი</i>	24	11.2	13	27.5
ბვალ-კუნთოვანი სისტემის თანდაყოლილი ანომალიები და დეფორმაციები	880	412.4	368	779.7
<i>მათ შორის: არასრული ოსტეოგენეზი</i>	14	6.6	4	8.5
დაუნის სინდრომი	114	53.4	35	74.2

ცხრილი 5.46 თანდაყოლილი ანომალიები, ახალი შემთხვევების გავრცელების მაჩვენებლები, 5 წლამდე ასაკის ბავშვებში, საქართველო, 2020

	0-5 წლამდე		მათ შორის 0-1 წლამდე	
	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე
თანდაყოლილი ანომალიები (განვითარების მანკები), დეფორმაციები და ქრომოსომული დ-ბი	852	399.3	394	834.7
<i>მათ შორის:</i>				
ნერვული სისტემის განვითარების თანდაყოლილი ანომალიები	33	15.5	20	42.4
<i>მათ შორის:</i> ანენცეფალია და განვითარების მსგავსი მანკები				
თანდაყოლილი ჰიდროცეფალია	2	0.9	2	4.2
სპინაბიფიდა (ხერხემლის არხის არასრული დახურვა)	2	0.9	2	4.2
სისხლის მიმოქცევის სისტემის თანდაყოლილი მანკები	141	66.1	64	135.6
<i>მათ შორის:</i> გულის კამერებისა და დამაკავშირებელი სტრუქტურების თანდაყოლილი ანომალიები				
გულის ძგიდის თანდაყოლილი ანომალიები	98	45.9	27	57.2
ფილტვის არტერიის და სამკარიანი სარქველების თანდაყოლილი ანომალიები	8	3.7	7	14.8
აორტისა და მიტრალური სარქველების თანდაყოლილი ანომალიები	1	0.5		
გულის სხვა თანდაყოლილი ანომალიები	5	2.3	4	8.5
სასუნთქი სისტემის თანდაყოლილი ანომალიები	2	0.9		
<i>ტუჩის და სასის ნაპრალები</i>	32	15.0	18	38.1
<i>საყლაპავის ატრეზია ტრაქეა-საყლაპავის ფისტულით და ფისტულის გარეშე</i>	1	0.5	1	2.1
<i>მსხვილი ნაწლავის თანდაყოლილი არარსებობა, ატრეზია და სტენოზი</i>				
სასქესო ორგანოების თანდაყოლილი ანომალიები	70	32.8	25	11.7
საშარდე სისტემის თანდაყოლილი ანომალიები	6	2.8	3	6.4
<i>მათ შორის:</i> თანდაყოლილი ჰიდრონეფროზი				
ძვალ-კუნთოვანი სისტემის თანდაყოლილი ანომალიები და დეფორმაციები	522	244.6	236	500.0
<i>მათ შორის:</i> არასრული ოსტეოგენეზი				
დაუნის სინდრომი	26	12.2	22	46.6

საჭმლის მომწოდებელი სისტემის ავადმყოფობები

საჭმლის მომწოდებელი სისტემის ავადმყოფობებით 2020 წელს საქართველოს ამბულატორულ-პოლიკლინიკურ დაწესებულებებში სიცოცხლეში პირველად დადგენილი დიაგნოზით აღრიცხულია 288 524 შემთხვევა, ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე – 7750.4, მათ შორის 44 705 შემთხვევა რეგისტრირებულია ბავშვებში, ინციდენტობა 100000 ბავშვზე – 5867.2. ბავშვებში ახალი შემთხვევების მატება დაკავშირებულია პირის ღრუსა და კბილების დაავადებების შემთხვევების ზრდასთან.

ცხრილი 5.47 საჭმლის მომწოდებელი სისტემის ავადმყოფობების გავრცელება, საქართველო

	სულ				ბავშვები 0-15 წლამდე			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 ბავშვზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე
2010	261977	6918.4	151848	4010.0	23718	3461.3	17296	2524.1
2011	422928	11258.7	224583	5978.6	35827	5240.0	26372	3857.1
2012	446472	11973.4	280122	7512.2	45094	6614.4	35439	5198.2
2013	427396	11496.3	292362	7864.1	46291	6773.7	35520	5197.6
2014	570337	15334.1	349591	9399.1	53277	7676.1	39853	5742.0
2015	632547	16979.9	376021	10093.8	76030	10693.1	53677	7549.3
2016	559566	15011.8	342762	9195.5	74614	10276.7	58565	8066.2
2017	495203	13283.3	267788	7183.1	50095	6779.5	39396	5331.6
2018	715983	19213.0	349905	9389.5	74217	9899.3	47036	6273.8
2019	572084	15377.9	302668	8135.9	70126	9266.6	49732	6571.7
2020	595593	15998.9	52675	1415.0	71814	9425.1	9152	1201.2

ცხრილი 5.48 საჭმლის მომწოდებელი სისტემის ავადმყოფობები, ინციდენტობა ზოგიერთი ნოზოლოგიის მიხედვით, საქართველო, 2020

საჭმლის მომწოდებელი სისტემის ავადმყოფობები	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	მათ შორის ბავშვები	
			ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე
<i>მათ შორის:</i>				
პირის ღრუს, სანერწყვე ჯირკვლების და ყბების ავადმყოფობები	227137	6101.4	37797	4960.6
საყლაპავის, კუჭის და თორმეტგოჯანაწლავის ავადმყოფობები	19630	527.3	1727	226.7
<i>მათ შორის: კუჭისა და თორმეტგოჯა ნაწლავის წყლული</i>	2951	79.3	78	10.2
ღვიძლის ავადმყოფობები	1638	44.0	9	1.2
ნაღვლის ბუშტის, სანაღვლე გზებისა და პანკრეასის ავადმყოფობები	9173	246.4	402	52.8
<i>მათ შორის: ქოლელითიაზი, ქოლეცისტიტი</i>	6927	186.1	277	36.4
<i>მწვავე პანკრეატიტი და პანკრეასის სხვა ავადმყოფობები</i>	539	14.5	7	0.9

ცხრილი 5.49 საჭმლის მომნელებელი სისტემის ავადმყოფობები, სტაციონარული მომსახურება, საქართველო, 2020

	სტაციონარიდან გავიდა	მშ გარდაიცვალა	ლეტალობა %	მშ ბავშვები	მშ გარდაიცვალა	ლეტალობა %
საჭმლის მომნელებელი სისტემის ავადმყოფობები	42972	1236	2.9	3902	5	0.1
პირის ღრუს, სანერწყვე ჯირკვლების და ყბების ავადმყოფობები	2430	2	0.1	515		0.0
კუჭისა და თორმეტგოჯა ნაწლავის წყლული	5104	224	4.4	31		0.0
გასტრიტი, დუოდენიტი	123	3	2.4	39		0.0
ჭია ნაწლავის ავადმყოფობები	7267	6	0.1	1955		0.0
თიაქარი	7514	27	0.4	743		0.0
პერიტონეუმის ავადმყოფობები	1302	178	13.7	22		0.0
ღვიძლის ავადმყოფობები	1931	321	16.6	22	2	9.1
ქოლელითიაზი, ქოლეცისტიტი და სანაღველე გზების სხვა ავადმყოფობები	7297	63	0.9	11		0.0

შარდ-სასქესო სისტემის ავადმყოფობები

შარდ-სასქესო სისტემის ავადმყოფობებით 2020 წელს საქართველოს ამბულატორულ-პოლიკლინიკურ დაწესებულებებში სიცოცხლეში პირველად დადგენილი დიაგნოზით აღრიცხულია 73 326 შემთხვევა, ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე – 1969.7, მათ შორის 4 226 შემთხვევა რეგისტრირებულია ბავშვებში, ინციდენტობა 100000 ბავშვზე – 554.6.

ცხრილი 5.50 შარდ-სასქესო სისტემის ავადმყოფობების გავრცელება, საქართველო

	სულ				ბავშვები 0-15 წლამდე			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 ბავშვზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე
2010	121634	3212.1	71952	1900.1	7193	1049.7	5582	814.6
2011	138016	3674.1	77139	2053.5	6889	1007.6	5215	762.7
2012	198555	5324.8	127148	3409.8	5952	873.0	4259	624.7
2013	193595	5207.4	111163	2990.1	5936	868.6	3927	574.6
2014	203414	5469.0	114351	3074.4	7835	1128.9	5428	782.1
2015	236430	6346.6	130256	3496.5	8840	1243.3	6008	845.0
2016	228166	6121.1	141797	3804.1	7674	1057.0	5537	762.6
2017	236713	6349.6	124934	3351.2	7358	995.8	5181	701.2
2018	242483	6506.9	129653	3479.2	7933	1058.1	5256	701.1
2019	188087	5055.9	101647	2732.3	7266	960.1	6169	815.2
2020	162251	4358.4	73326	1969.7	6000	787.5	4226	554.6

ცხრილი 5.51 შარდ-სასქესო სისტემის ავადმყოფობების გავრცელება, საქართველო, 2020

	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე
შარდ-სასქესო სისტემის ავადმყოფობები	162251	4358.4	73326	1969.7
გლომერულონეფრიტი, ნეფრიტული სინდრომი და ნეფროზული სინდრომი	3395	91.2	942	25.3
ქრონიკული ტუბულო-ინტერსტიციული ნეფრიტი [თირკმლების ინფექციები]	3788	101.8	1039	27.9
თირკმლების უკმარისობა	3662	98.4	988	26.5
თირკმლების და შარდსაწვეთების კენჭები	13329	358.0	4259	114.4
მამაკაცის სასქესო ორგანოების ავადმყოფობები	28176	1571.2	10435	581.9
<i>მათ შორის: წინამდებარე ჯირკვლის ჰიპერპლაზია</i>	14400	803.0	4224	235.5
<i>წინამდებარე ჯირკვლის ანთებითი ავადმყოფობები</i>	5877	327.7	2536	141.4
<i>მამაკაცის უნაყოფობა</i>	1091	101.2	457	42.4
ქალის სასქესო ორგანოების ავადმყოფობები	64368	3336.1	31085	1611.1
<i>მათ შორის: სალპინგიტი, ოოფორიტი</i>	7074	366.6	2700	139.9
<i>ენდომეტრიოზი</i>	3534	183.2	1417	73.4
<i>საშვილოსნოს ყელის ეროზია და ექტროპიონი</i>	4139	214.5	1472	76.3
<i>მენსტრუალური ციკლის დარღვევა</i>	9856	1197.5	4893	594.5
<i>მენოპაუზური და სხვა პერიმენოპაუზური დარღვევები</i>	7712	937.0	2301	279.6
<i>ქალის უნაყოფობა</i>	4114	499.8	1633	198.4

ცხრილი 5.52 შარდ-სასქესო სისტემის ავადმყოფობები, სტაციონარული მომსახურება, საქართველო, 2020

	სულ				ბავშვები 15 წლამდე	
	სტაციონარიდან გავიდა	მათ შორის გარდაიცვალა		სტაციონარიდან გავიდა		
		სულ	ლეტალობა (%)	სულ	ლეტალობა (%)	
სულ	25015	417	1.7	2143	0.2	
<i>მათ შორის:</i>						
გლომერულონეფრიტი, ნეფრიტული სინდრომი და ნეფროზული სინდრომი	205	1	0.5	101	0.0	
თირკმლის ტუბულო-ინტერსტიციული ავადმყოფობები	3708	18	0.5	204	0.0	
თირკმლების და შარდსაწვეთის კენჭები	2351	3	0.1	24	0.0	
წინამდებარე ჯირკვლის ავადმყოფობები	1348	1	0.1	0	0.0	

ტრავმები, მოწამვლები და გარეგანი მიზეზების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგი

2020 წელს საქართველოში ტრავმების, მოწამვლების და გარეგანი მიზეზების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგების მნიშვნელოვანი კლება დაფიქსირდა როგორც მოზრდილებში, ასევე 15 წლამდე ასაკის ბავშვებში. 2020 წელს აღირიცხა 38 881 ახალი შემთხვევა (ინციდენტობა - 1044.4).

ცხრილი 5.53 ტრავმები, მოწამვლები და გარეგანი მიზეზების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგი, საქართველო

	სულ				ბავშვები 0-15 წლამდე			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა 100000 ბავშვზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე
2010	39522	1043.7	38302	1011.5	7361	1074.2	7286	1063.3
2011	43384	1154.9	35914	956.1	7651	1119.0	7087	1036.5
2012	75968	2037.3	67898	1820.9	8929	1309.7	8454	1240.0
2013	65192	1753.6	58260	1567.1	8571	1254.2	8003	1171.1
2014	72035	1936.7	66932	1799.5	10293	1483.0	9890	1424.9
2015	93066	2498.2	87101	2338.1	13317	1872.9	12951	1821.5
2016	105000	2816.9	100176	2687.5	16721	2303.0	16104	2218.0
2017	80307	2154.2	73842	1980.7	12264	1659.7	11556	1563.9
2018	119577	3208.8	113374	3042.3	24108	3215.6	23193	3093.6
2019	119114	3201.9	115082	3093.5	28349	3746.1	27907	3687.7
2020	49870	1339,6	38881	1044,4	9855	1293,4	8310	1090,6

ტრავმების, მოწამვლების და გარეგანი მიზეზების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგების ახალი შემთხვევების რაოდენობაში 21.4% ბავშვების ტრავმით არის განპირობებული.

როგორც მთლიან მოსახლეობაში, ასევე ბავშვებში ინციდენტობის მაღალი მაჩვენებელით გამოირჩევა „სამკურნალო ნივთიერებებით, მედიკამენტებით და ბიოლოგიური ნივთიერებებით მოწამვლები, უპირატესად არასამედიცინო დანიშნულების ნივთიერებათა ტოქსიკური მოქმედება და აგრეთვე სხვა გარეშე დაუზუსტებელი მიზეზების მოქმედება“ და „უპირატესად არასამედიცინო დანიშნულების სუბსტანციების ტოქსიური ეფექტები“ დიაგნოზების ბლოკი. ტრავმების, მოწამვლების და გარეგანი მიზეზების ზემოქმედების კლასის სტრუქტურაში აღნიშნულ დიაგნოზებზე 18.1% (2019 წელს - 23,7%), 15 წლამდე ასაკის ჯგუფში კი აღნიშნულ დიაგნოზების წილი დაახლოებით 22%-ის ტოლია (2019 წელს - 30%).

დიაგნოზების „ჭრილობები, სისხლძარღვების დაზიანებები, ზედაპირული ტრავმები, დაჟეჟილობები და დაჩეჩვილობები“ საერთო წილი 21.3% (2019 წელს - 21.6%), ბავშვებში კი - 17.1%-ს (2019 წელს - 17.6%) შეადგენს.

ცხრილი 5.54 ტრავმები, მოწამვლები და გარეგანი მიზეზების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგი, საქართველო, 2020

	სულ			მათ შორის ბავშვები		
	აბალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	%	აბალი შემთხვევები	ინციდენტობა 100000 ბავშვზე	%
სულ	38881	1044,4	100	8310	1090,6	100
<i>მათ შორის:</i>						
თავის ქალასა და სახის ძვლების, კისრის მალის, ნეკნების, მკერდის ძვლის და ხერხემლის მოტეხილობა	2514	67.5	6.5	241	31.6	2.9
ინტრაკრანიალური დაზიანება	368	9.9	1.0	24	3.1	0.3
ზედა და ქვედა კიდურების ძვლების მოტეხილობა	4588	123.2	11.8	652	85.6	7.9
ამოვარდნილობა (ძვლების მოტეხილობის გარეშე) დაძაბულობა, დაჭიმულობა, სახსრების და მიმდებარე კუნთების დეფორმაცია	5033	135.2	12.9	719	94.4	8.7
გულმკერდის, მუცლისა და მენჯის ღრუს შინაგანი ორგანოების ტრავმები	453	12.2	1.2	28	3.7	0.3
ჭრილობები, სისხლმარღვების დაზიანებები, ზედაპირული ტრავმები, დაჟეჟილობები და დაჩეჩვილობები	8275	222.3	21.3	1421	186.5	17.1
ნერვებისა და ზურგის ტვინის ტრავმები	151	4.1	0.5	43	5.6	0.5
თერმული და ქიმიური დამწვრობები	707	19.0	1.8	214	28.1	2.6
სამკურნალო ნივთიერებებით, მედიკამენტებით და ბიოლოგიური ნივთიერებებით მოწამვლები, უპირატესად არასამედიცინო დანიშნულების ნივთიერებათა ტოქსიკური მოქმედება და აგრეთვე სხვა გარეშე დაუზუსტებელი მიზეზების მოქმედება	4403	118.3	11.3	976	128.1	11.7
მათ შორის: სამკურნალო საშუალებებით, მედიკამენტებით და ბიოლოგიური ნივთიერებებით მოწამვლა	202	5.4	0.5	43	5.6	0.5
უპირატესად არასამედიცინო დანიშნულების სუბსტანციების ტოქსიკური ეფექტები	2627	98.2	6.8	813	106.7	9.8

თავი 6

დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა

დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა¹⁰

ცხრილი 6.1 შობადობა (საქსტატის მონაცემები), ბავშვთა და დედათა სიკვდილიანობა¹¹

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ცოცხალშობილების რაოდენობა სულ	58014	57031	57878	60635	59249	56569	53293	51138	48296	46520
მკვდრადშობილების რაოდენობა	554	647	549	637	589	558	506	436	456	410
გარდაიცვალა 0 - 1 წლამდე	634	617	608	578	507	507	512	416	380	368
გარდაიცვალა 0 - 6 დღემდე	349	373	387	205	211	231	238	166	135	198
გარდაიცვალა 7 - 28 დღემდე	139	151	97	139	152	125	124	88	118	46
გარდაიცვალა 29 - 365 დღემდე	146	93	124	137	162	151	150	162	127	124
გარდაიცვალა 0-5 წლამდე	691	705	692	559	605	604	594	499	452	431
გარდაიცვალა ორსული, მშობიარე და მელოგინე	16	13	16	19	19	13	7	14	14	14
მკვდრადშობადობა 1000 დაბადებულზე	9.5	11.2	9.4	10.5	9.8	9.8	9.4	8.5	9.4	8.7
ადრეული ნეონატალური სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე	6.1	6.6	6.7	3.4	3.6	4.1	4.5	3.2	2.8	4.3
გვიანი ნეონატალური სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე	2.4	2.7	1.7	2.3	2.5	2.2	2.3	1.7	2.4	1.0
პერინატალური სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1000 დაბადებულზე	15.6	17.7	16.1	13.8	13.4	13.8	13.8	11.7	12.1	13.0
0 - 1 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობა 1000 ცოცხალშობილზე	11.0	10.8	10.5	9.5	8.6	9.0	9.6	8.1	7.9	7.9
0 - 5 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობა 1000 ცოცხალშობილზე	12.0	12.4	12.0	9.3	10.2	10.7	11.1	9.8	9.4	9.3
დედათა სიკვდილიანობა 100000 ცოცხალშობილზე	27.6	22.8	32.2	31.5	32.2	23.0	13.1	27.4	28.9	30.1

2016 წელს ქვეყნის მასშტაბით ამოქმედდა დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის ანტენატალური და სამეანო მომსახურების ზედამხედველობის აღრიცხვიანობის ელექტრონული სისტემა „ორსულთა და ახალშობილთა ჯანმრთელობის მეთვალყურეობის ელექტრონული მოდული“ (ე.წ. „დაბადების რეგისტრი“). ელექტრონული მოდულის მეშვეობით ხორციელდება თითოეული ორსულის უწყვეტი მონიტორინგი პირველი ანტენატალური ვიზიტიდან მშობიარობის ჩათვლით. სისტემაში ასევე ფიქსირდება მონაცემები ახალშობილის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ დაბადებისას.

¹⁰ ორსულთა და ახალშობილთა ჯანმრთელობის მეთვალყურეობის ელექტრონული მოდულის მონაცემებით

¹¹ 2014 წლიდან საქსტატის და ჯანდაცვის სამინისტროს შეჯერებული მონაცემები

ორსულობა

SDG 3.7 მიზნით განისაზღვრა რეპროდუქციული ჯანმრთელობის და, მათ შორის, ანტენატალური სერვისებისადმი უნივერსალური ხელმისაწვდომობა.

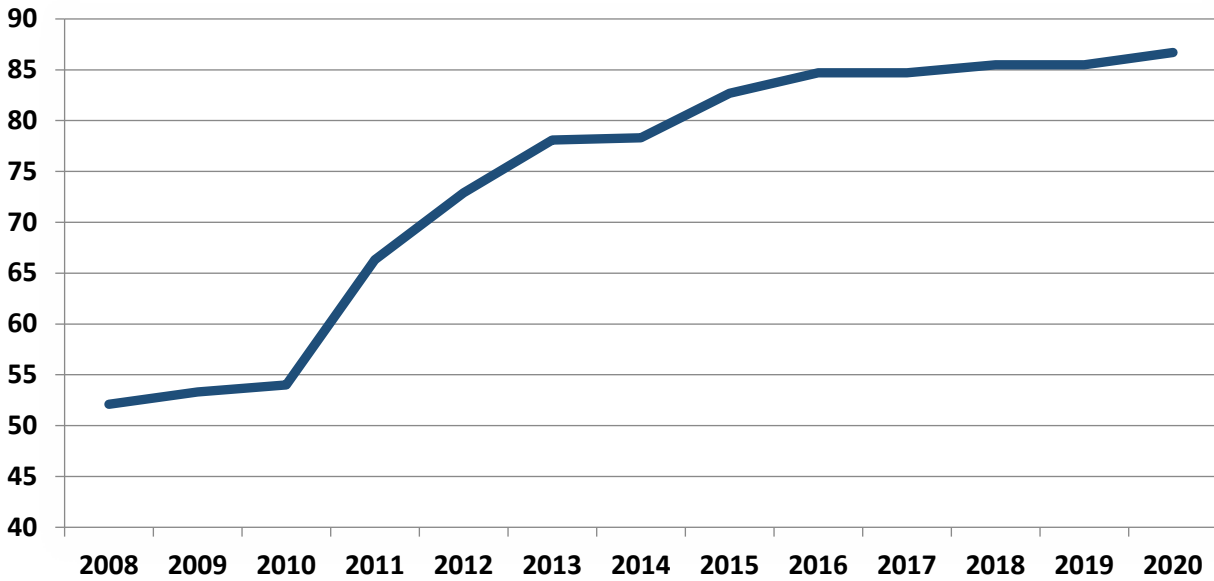
ცხრილი 6.2 რეპროდუქციული ჯანმრთელობის მაჩვენებლები, საქართველო

	2018	2019	2020
ანტენატალური მომსახურებისთვის დროული მიმართვა (%)	85.5	85.5	86.7
ანტენატალური 1 ვიზიტი მაინც (%)	94.3	95.3	96.0
ანტენატალური 4-ზე ნაკლები ვიზიტით მოცვა (%)	13.2	10.4	10.8
ანტენატალური 4 ვიზიტით მოცვა (%)	81.1	84.9	85.2
ანტენატალური 6 ვიზიტით მოცვა (%)	48	71	69
ანტენატალური 8 და მეტი ვიზიტით მოცვა ¹² (%)	19.4	38.2	34.9
არ ჩაუტარებია ანტენატალური ვიზიტები (%)	5.7	4.7	4.0
20 წლამდე ასაკის ქალთა ორსულობა (%)	3.9	3.8	3.6
მშობიარობათა რაოდენობა	50468	47486	45797
ნაადრევი მშობიარობის წილი (%)	7.9	8.3	8.7
ფიზიოლოგიური მშობიარობის წილი (%)	58	59	58
მათ შორის ეპიზოტომია (%)	3.8	2.0	8.0
ჩარევით მშობიარობათა (საკეირო კვეთა, მაშებითა და ვაკუუმ-ექსტრაქციით მშობიარობა და სხვა) რაოდენობა	21432	19369	19054
საკეირო კვეთების წილი მშობიარობების საერთო რაოდენობაში (%)	41.7	39.9	40.6
კვალიფიციური სამედიცინო პერსონალის მიერ მიღებული მშობიარობების წილი (%)	99.8	99.8	99.8
აბორტი	22733	21599	19039
მათ შორის ხელოვნური აბორტის წილი (%)	62	62	61

2020 წლის განმავლობაში ქალთა კონსულტაციებში ანტენატალური მოვლისთვის მიმართა 43 979 ორსულმა. უკანასკნელ წლებში, ანტენატალურ სერვისებზე ფინანსური ხელმისაწვდომობის ზრდამ ორსულთა დროული მიმართვიანობის (ორსულობის 12 კვირის ვადამდე) მატება განაპირობა (სურათი 6.1).

¹² ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის რეკომენდაციით, ანტენატალური მეტავალყურების ვიზიტების მინიმალური რაოდენობა განისაზღვრა 8 ვიზიტით. შესაბამისად, საქართველოში 2018 წლის 1 თებერვლიდან ანტენატალური მომსახურების სახელმწიფო პროგრამა გაფართოვდა და მოიცვა 8 ვიზიტი.

სურათი 6.1 ორსულობის პირველ ტრიმესტრში ანტენატალურ მეთვალყურეობაზე აყვანილ ორსულთა წილი (%)

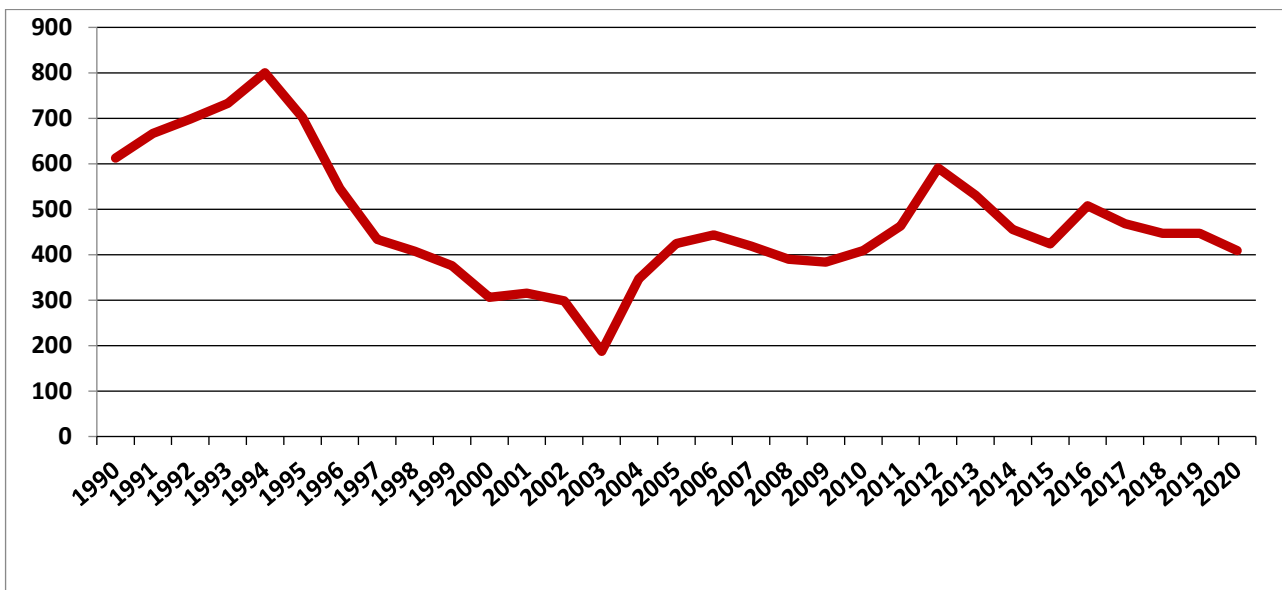
წყარო: დკსჯეც

ნამშობიარე ქალთა საერთო რაოდენობაში 92.5% გამოკვლეულ იქნა C ვირუსულ ჰეპატიტზე, 90.3% - სიფილისზე და აივ-ინფექციაზე, და 92.8% - B ვირუსულ ჰეპატიტზე.

აბორტი

2020 წელს ქვეყანაში რეგისტრირებულია 19039 აბორტი, მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე - 409.3 (სურათი 6.2), ხელოვნური აბორტების წილი 61%-ს უდრიდა. წინა წელთან შედარებით, აბორტების საერთო რიცხვი ~12%-ით შემცირდა.

სურათი 6.2 აბორტები, მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე

წყარო: დკსჯეც

ცხრილი 6.3 აბორტები, საქართველო

	ცოცხალშობილთა რაოდენობა	აბორტები	აბორტების მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე
2010	55230	25585	463.2
2011	51565	31185	604.8
2012	49969	39225	785.0
2013	49657	37018	745.5
2014	60635	33464	551.9
2015	59249	32428	547.3
2016	56569	28720	507.7
2017	53293	24937	467.9
2018	51138	22733	444.5
2019	48296	21599	447.2
2020	46520	19039	409.3

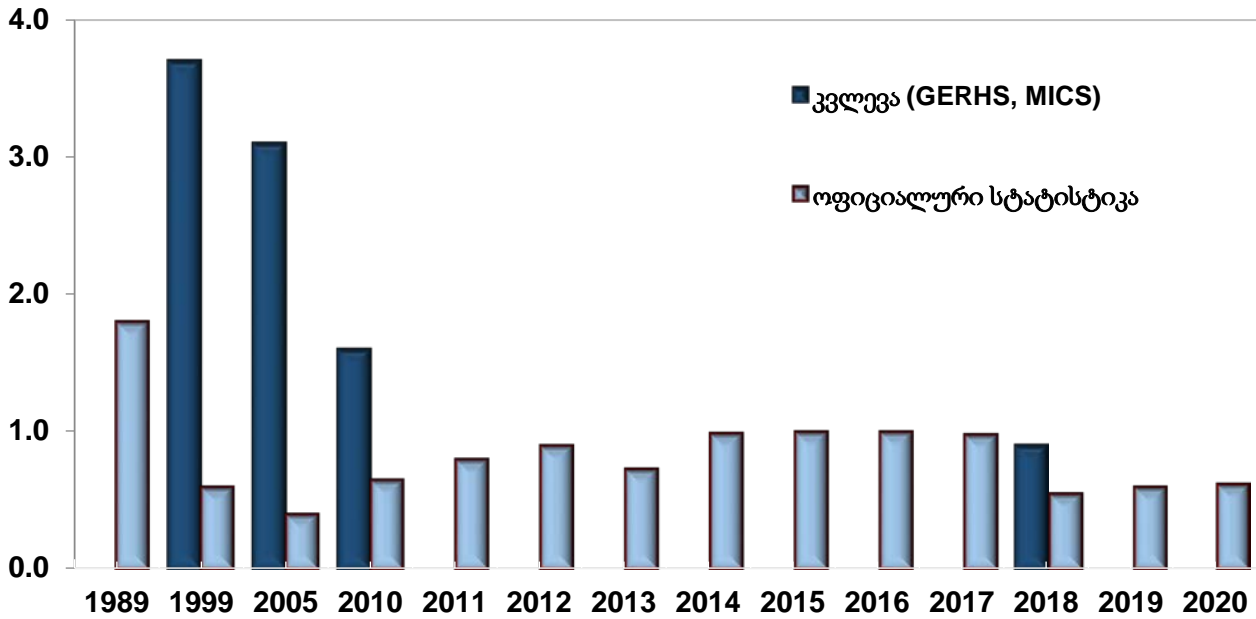
მნიშვნელოვანია, რომ აბორტების წილი 20 წლამდე ასაკის ქალებში აბორტების საერთო რაოდენობის ~2% შეადგინა.

ცხრილი 6.4 აბორტები ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით, საქართველო, 2020

	სულ	მათ შორის ასაკობრივ ჯგუფში					
		15-19	20-29	30-34	35-39	40-44	≥ 45
აბორტების რაოდენობა	19039	372	7370	5326	4056	1718	194
მაჩვენებელი შესაბამისი ასაკის 1000 ქალზე	23.1	3.9	33.3	39.4	31.3	14.1	1.6
<i>მათ შორის (რაოდენობა):</i>							
ხელოვნური	11638	169	4453	3322	2545	1051	95
თვითნებითი	7401	203	3879	2004	1511	667	105
12 კვ-მდე	9553	138	5088	2720	2090	868	82
მინი აბორტი 5 კვ-მდე	1843	26	3655	554	394	163	15
12-22 კვირა სამედიცინო ან სოციალური ჩვენებით	239	5	106	47	61	20	1
აბორტი პირველი ორსულობისას	3462	233	1687	688	541	263	50

საქართველოში ხელოვნური აბორტების ჯამობრივი კოეფიციენტის (TIAR) მნიშვნელობა 2014 -2017 წლებში სტაბილურ მნიშვნელობას ინარჩუნებდა, 2018-2019 წლებში კლება სავარაუდოდ აღრიცხვის ხარვეზებთან არის დაკავშირებული, რადგანაც 2018 წელს ჩატარებული კვლევა MICS2018 ამას ადასტურებს (ოფიციალური მონაცემების მიხედვით TIAR ერთ ქალზე = 0.5, ხოლო, კვლევის შედეგებმა აჩვენა თითქმის 2-ჯერ მეტი - 0.9) (სურათი 6.3). 2019-2020 წწ. TIAR სტაბილურია. ხელოვნური აბორტების მაჩვენებელი ყველაზე მაღალია 20-29 და 30-34 წლის ქალების ასაკობრივ ჯგუფში.

სურათი 6.3 ხელოვნური აბორტის ჯამობრივი კოეფიციენტი (TIAR), საქართველო

წყარო: დკსჯეც

ხელოვნური აბორტის მეთოდის მიხედვით 2020 წელს მედიკამენტური აბორტების წილი გაზრდილია წინა წლებთან შედარებით.

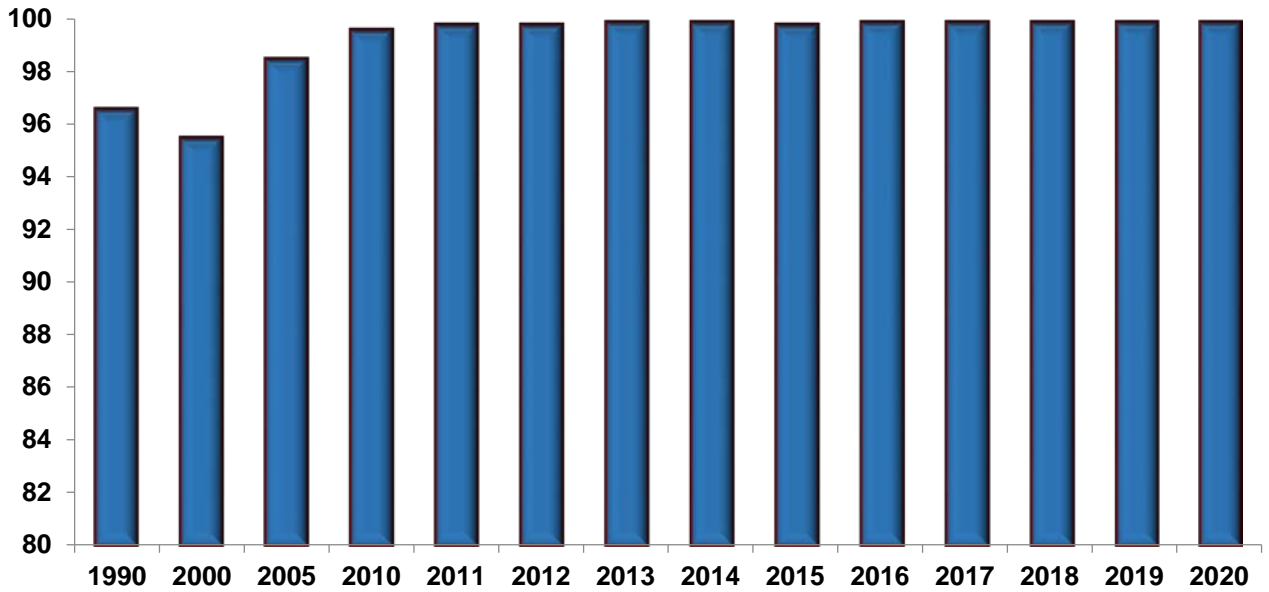
ცხრილი 6.5 ორსულობის შეწყვეტის მეთოდები, საქართველო

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
აბორტების საერთო რაოდენობა	39225	37018	33464	32428	28720	24937	22733	21599	19039
<i>ორსულობის შეწყვეტის მეთოდი (%):</i>									
გამოფხეკვა (კიურეტაჟი)	49.2	41.3	37.9	41.2	41.6	22.8	21.5	21	19.4
ვაკუუმ ასპირაცია	40.6	41.3	39.1	28.3	30.9	40.4	36.4	36	34.5
მედიკამენტური აბორტი	10.2	17.4	23	30.5	27.5	36.8	38.9	42	44.4

მშობიარობა

სამედიცინო დაწესებულებების მონაცემებით, 2020 წლის განმავლობაში რეგისტრირებულია 45797 მშობიარობა. უკანასკნელ წლებში სამედიცინო დაწესებულებებში მიღებული მშობიარობების ხვედრითი წილი უცვლელად მაქსიმალურ მნიშვნელობას ინარჩუნებს (სურათი 6.4).

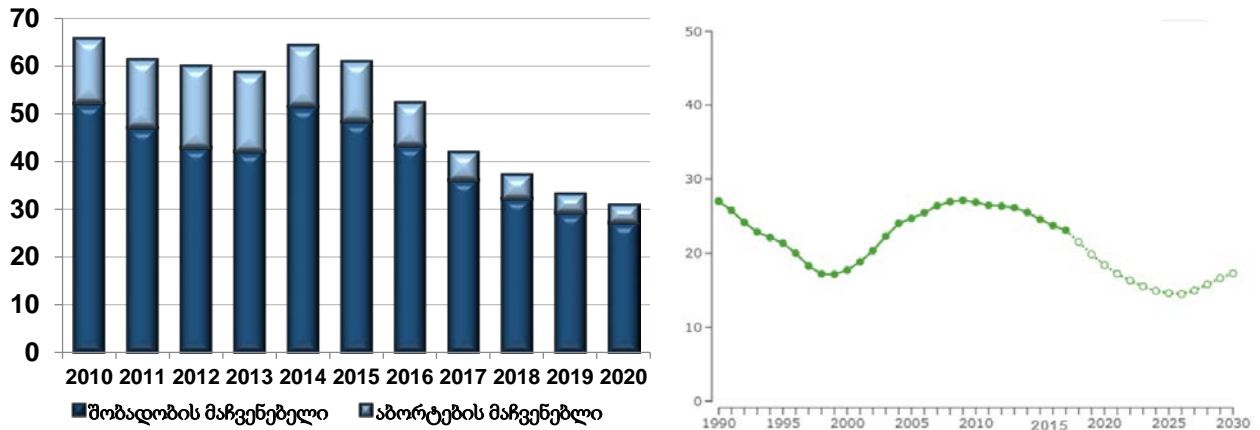
სურათი 6.4 კვალიფიციური სამედიცინო პერსონალის მიერ მიღებული მშობიარობების ხვედრითი წილი (%), საქართველო

წყარო: დეკჯეც

სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემებით, 2020 წელს 20 წლამდე ასაკის ქალების შობადობის მაჩვენებელი შემცირდა და 27.3 შეადგინა (2019 წელს - 29.4) (სურათი 6.5).

სურათი 6.5 მოზარდთა ორსულობის მაჩვენებლები (15-19 წლის 1000 ქალზე)

წყარო: დეკჯეც; <http://www.thelancet.com/lancet/visualisations/gbd-SDGs>

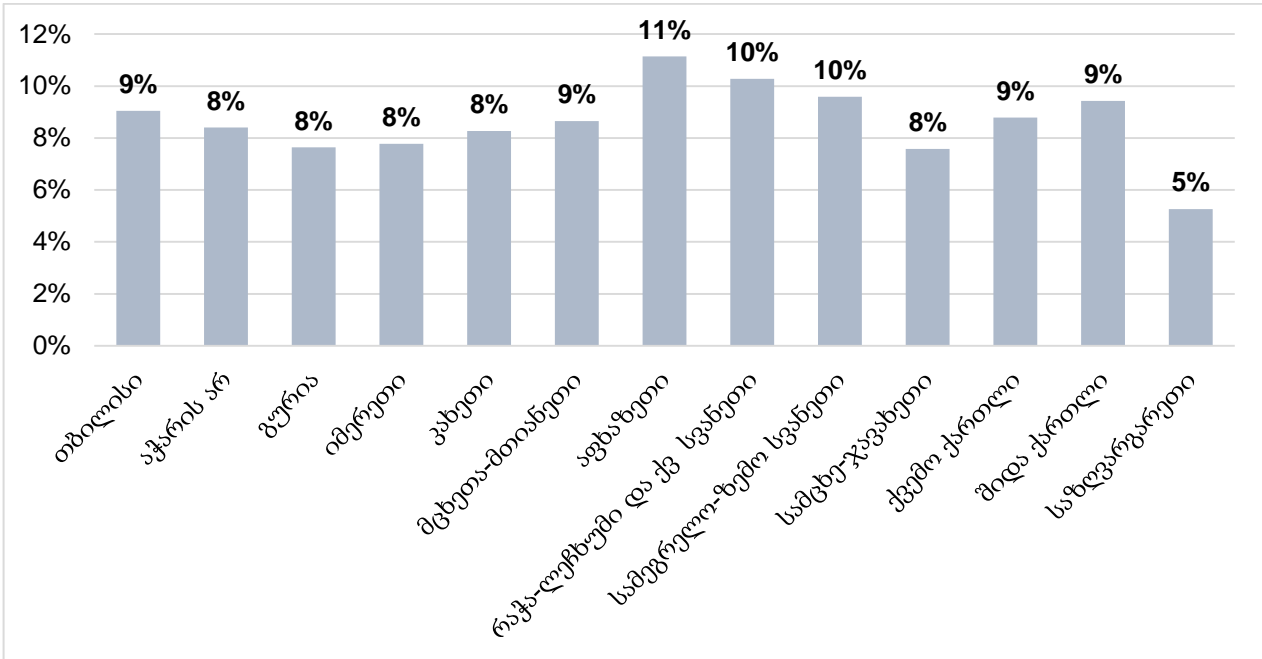
ცხრილი 6.6 მოზარდთა შობადობის მაჩვენებელი, საქართველო

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
მოზარდთა შობადობის მაჩვენებელი	47.1	43.0	42.2	51.5	48.4	43.4	36.2	32.3	29.4	27.3

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ფიქსირდება ნაადრევი მშობიარობის (<37 კვირის გესტაციურ ვადაზე) უმნიშვნელო ზრდა: 2018 წელს ნაადრევი მშობიარობის წილი 7.9% შეადგინა მშობიარობათა საერთო რაოდენობიდან, 2019 წელს - 8.3%, ხოლო, 2020 წელს - 8.7%.

სურათი 6.6 ნაადრევი მშობიარობების წილი (%) მშობიარობათა საერთო რაოდენობიდან რეგიონების მიხედვით (დედის ფაქტობრივი მისამართით), საქართველო, 2020

ნაადრევი მშობიარობების წილი ქალაქად ოდნავ აღემატება სოფლად მცხოვრებებში (წილი მშობიარობათა საერთო რაოდენობიდან):

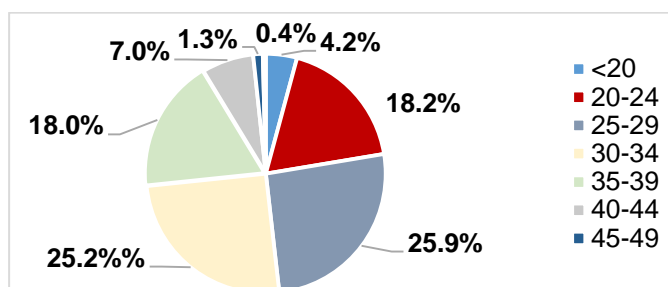
- ქალაქად მცხოვრებნი - 8.9%
- სოფლად მცხოვრებნი - 8.4%.

ცხრილი 6.7 ნაადრევი მშობიარობის წილი მშობიარობათა საერთო რაოდენობიდან ორსულობის კვირის (გესტაციური ასაკის) მიხედვით, საქართველო 2020

გესტაცია	% მშობიარობათა საერთო რაოდენობიდან
22-27 კვირა	7.7%
28-33 კვირა	21.5%
34-36 კვირა	70.7%

წყარო: დაბადების რეგისტრი

სურათი 6.7 ნაადრევი მშობიარობა დედის ასაკის მიხედვით (წილი მშობიარობათა საერთო რაოდენობიდან), საქართველო, 2020

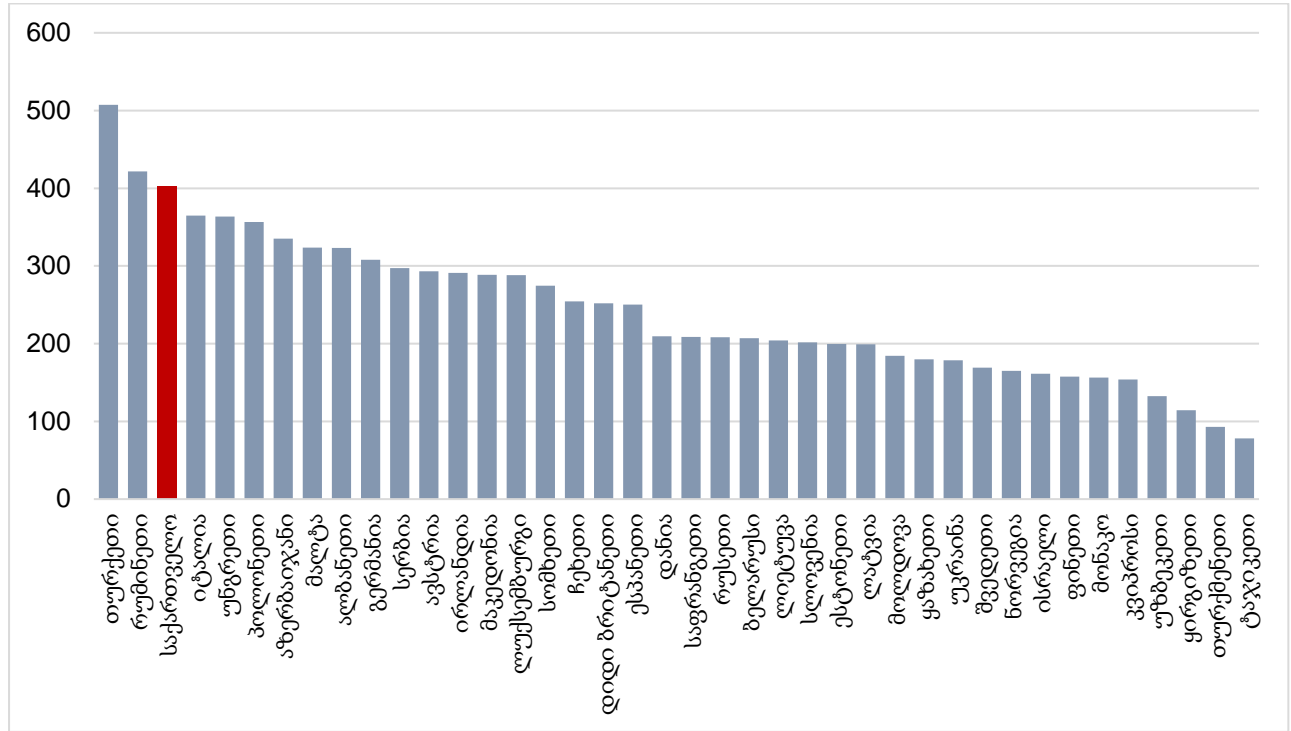

წყარო: დაბადების რეგისტრი

საკეისრო კვეთა

საქართველოში საკეისრო კვეთით მიმდინარე მშობიარობების წილი 2000 წლიდან 4.3-ჯერ გაიზარდა და 2017 წელს მშობიარობათა საერთო რაოდენობის 44.7% შეადგინა. 2020 წელს ჩატარებული საკეისრო კვეთების წილი შემცირდა და 40.6%-ს გაუტოლდა (სურათი 6.10).

სურათი 6.8 საკეისრო კვეთა, მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე, OECD (2018)¹³ და საქართველო (2020)

წყარო: https://gateway.euro.who.int/en/indicators/hfa_596-7060-caesarean-sections-per-1000-live-births/visualizations/#id=19691

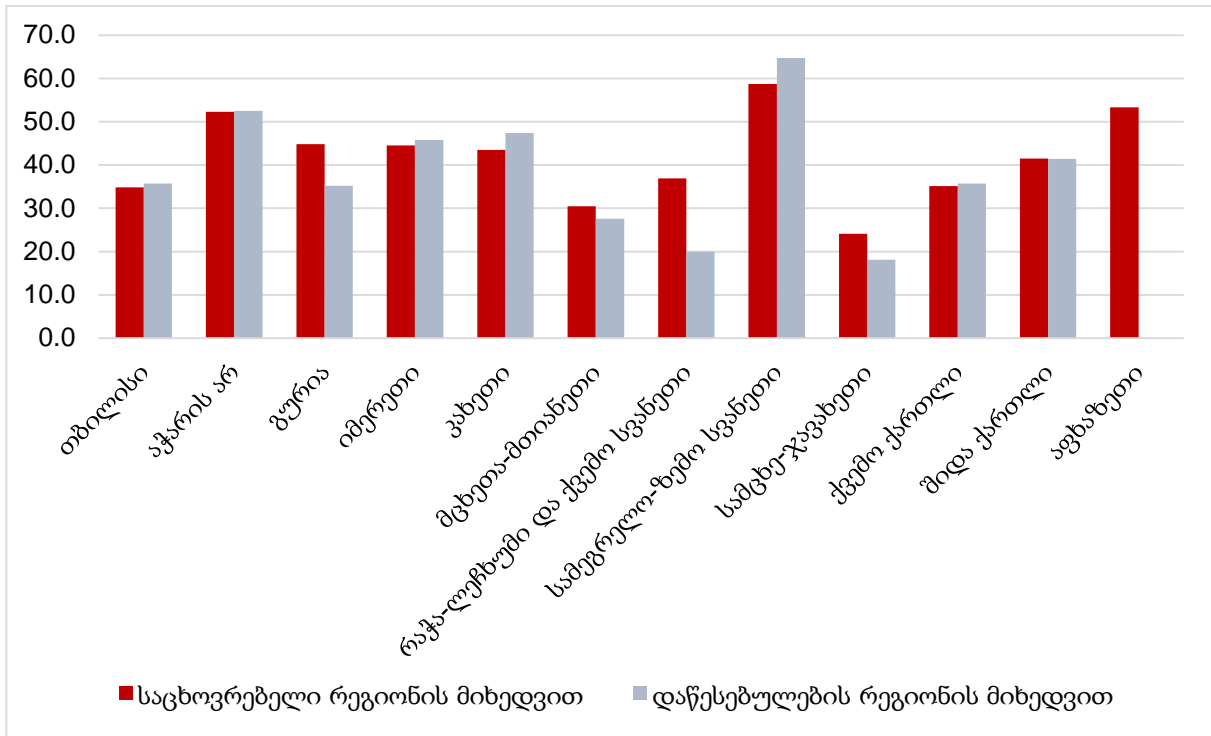
ცხრილი 6.8 საკეისრო კვეთების რაოდენობა და სტრუქტურა, საქართველო

	2019			2020		
	სულ	მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე	% საერთო რაოდენობიდან	სულ	მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე	% საერთო რაოდენობიდან
სულ	18936	392.1	100%	18616	400.1	40.6
<i>მათ შორის:</i>						
სასწრაფო	6503	134.6	34.3	6714	144.3	36.1
გეგმიური	12433	257.4	65.7	11902	255.8	63.9

საკეისრო კვეთით მიმდინარე მშობიარობების წილი 41%-ს შეადგენდა ქვეყნის მასშტაბით, მათ შორის 64% აღნიშნულია, როგორც გეგმიური. მაღალია დედის მოთხოვნით ჩატარებული საკეისრო კვეთების წილი - 15%.

¹³ გამოქვეყნდა 2021 წელს

სურათი 6.9 საკეისრო კვეთის მაჩვენებელი 1000 ცოცხლადშობილზე რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2020

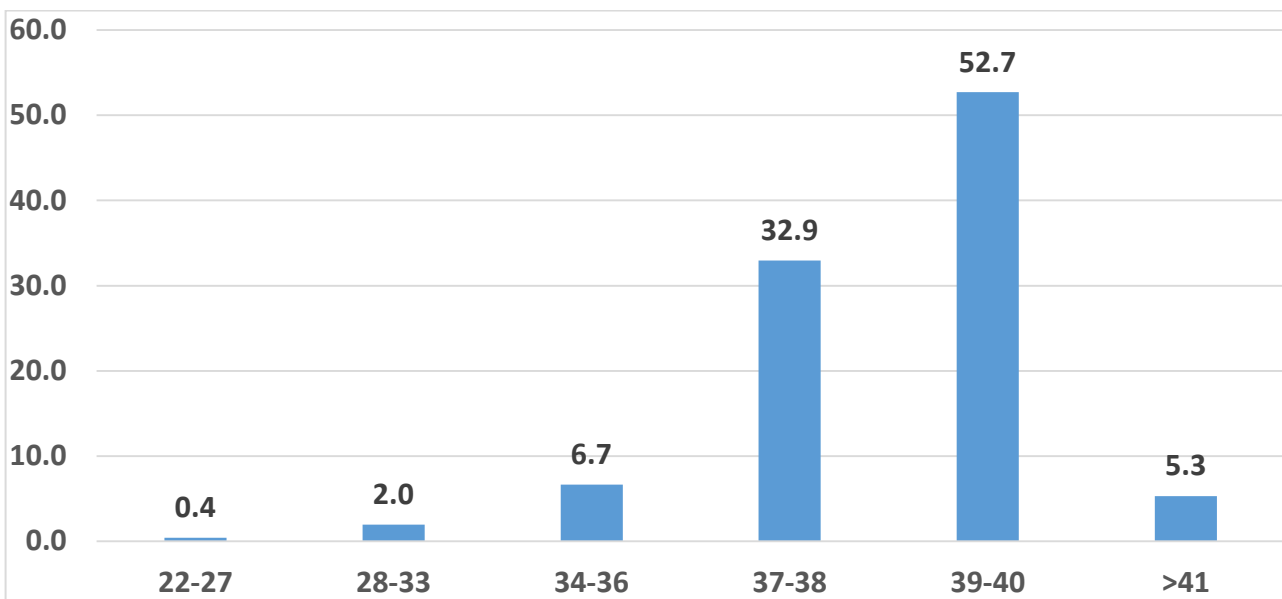

წყარო: დაბადების რეგისტრი

ცოცხალშობადობა

დემოგრაფიული სტატისტიკის მონაცემებით, 2020 წელს საქართველოში ცოცხლად დაიბადა 46520 ბავშვი.

სურათი 6.10 ცოცხლადშობილთა განაწილება (%) გესტაციური ასაკის მიხედვით, საქართველო, 2020

წყარო: დაბადების რეგისტრი

სამშობიარო სახლებში დაბადებულ ცოცხალშობილთა 6.8% წონანაკლული, ხოლო 35.7% - 3500 გრამზე მეტი წონის იყო.

ცხრილი 6.11 სტაციონარში დაბადებული ცოცხალშობილთა წონა დაბადებისას გრამებში¹⁴, საქართველო, 2020

	<499	500-1499	1500-2499	2500-3499	3500-4499	4500+	სულ
დაიბადა ცოცხალი	13	496	2652	27740	15998	493	46201
% ცოცხალშობილთა საერთო რაოდენობიდან	0.03	1.1	5.7	57.5	34.6	1.1	100.0

ცხრილი 6.12 ბუნებრივ კვებაზე მყოფ ახალშობილთა რაოდენობა (სამშობიარო სახლების მონაცემები), საქართველო

	2019		2020	
	სულ	% ცოცხალშობილთა რაოდენობიდან	სულ	% ცოცხალშობილთა რაოდენობიდან
ბუნებრივ კვებაზე მყოფ ახალშობილთა საერთო რაოდენობა	42454	88.9	43341	93.8

მკვდრადშობადობა

საქართველოში ბოლო ათწლეულის განმავლობაში მკვდრადშობადობის მაჩვენებელი მნიშვნელოვნად შემცირდა; თუმცა, განვითარებულ ქვეყნებთან შედარებით მაღალია. მკვდრადშობადობის მიზეზების შესწავლა კვლავ გამოწვევად რჩება. საქართველოში 2020 წელს, წინა წელთან შედარებით, დაფიქსირდა მკვდრადშობადობის რიცხვის კლება - აღირიცხა 410 შემთხვევა, მკვდრადშობადობის მაჩვენებელი 1000 დაბადებულზე 8.7 იყო.

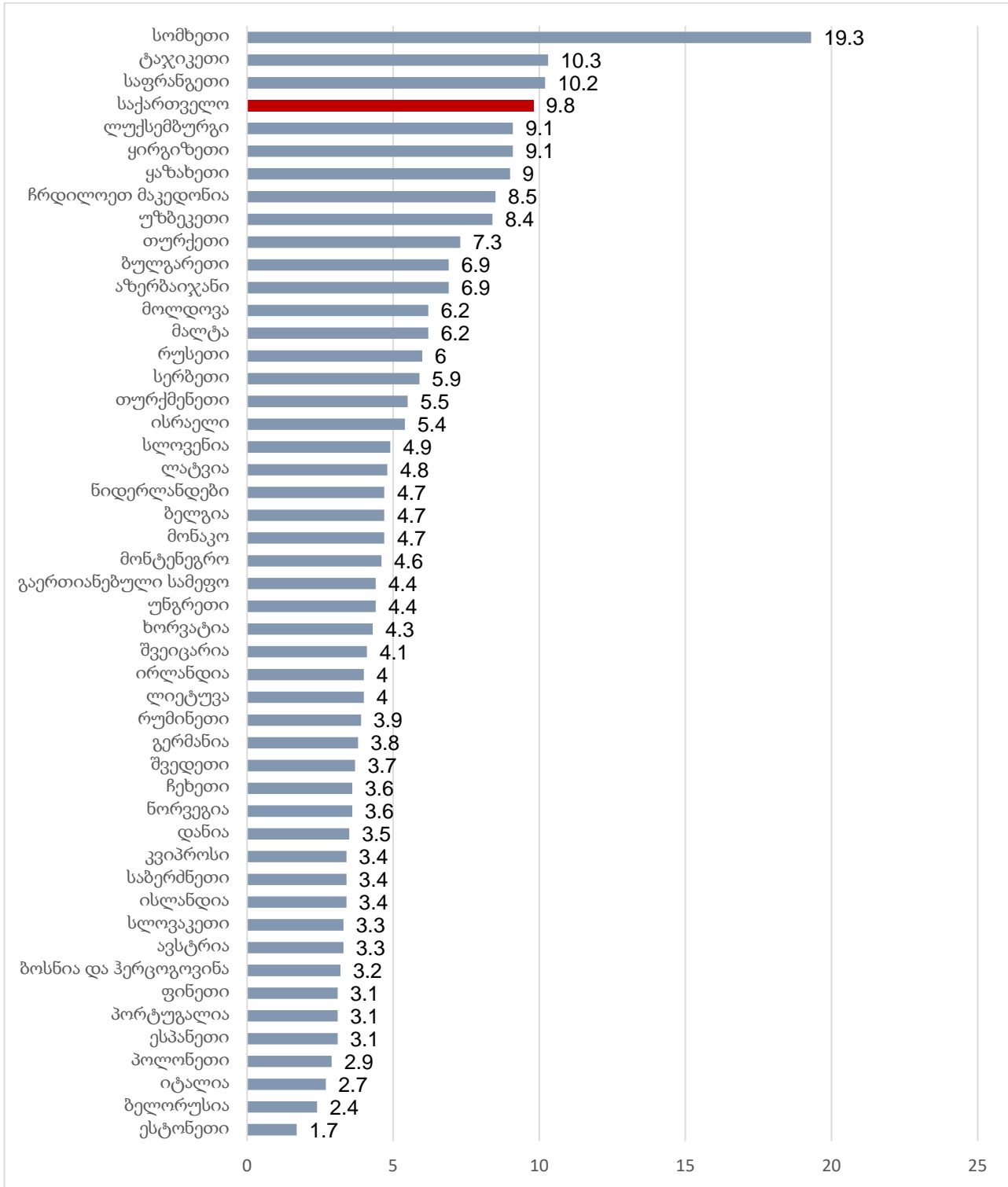
2020 წელს მკვდრადშობადობის შემთხვევათა ანალიზი ჩატარდა დაბადების რეგისტრის მონაცემებზე დაყრდნობით, რომელთა თანახმად, მკვდრადშობადობის 76% მოხდა ანტენატალურ პერიოდში, 10% ინტრანატალურ პერიოდში, ხოლო 14%-ში ნაყოფის გარდაცვალების დროის დადგენა სამედიცინო დოკუმენტაციის მიხედვით ვერ მოხერხდა.

ანტენატალურ პერიოდში მკვდრადშობილთა შორის 35% დაფიქსირებულ იქნა ორსულობის 22-27 კვირის ვადაზე, 21% - ორსულობის 28-33 კვირაზე, 17% და 27% შესაბამისად - 34-36 და 37-40+ კვირის ორსულობის ვადაზე.

ინტრანატალურ პერიოდში გარდაცვლილ ნაყოფთა (10%) შორის შემთხვევათა 63% დაფიქსირდა ორსულობის 22-27 კვირის ვადაზე, 3% - ორსულობის 28-33 კვირის ვადაზე, ხოლო მკვდრადშობადობის 8% დადგა ორსულობის 34-36 კვირის ვადაზე, დანარჩენი ~23% - 37 კვირის და მეტი ვადაზე (სურათი 6.15).

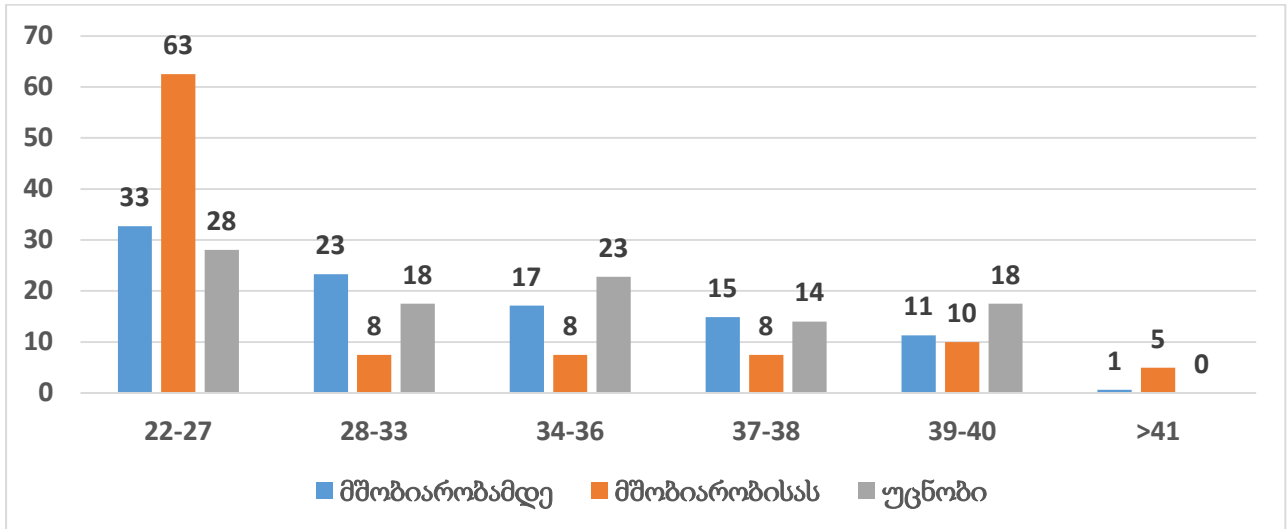
¹⁴ დაბადების რეგისტრის მონაცემებით

სურათი 6.11 მკვდრადშობადობის მაჩვენებელი 1000 დაბადებულზე

წყარო: <https://gateway.euro.who.int/en/indicators/hfa>

სურათი 6.12 მკვდრადშობადობა გესტაციური ასაკის მიხედვით (%-ში), საქართველო, 2020

წყარო: დკსჯეც

ცხრილი 6.13 მკვდრადშობილთა წონა გრამებში დაბადებისას, საქართველო, 2020

	<499	500 - 999	1000 - 1499	1500-2499	2500-3999	> 4000	სულ
დაიბადა მკვდარი	58	147	78	87	34	2	406
% მკვდრადშობილთა საერთო რაოდენობიდან	14.3	36.2	19.2	21.4	8.4	0.5	100.0

დედათა სიკვდილიანობა

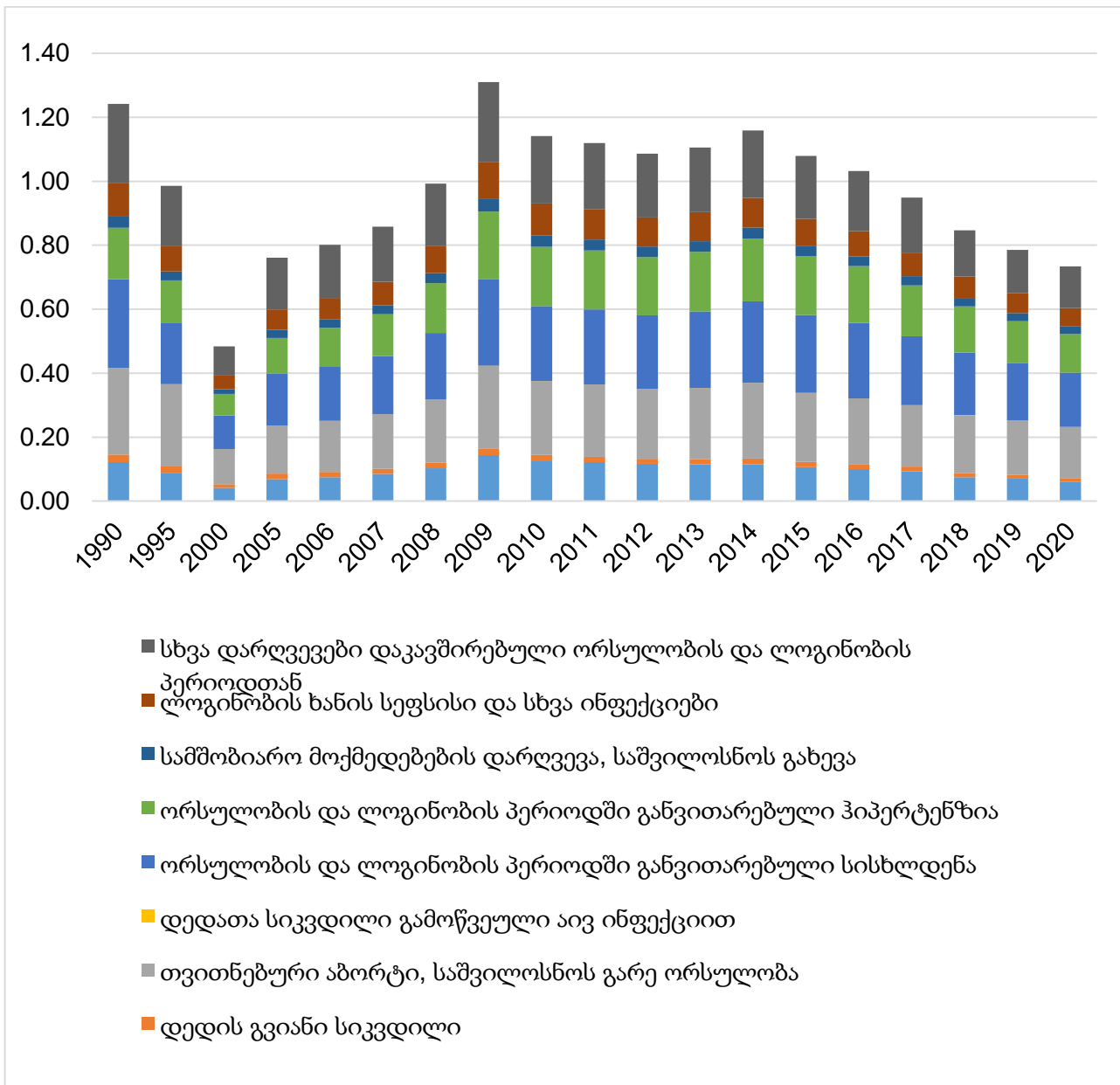
ათასწლეულის განვითარების მიზნების (MDG) ჩარჩოდან მდგრადი განვითარების მიზნებზე (SDG) გარდამავალ პერიოდში აუცილებელია დედათა სიკვდილიანობის კომპლექსური შეფასება, რათა გამოვლინდეს წარმატებული მიმართულებები და დაფიქსირდეს არსებული პრობლემები.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მდგრადი განვითარების მიზნებში დასახულია დედათა ჯანმრთელობის და კეთილდღეობის გაუმჯობესება 2030 წლისთვის. SDG3.1-ით დედათა სიკვდილიანობის მაჩვენებლის სამიზნე დონე არის 70-ზე ნაკლები 100000 ცოცხალშობილზე. თითოეულმა ქვეყანამ მოახდინა მიზნის ადაპტირება, საქართველოში 2005 წლიდან დედათა სიკვდილიანობა 3%-ით გაიზარდა. საერთაშორისო შეფასებების მიხედვით, საქართველოში 2030 წლისთვის დედათა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი სავარაუდოდ მიაღწევს 28.8 (19.0-43.0) სიკვდილს 100000 ცოცხალშობილ ბავშვზე.

2020 წელს, საქართველოში აღრიცხული იყო დედათა გარდაცვალების 19 შემთხვევა, მათ შორის 14 დედათა ადრეული გარდაცვალების შემთხვევა (დედათა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 100000 ცოცხალშობილზე = 30.1). დედის გარდაცვალების მიზეზები შემდეგნაირია: ემბოლია - 21% (4 შემთხვევა, მათ შორის 1 გვიანი გარდაცვალება), პრეეკლამფსია/ეკლამფსია - 5% (1 შემთხვევა), სპონტანური

აბორტი დაუმთავრებელი გართულრბული მენჯის ღრუს ინფექციით - 5% (1 შემთხვევა), სანაყოფო სითხით ემბოლია - 5% (1 შემთხვევა), მშობიარობის შემდგომი სისხლდენა - 11% (2 შემთხვევა), სხვა რუბრიკებში შეტანილი დედის ინფექციური და პარაზიტული დაავადებები, რომლებიც ართულებს ორსულობას, მშობიარობას და ლოგინობის ხანას - 16% (3 შემთხვევა - 2 გრიპი და 1 ახალი კორონავირუსით SARS-COV-2 გამოწვეული ინფექცია), სხვა დაუზუსტებელი ავადმყოფობები და მდგომარეობები, რომლებიც ართულებს ორსულობას, მშობიარობას და ლოგინობის ხანას - 32% (6 შემთხვევა, მ.შ. 4 გვიანი), სამეანო სიკვდილი დაუზუსტებელი მიზეზით - 5% (1 გვიანი შემთხვევა).

სურათი 6.13 დედათა სიკვდილიანობა სიკვდილის მიზეზების მიხედვით, საქართველო

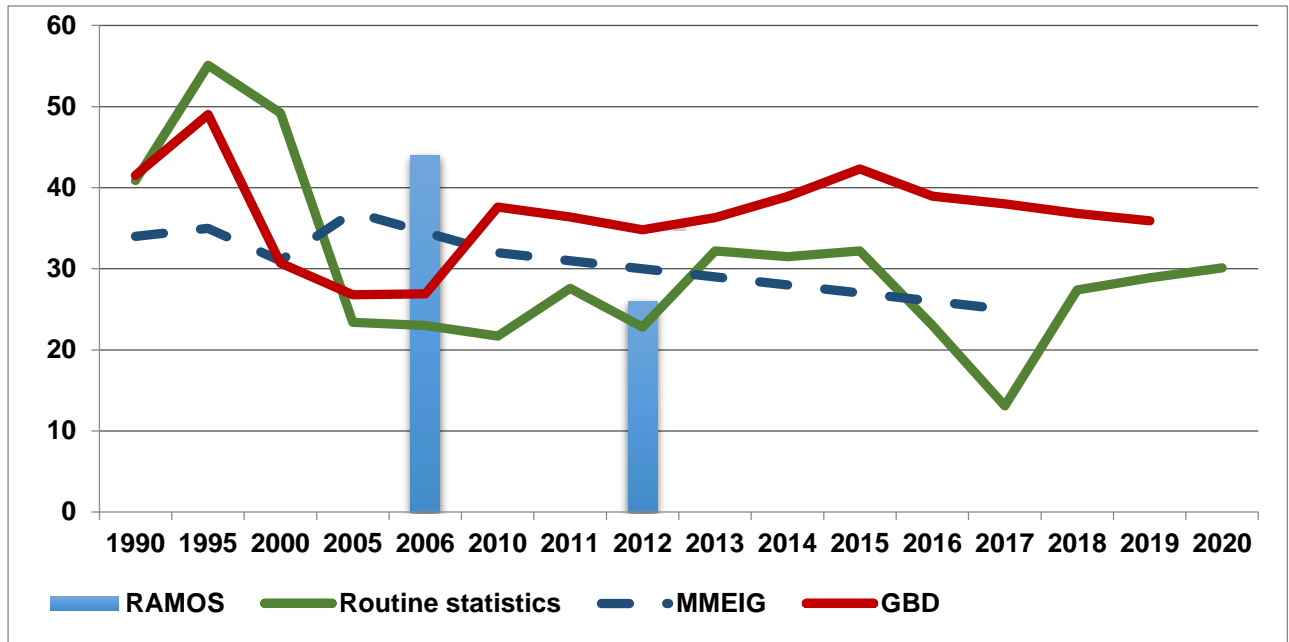

წყარო: <https://vizhub.healthdata.org/gbd-foresight/>

ქვეყნების დედათა სიკვდილიანობის მაჩვენებლების შეფასებებს ახორციელებენ სხვადასხვა სააგენტოები/ინსტიტუციები, როგორცაა, მაგალითად, გაეროს დედათა სიკვდილიანობის შეფასების სააგენტოთაშორისი ჯგუფი (Maternal Mortality Estimation

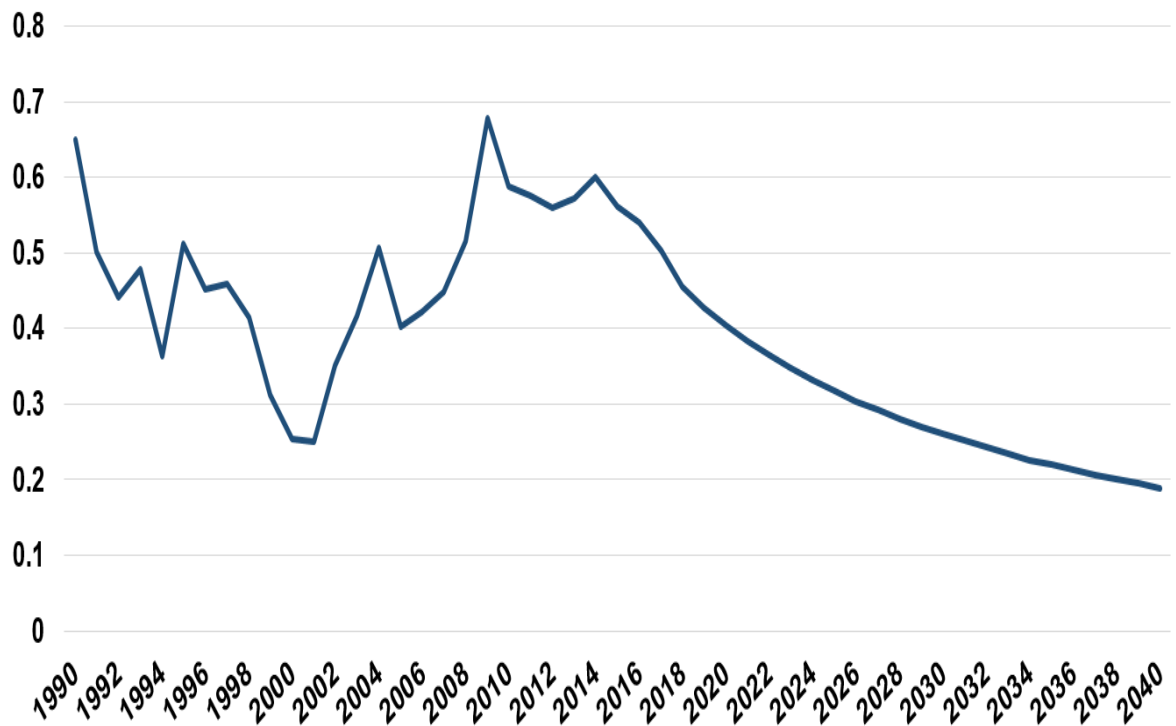
Inter-agency Group - MMEIG) და ჯანმრთელობის გაზომვების და შეფასების ინსტიტუტი (Institute for Health Metrics and Evaluation – IHME) (სურათები 6.16, 6.17, 6.18, 6.19).

სურათი 6.14 დედათა სიკვდილიანობა სხვადასხვა წყაროს მიხედვით, საქართველო

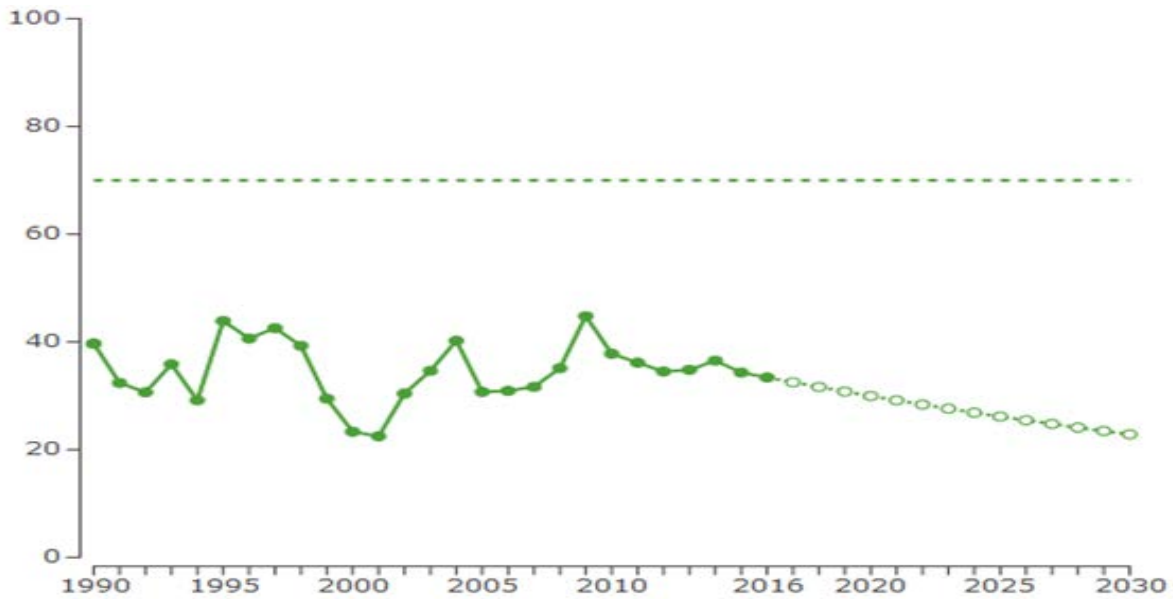
წყარო: დაავადებათა კონტროლის ცენტრი, საქსტატი

სურათი 6.15 დედათა ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული გართულებებით გამოწვეული გარდაცვალების პროგნოზი, ასაკ-სპეციფიური სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 100000 რეპროდუქციული ასაკის ქალზე, საქართველო

წყარო: <https://vizhub.healthdata.org/gbd-foresight/>

სურათი 6.16 დედათა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 100000 ცოცხალშობილზე, საქართველო

წყარო : <http://www.thelancet.com/lancet/visualisations/gbd-SDGs>

გაერო-ს სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის სააგენტოს მსოფლიოს მოსახლეობის მდგომარეობის შესახებ 2020 წლის ანგარიშში მოცემულია საქართველოს რეპროდუქციული ჯანმრთელობის ზოგიერთი ინდიკატორი:

რეპროდუქციული ჯანმრთელობა	დედათა სიკვდილიანობა (100 000 ცოცხალშობილზე), 2017	25	
	დედათა სიკვდილიანობის სარწმუნოების ინტერვალი (UI 80%), 2015 შეფასებითი	მინიმუმი	21
		მაქსიმუმი	29
	კვალიფიციური სამედიცინო პერსონალის მიერ მიღებული მშობიარობების წილი (%), 2014-2019	99	
	მოზარდთა შობადობის მაჩვენებელი 15-19 წლამდე ასაკის 1000 გოგონაზე, 2003-2018	32	
	ბავშვთა ქორწინება (18 წლამდე), %, 2005 - 2019	14	
	კონტრაცეპციის გავრცელება რეპროდუქციული ასაკის (15-49) ქალებში, 2020	ნებისმიერი მეთოდი	46
		თანამედროვე მეთოდი	32
	ოჯახის დაგეგმვის საშუალებებზე დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნა, რეპროდუქციული ასაკის (15-49) ქალებში, 2020	13	

წყარო: https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/UNFPA_PUB_2020_EN_State_of_World_Population.pdf

ბავშვთა ავადობა

ცხრილი 6.14 ახალშობილთა ავადობა (“დაბადების“ რეგისტრის მონაცემები), საქართველო, 2020

	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტობა 1000 ცოცხლადშობილზე
სულ	14477	311.2
ნაყოფის და ახალშობილის დაზიანებები, გამოწვეული დედისეული ფაქტორებითა და ორსულობის, სამშობიარო მოქმედებისა და მშობიარობის გართულებებით	4	0.1
ორსულობის ხანგრძლივობასთან და ნაყოფის ზრდა-განვითარებასთან დაკავშირებული დარღვევები	5144	110.6
სამშობიარო ტრავმა	197	4.2
პერინატალური პერიოდისათვის დამახასიათებელი რესპირაციული და გულ-სისხლძარღვოვანი დარღვევები	3556	76.4
პერინატალური პერიოდისათვის დამახასიათებელი ინფექციები	1940	41.7
ნაყოფისა და ახალშობილის ჰემორაგიული და ჰემატოლოგიური დარღვევები	1058	22.7
ნაყოფისა და ახალშობილისათვის დამახასიათებელი გარდამავალი ენდოკრინული და მეტაბოლური დარღვევები	38	0.8
ნაყოფისა და ახალშობილის საჭმლის მომწელებელი სისტემის დაზიანებები	29	0.6
ნაყოფისა და ახალშობილის კანის საფარისა და თერმორეგულაციის ცვლილებები	37	0.8
პერინატალურ პერიოდში აღმოცენებული სხვა დარღვევები	1442	31.0
ნერვული სისტემის განვითარების თანდაყოლილი ანომალიები	65	1.4
თვალის, ყურის, სახისა და კისრის თანდაყოლილი ანომალიები	17	0.4
სისხლის მიმოქცევის სისტემის თანდაყოლილი ანომალიები	441	9.5
სასუნთქი სისტემის თანდაყოლილი ანომალიები	4	0.1
ცხვირის განვითარების მანკების ერთობლივად დადგენისათვის	45	1.0
საჭმლის მომწელებელი სისტემის სხვა თანდაყოლილი ანომალიები	107	2.3
სასქესო ორგანოების თანდაყოლილი ანომალიები	141	3.0
საშარდე სისტემის თანდაყოლილი ანომალიები	18	0.4
ძვალ-კუნთოვანი სისტემის თანდაყოლილი ანომალიები და დეფორმაციები	155	3.3
სხვა თანდაყოლილი ანომალიები	12	0.3
ქრომოსომული დარღვევები, რომლებიც არ არის შეტანილი სხვა რუბრიკებში	27	0.6

2020 წელს საქართველოში რეგისტრირებული იყო 0-1 წლამდე ასაკის ბავშვთა ავადობის 27781 1 ახალი შემთხვევა (2019 წელს - - 57601), ინციდენტობის მაჩვენებელი 0-1 წლამდე ასაკის 1000 ბავშვზე – 588.6 (2019 წელს - 1162.1). ავადობის სტრუქტურაში 53.9% (2019 წელს - 57.7%) სუნთქვის ორგანოების, და 6.8% ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობებზე მოდიოდა.

ცხრილი 6.15 ერთ წლამდე ასაკის ბავშვთა ავადობის ძირითადი მიზეზები, 2020

	ინციდენტობა ერთ წლამდე ასაკის 1000 ბავშვზე
სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობები	317.4
ზოგიერთი ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობა	40.2
კანისა და კანქვეშა ქსოვილის ავადმყოფობები	39.8
ყურისა და დვრილისებრი მორჩის ავადმყოფობები	33.4
საჭმლის მომწელებელი სისტემის ავადმყოფობები	29.4
პერინატალურ პერიოდში განვითარებული ზოგიერთი მდგომარეობა	25.4

2020 წელს ჰოსპიტალური მომსახურება გაეწია 0-1 წლამდე ასაკის 18618 ბავშვს (2019 წელს - 26534), მათ შორის 36% (2019 წელს - 42.7%) სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობების გამო, ჰოსპიტალიზაციების 5.3% COVID-თან დაკავშირებული იყო.

ცხრილი 6.16 0-1 წლამდე ასაკის ბავშვთა ჰოსპიტალიზაცია, საქართველო, 2020

	ჰოსპიტალიზაციების რაოდენობა	ლეტალობა %
სულ	18 832	1.6
<i>მათ შორის:</i>		
ინფექციური ავადმყოფობები	2506	0.2
სიმსივნეები	231	0.0
სისხლისა და სისხლმზადი ორგანოების ავადმყოფობები	77	0.0
ენდოკრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოწვეული ავადმყოფობები	6	0.0
ნერვული სისტემის ავადმყოფობები	130	3.1
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობები	23	0.0
ყურისა და დერილისებრი მორჩის ავადმყოფობები	9	0.0
სისხლის მიმოქცევის ავადმყოფობები	24	12.5
სუნთქვის ორგანოების ავადმყოფობები	5227	0.2
საჭმლის მომნელებელი ორგანოების ავადმყოფობები	279	1.1
კანისა და კანქვეშა უჯრედისის ავადმყოფობები	26	0.0
ძვალ-კუნთოვანი სისტემისა და შემაერთებელი ქსოვილის ავადმყოფობები	11	0.0
შარდ-სასქესო სისტემის ავადმყოფობები	423	0.0
პერინატალურ პერიოდში განვითარებული ცალკეული მდგომარეობები	6911	3.5
თანდაყოლილი მანკები, დეფორმაციები და ქრომოსომული დარღვევები	759	4.6
არაიდენტიფიცირებული მიზეზები	796	0.0
ტრავმები, მოწამვლები და გარე მიზეზების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგები	311	0.6
სპეციალური დანიშნულების კოდები (COVID)	113	0.0
ფაქტორები, რომლებიც მოქმედებს ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე	970	0.1
COVID	2506	0.2

2020 წელს საქართველოში რეგისტრირებული იყო 0-5 წლამდე ასაკის ბავშვთა ავადობის 103615 ახალი შემთხვევა (2019 წელს - 219908), ინციდენტობის მაჩვენებელი 0-5 წლამდე ასაკის 1000 ბავშვზე – 397.6 (2019 წელს - 804.9).

0-5 წლამდე ბავშვთა ავადობის სტრუქტურაში 59% სუნთქვის ორგანოების (2019 წელს - 65.26%), 11% - ინფექციურ და პარაზიტულ ავადმყოფობებზე მოდიოდა (2019 წელს - 10.3%).

ცხრილი 6.17 ხუთ წლამდე ასაკის ბავშვთა ავადობის ძირითადი მიზეზები, საქართველო, 2020

	ინციდენტობა ხუთ წლამდე ასაკის 1000 ბავშვზე
სუნთქვის ორგანოთა ავადმყოფობები	234.7
ზოგიერთი ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობა	44.1
კანისა და კანქვეშა ქსოვილის ავადმყოფობები	21.8
ყურისა და დვრილისებრი მორჩის ავადმყოფობები	16.8
საჭმლის მომნელებელი სისტემის ავადმყოფობები	15.4
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობები	11.9

2020 წელს ჰოსპიტალური მომსახურება გაეწია 46 780 ხუთ წლამდე ასაკის ბავშვს (2019 წელს - 71273), მათ შორის 38.1%-ს სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობების გამო (2019 წელს 51.3 - %), 18.8%-ს - ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობების გამო (2019 წელს - 18.6%), ჰოსპიტალიზაციების 4% COVID-თან იყო დაკავშირებული.

ცხრილი 6.18 0-5 წლამდე ასაკის ბავშვთა ჰოსპიტალიზაცია, საქართველო, 2020

	ჰოსპიტალიზაციების რაოდენობა	ლეტალობა %
სულ	46 780	0.7
<i>მათ შორის:</i>		
ინფექციური ავადმყოფობები	8783	0.1
სიმსივნეები	490	0.4
სისხლისა და სისხლმზადი ორგანოების ავადმყოფობები	223	0.0
ენდოკრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოწვეული ავადმყოფობები	94	0.0
ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობები	5	0.0
ნერვული სისტემის ავადმყოფობები	457	1.1
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობები	154	0.0
ყურისა და დვრილისებრი მორჩის ავადმყოფობები	40	0.0
სისხლის მიმოქცევის ავადმყოფობები	42	14.3
სუნთქვის ორგანოების ავადმყოფობები	17806	0.1
საჭმლის მომნელებელი ორგანოების ავადმყოფობები	1023	0.4
კანისა და კანქვეშა უჯრედისის ავადმყოფობები	149	0.0
ძვალ-კუნთოვანი სისტემისა და შემაერთებელი ქსოვილის ავადმყოფობები	117	0.0
შარდ-სასაქესო სისტემის ავადმყოფობები	1212	0.1
პერინატალურ პერიოდში განვითარებული ცალკეული მდგომარეობები	6965	3.5
თანდაყოლილი მანკები, დეფორმაციები და ქრომოსომული დარღვევები	1353	2.8
არაიდენტიფიცირებული მიზეზები	3567	0.1
ტრავმები, მოწამვლები და გარე მიზეზების ზემოქმედების შედეგები		
სპეციალური დანიშნულების კოდეზი (COVID)	2236	0.3
ფაქტორები, რომლებიც მოქმედებს ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე	267	0.0
COVID	1797	0.1

ამბულატორულ-პოლიკლინიკური დაწესებულებების მონაცემებით, 2020 წელს 0-15 წლის ბავშვებში რეგისტრირებული იყო ყველა კლასის ავადმყოფობათა 221288 ახალი შემთხვევა (2019 წელს - 474501), ინციდენტობის მაჩვენებელი 0-15 წლის ასაკის 100000 ბავშვზე – 29044.2 (2019 წელს - 62698.3).

ცხრილი 6.19 15 წლამდე ასაკის ბავშვთა ავადობის ძირითადი მიზეზები, საქართველო, 2020

ავადობის მიზეზი	ინციდენტობა 15 წლამდე ასაკის 100000 ბავშვზე
სუნთქვის ორგანოთა ავადმყოფობები	16526.2
საჭმლის მომნელებელი სისტემის ავადმყოფობები	3255.3
ზოგიერთი ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობა	1528.8
ტრავმები, მოწამვლები და გარეგანი მიზეზების ზემოქმედების სხვა შედეგები	1201.2
ყურისა და დვრილისებრი მორჩის ავადმყოფობები	1079.8
კანისა და კანქვეშა ქსოვილის ავადმყოფობები	1030.3
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობები	983.6

საანგარიშო წელს ჰოსპიტალური მომსახურება გაეწია 0-15 წლამდე ასაკის 80 222 ბავშვს (2019 წელს - 113170). ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებელი მაღალი იყო სასუნთქი სისტემის, ინფექციური და პარაზიტული, პერინატალურ პერიოდში განვითარებული ავადმყოფობების და ტრავმების, მოწამვლების და გარეგანი მიზეზების ზემოქმედების შედეგების კლასებში.

ცხრილი 6.20 15 წლამდე ასაკის ბავშვთა ჰოსპიტალიზაცია, საქართველო, 2020

	ჰოსპიტალიზაციების რაოდენობა	ლეტალობა %
სულ	80222	0.5
<i>მათ შორის:</i>		
ინფექციური ავადმყოფობები	13945	0.1
სიმსივნეები	1024	0.4
სისხლისა და სისხლმზადი ორგანოების ავადმყოფობები	531	0.2
ენდოკრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოწვეული ავადმყოფობები	547	0.0
ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობები	108	0.0
ნერვული სისტემის ავადმყოფობები	949	0.7
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობები	422	0.0
ყურისა და დვრილისებრი მორჩის ავადმყოფობები	109	0.0
სისხლის მიმოქცევის ავადმყოფობები	131	6.1
სუნთქვის ორგანოების ავადმყოფობები	31172	0.1
საჭმლის მომნელებელი ორგანოების ავადმყოფობები	3883	0.1
კანისა და კანქვეშა უჯრედისის ავადმყოფობები	343	0.0
ძვალ-კუნთოვანი სისტემისა და შემაერთებული ქსოვილის ავადმყოფობები	395	0.0
შარდ-სასქესო სისტემის ავადმყოფობები	2116	0.2
მშობიარობა, ორსულობა, ლოგინობის ხანა	11	0.0
პერინატალურ პერიოდში განვითარებული ცალკეული მდგომარეობები	6966	3.5
თანდაყოლილი მანკები, დეფორმაციები და ქრომოსომული დარღვევები	1852	2.1
არაიდენტიფიცირებული მიზეზები	5773	0.2
ტრავმები, მოწამვლები და გარე მიზეზების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგები	6094	0.1
ფაქტორები, რომლებიც მოქმედებს ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე	765	0.0
COVID	3086	0.01

ბავშვთა სიკვდილიანობა

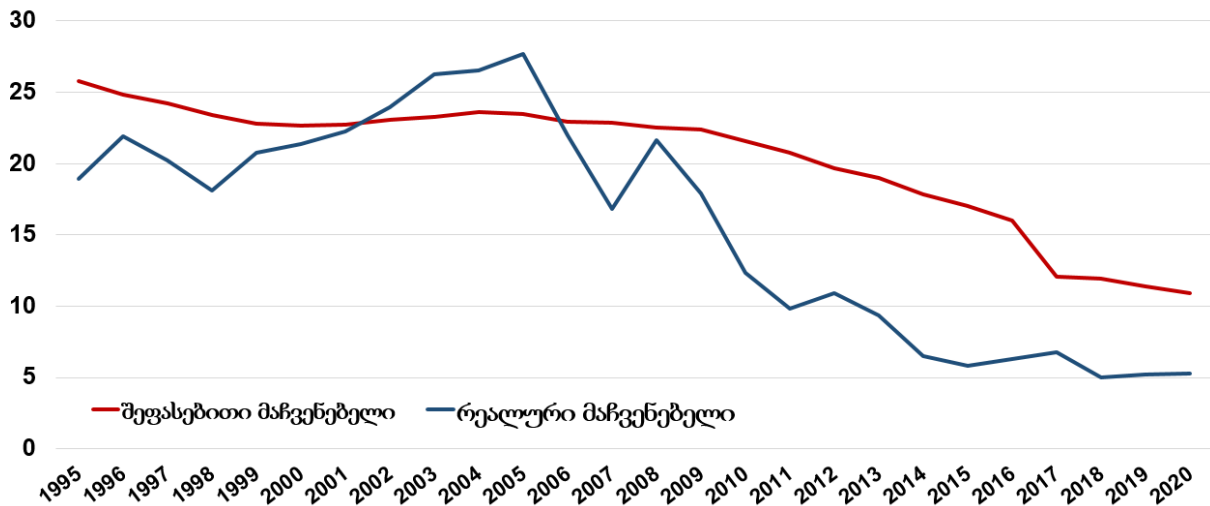
ჯანმრთელობის მსოფლიოს ორგანიზაციის მონაცემებით, გლობალურად ნეონატალური სიკვდილიანობის წილი 0-5 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობაში 45%-ს შეადგენს. 2020 წელს საქართველოში ნეონატალური სიკვდილიანობის წილმა 0-5 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის 55.3% შეადგინა .

ცხრილი 6.21 ნეონატალური და პერინატალური სიკვდილიანობა, საქართველო

წელი	0-28 დღემდე 1000 ცოცხალშობილზე	0-7 დღემდე 1000 ცოცხალშობილზე	7-28 დღემდე 1000 ცოცხალშობილზე	პერინატალური სიკვდილიანობა 1000 დაბადებულზე
2010	9.6	6.6	3.0	17.4
2011	8.5	6.1	2.4	15.6
2012	9.2	6.6	2.7	17.7
2013	8.4	6.7	1.7	16.1
2014	7.2	5.1	2.1	15.5
2015	5.8	3.8	2.1	13.6
2016	6.3	4.1	2.2	13.8
2017	6.8	4.5	2.3	13.8
2018	5.0	3.2	1.7	11.7
2019	5.2	2.8	2.4	12.1
2020	5.3	4.3	1.0	13.0

წყარო: სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

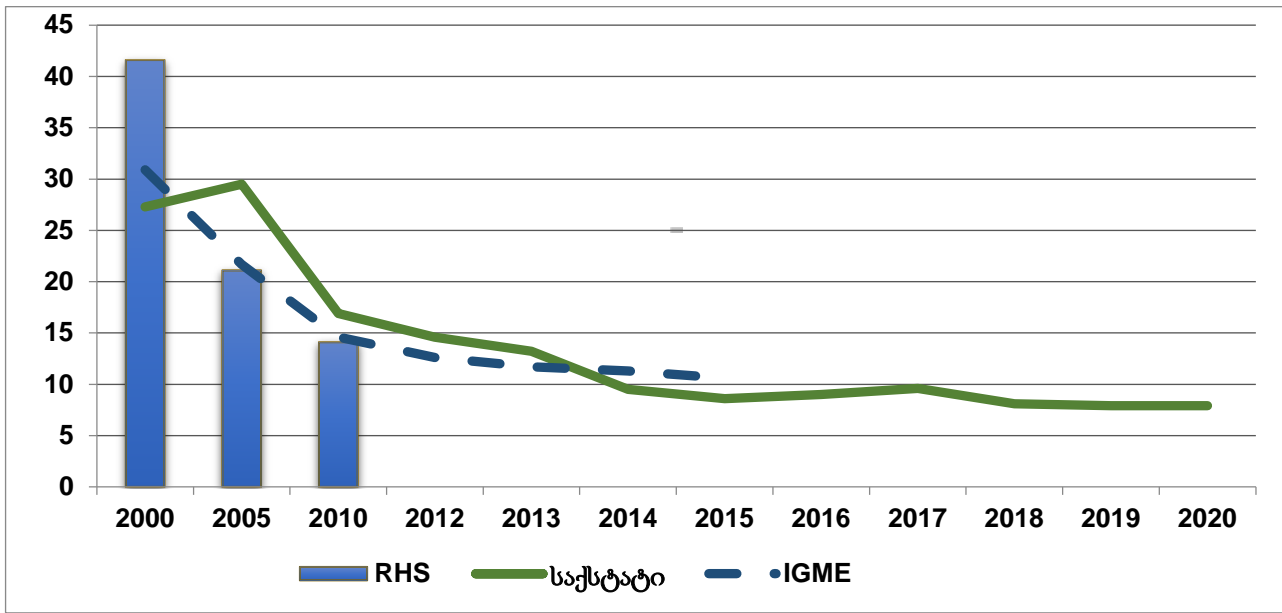
სურათი 6.17 ნეონატალური სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე, საქართველო

წყარო: <https://vizhub.healthdata.org/gbd-foresight/>; სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის გლობალური მონაცემებით, 0-1 წლამდე ასაკის ბავშვებზე 0-5 წლამდე ასაკის ბავშვთა გარდაცვალების შემთხვევების თითქმის 75% მოდის. დაავადებათა კონტროლის ეროვნული ცენტრის და საქსტატის მონაცემებით, საქართველოში 2020 წელს ეს წილი 84%-ს შეადგენდა (2018 წელს - 83.4%). ერთ წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი ყველა წყაროს მონაცემებით კლების დინამიკით ხასიათდება (სურათი 6.21).

სურათი 6.18 0-1 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე, საქართველო

წყარო: სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ცხრილი 6.22 0-1 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობა 1000 ცოცხალშობილზე, საქართველო

წყარო	2000	2005	2010	2012	2015	2016	2017	2018	2019	2020
საქსტატი	27.3	29.5	16.9	14.6	8.6	9.0	9.6	8.1	7.9	7.9
IGME	30.9	21.7	14.6	12.6	10.6	10.5	10	8.7	-	-
GERHS	41.6	21.1	14.1	-	-	-	-	-	-	-

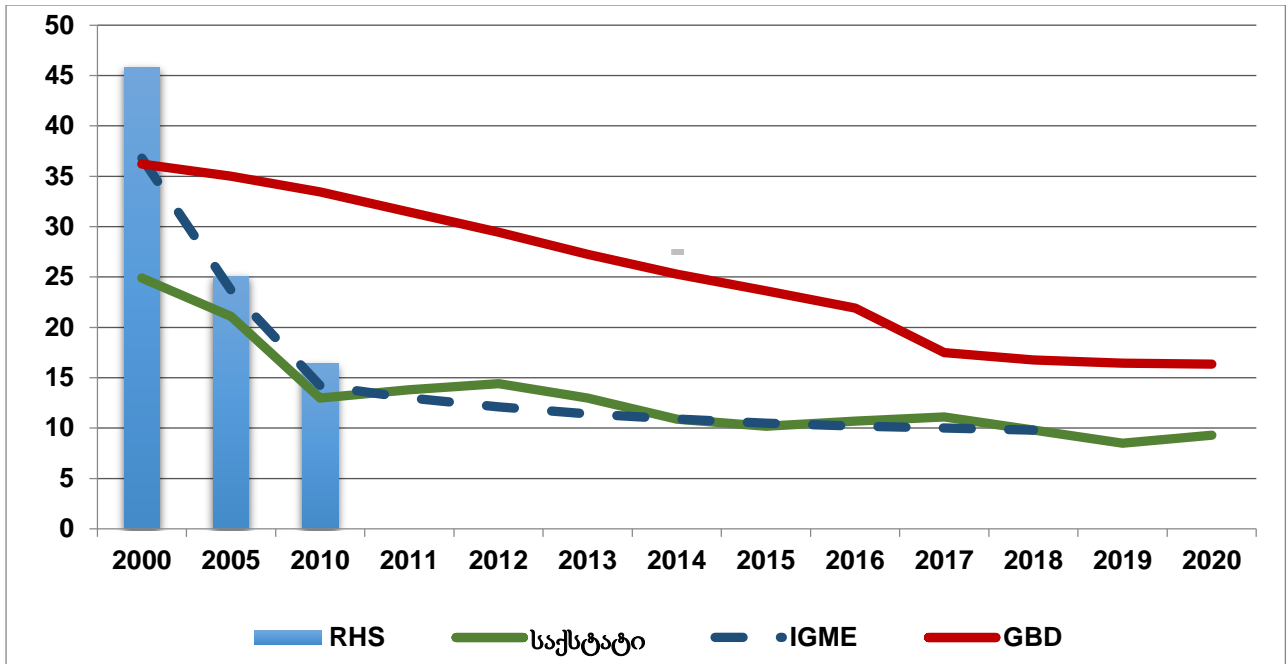
2020 წელს 0-1 წლამდე ბავშვთა სიკვდილიანობის სტრუქტურაში 72%-ს პერინატალური პერიოდის ავადმყოფობები შეადგენდა (2019 წელს - 69.5%).

საქართველოში ხუთ წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელმა ათასწლეულის განვითარების მიზანს მიაღწია, როგორც ოფიციალური სტატისტიკის, ასევე საერთაშორისო ექსპერტთა შეფასებების (ბავშვთა სიკვდილიანობის შეფასების გაეროს სააგენტოთაშორისი ჯგუფი - IGME) და ფართომასშტაბიანი კვლევების (რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევა - Georgian Reproductive Health Survey GERHS, ავადობის გლობალური ტვირთის კვლევა - აგტკ (Global Burden of Disease Study – GBD) მონაცემებით. მნიშვნელოვანია, რომ GBD-ის და IGME-ს შეფასებები გლობალურ და რეგიონალურ დონეზე თითქმის გათანაბრდა, თანხვედრამ 98%-ს მიაღწია (სურათი 6.22).

ცხრილი 6.23 0-5 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობა 1000 ცოცხალშობილზე, საქართველო

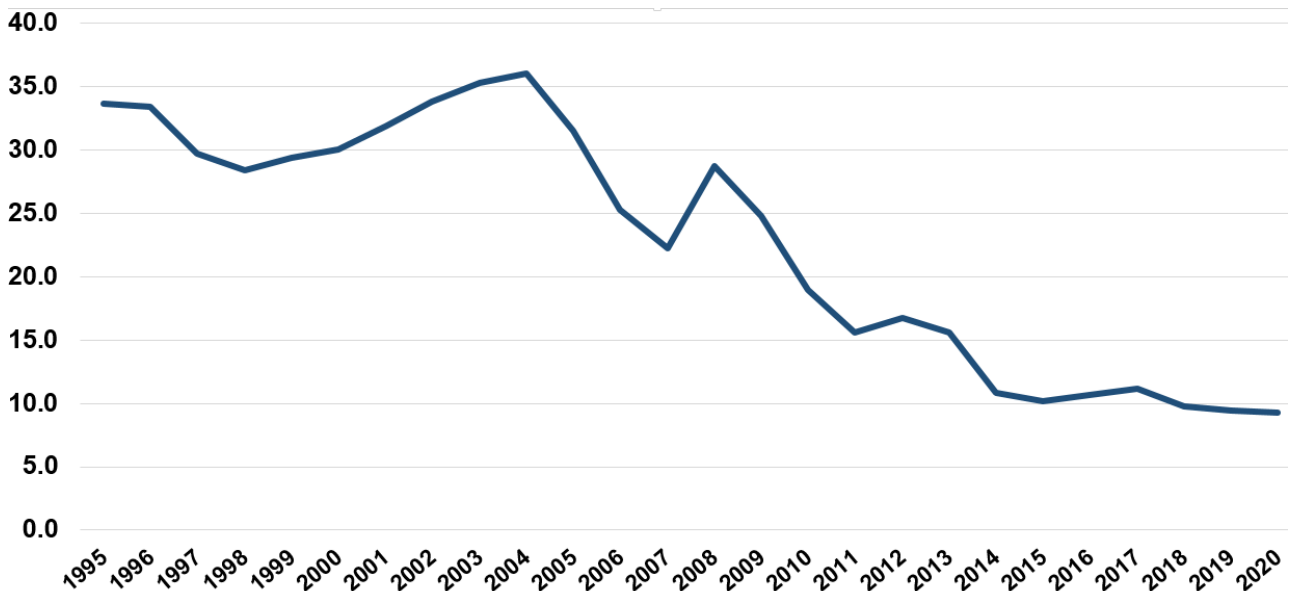
წყარო	2000	2005	2010	2012	2015	2016	2017	2018	2019	2020
საქსტატი	30.1	31.5	18.9	16.7	10.2	10.7	11.1	9.8	9.4	9.3
IGME	35.3	24.5	16.4	14.1	11.9	გოგო -10 ბიჭი - 12	--	9.8	-	-
GBD	36.2	28.0	21.8	-	17.4	11.7	--	--	-	-
RHS	45.2	25.1	16.4	-	-	-	--	--	-	-

სურათი 6.19 0-5 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე, საქართველო

წყარო: სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

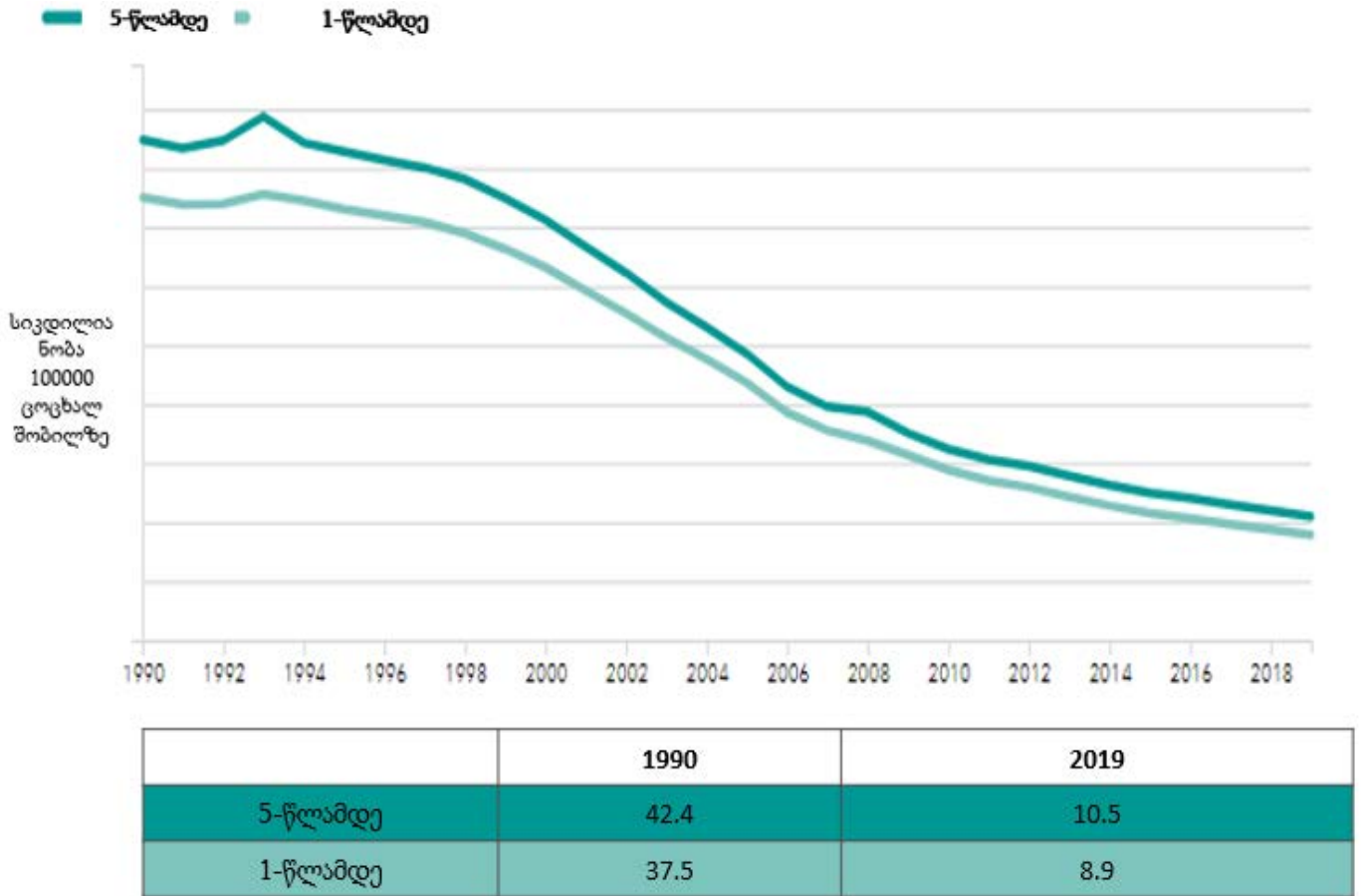
სურათი 6.20 0-5 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე, საქართველო

წყარო: სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ვაშინგტონის უნივერსიტეტის ჯანმრთელობის გაზომვების და შეფასების ინსტიტუტის (IHME) მონაცემები საქართველოში 0-1 წლამდე და 0-5 წლამდე ბავშვთა სიკვდილიანობის შესახებ წარმოდგენილია სურათზე 6.24.

სურათი 6.21 0-1 წლამდე და 0-5 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე, საქართველო

წყარო: <http://www.healthdata.org/georgia>

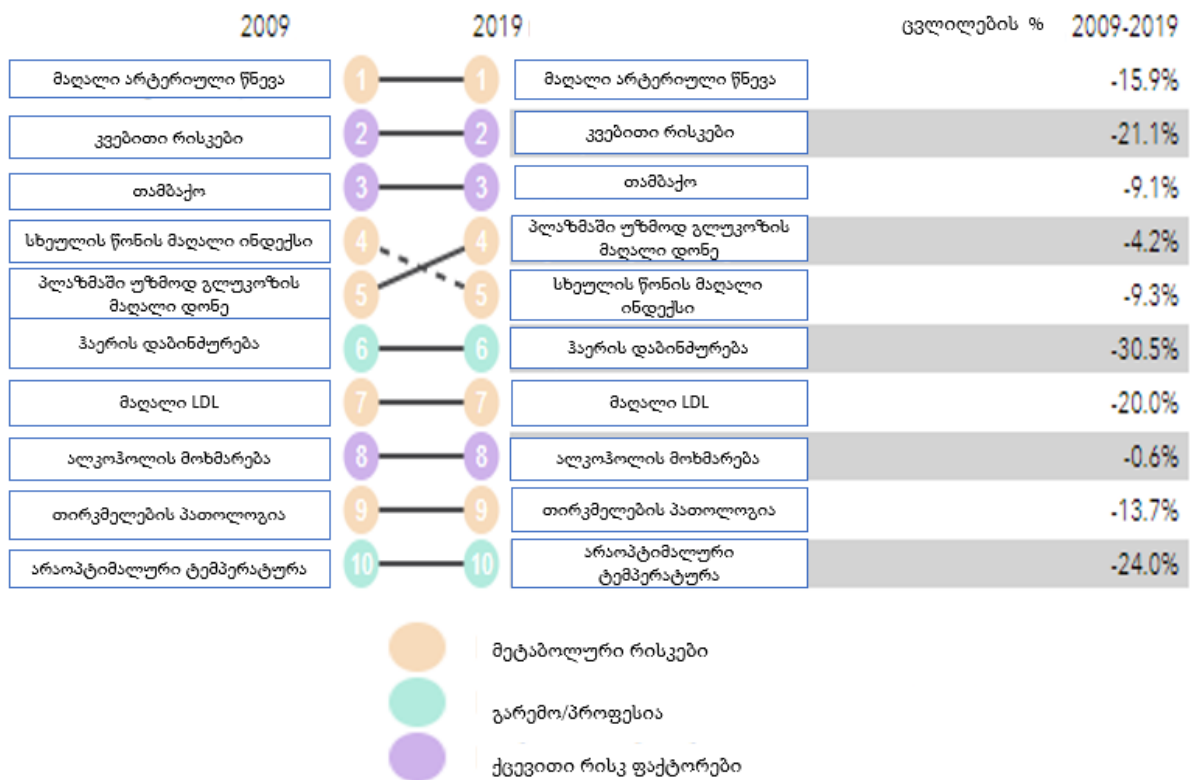
თავი 7.

რისკის ფაქტორები

ვაშინგტონის უნივერსიტეტის ჯანმრთელობის გაზომვების და შეფასების ინსტიტუტი (IHME), რომელიც ახორციელებს მსოფლიოში ჯანდაცვის მნიშვნელოვანი პრობლემების დამოუკიდებელ, ზუსტ და შედარებად კვლევებს, სწავლობს ჯანმრთელობაზე რისკ-ფაქტორების ზემოქმედებას, კერძოდ, რისკ-ფაქტორებით გამოწვეული შეზღუდული შესაძლებლობებით განპირობებული დაკარგული სიცოცხლის წლების (DALY) ოდენობას. მნიშვნელოვანია რისკ-ფაქტორების ზემოქმედების სიმძიმის ცვლილების შესწავლა დროის გარკვეულ პერიოდში. ბოლო გამოქვეყნებული მონაცემები წარმოდგენილია სურათზე 7.1.

სურათი 7.1 10 წამყვანი რისკ-ფაქტორი, რომელიც განაპირობებს DALY-ს საერთო რიცხვს, 2009-2019 წლების პროცენტული ცვლილება, ყველა ასაკი, საქართველო

წყარო: <http://www.healthdata.org/georgia>

ტერმინთა შემოკლებები

AFP	Acute Flaccid Paralysis	მწვავე დუნე დამბლა
AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome	შემენილი იმუნოდეფიციტის სინდრომი
AMR	Anti-microbial Resistance	ანტიმიკრობული რეზისტენტობა
ANC	Antenatal Care	ანტენატალური მოვლა
COPD	Chronic Obstructive Pulmonary Diseases	ფილტვის ქრონიკული ობსტრუქციული დაავადება
CRD	Chronic Respiratory Diseases	ქრონიკული რესპირატორული დაავადება
EDPs	Especially Dangerous Pathogens	განსაკუთრებით საშიში პათოგენები
EIDSS	Electronic Integrated Disease Surveillance System	დაავადებათა ზედამხედველობის ელექტრონული ინტეგრირებული სისტემა
GAVI	Global Vaccine Alliance	ვაქცინებისა და იმუნიზაციის გლობალური ალიანსი
GBD	Global Burden of Disease Study	ავადობის ტვირთის გლობალური კვლევა
GEL	Georgian Lari	ლარი
GFTAM	Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria	შიდსის, ტუბერკულოზისა და მალარიის წინააღმდეგ ბრძოლის გლობალური ფონდი
GLAAS	Global analysis and Assessment of Sanitation and Drinking-Water Survey	სასმელი წყლისა და სანიტარიის გლობალური ანალიზი და შეფასება
HCV	Hepatitis C virus	C ჰეპატიტის ვირუსი
HFA DB	Health For All Data Base	მონაცემთა ბაზა “ჯანმრთელობა ყველასათვის”
HIV	Human Immunodeficiency Virus Infection	ადამიანის იმუნოდეფიციტის ვირუსი
HPV	Human Papillomavirus	ადამიანის პაპილომა ვირუსი
IGME	Inter-agency Group for Child Mortality Estimation	ბავშვთა სიკვდილიანობის შეფასების გაეროს სააგენტოთაშორისი ჯგუფი
IHME	Institute for Health Metrics and Evaluation	ვაშინგტონის უნივერსიტეტის ჯანმრთელობის გაზომვების და შეფასების ინსტიტუტი
IHR	International Health Regulations	ჯანმრთელობის საერთაშორისო წესები
IPC	Infection Prevention and Control	ინფექციების პრევენცია და კონტროლი
IPV	Inactivated Polio Vaccine	ინაქტივირებული პოლიო ვაქცინა
LB	Live Births	ცოცხალშობადობა
M/XDR	Multidrug and extensively drug-resistant TB	მულტირეზისტენტული და ექსტენსიურად რეზისტენტული ტუბერკულოზი
MDG	Millennium Development Goals	ათასწლეულის განვითარების მიზნები
MDR-TB	Multi Drug Resistant TB	მულტირეზისტენტული ტუბერკულოზი
MMEIG	Maternal Mortality Estimation Interagency Group	გაეროს დედათა სიკვდილიანობის შეფასების სააგენტოთაშორისი ჯგუფი
MoLHSA	Ministry of Labor, Health and Social Affairs	საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო

NCDC	National Center for Disease Control and Public Health	დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი
NEHAP	National Environmental Health Action Plan	გარემოს და ჯანმრთელობის ეროვნული სამოქმედო გეგმა
NSO	National Statistics Office of Georgia	საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური
CR	Population-based Cancer Registry	კიბოს პოპულაციური რეგისტრი
PCR	Polymerase chain reaction	პოლიმერაზული ჯაჭვური რეაქცია
RHS	Reproductive Health Survey	რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევა
SBA	Skilled Birth Attendance	კვალიფიციური სამედიცინო პერსონალის მიერ მიღებული მშობიარობები
SDG	Sustainable Development Goals	მდგრადი განვითარების მიზნები
STI	Sexually Transmitted Infections	სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციები
TB	Tuberculosis	ტუბერკულოზი
UHC	Universal Health Coverage	ჯანმრთელობის დაცვის უნივერსალური ხელმისაწვდომობა
VOT	Video Observed Therapy	ვიდეო მეთვალყურეობით თერაპია
WASH	Water, Sanitation and Hygiene	წყალი, სანიტარია, ჰიგიენა
WHO	World Health Organization	ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაცია
WTO	World Trade Organization	ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაცია

გამოყენებული ლიტერატურა

1	ჯანმრთელობის დაცვა, სტატისტიკური ცნობარი, საქართველო 2010, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2011
2	ჯანმრთელობის დაცვა, სტატისტიკური ცნობარი, საქართველო 2011, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2012
3	ჯანმრთელობის დაცვა, სტატისტიკური ცნობარი, საქართველო 2012, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2013
4	ჯანმრთელობის დაცვა, სტატისტიკური ცნობარი, საქართველო 2013, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2014
5	ჯანმრთელობის დაცვა, სტატისტიკური ცნობარი, საქართველო 2014, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2015
6	ჯანმრთელობის დაცვა, სტატისტიკური ცნობარი, საქართველო 2015, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2016
7	ჯანმრთელობის დაცვა, სტატისტიკური ცნობარი, საქართველო 2016, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2017
8	ჯანმრთელობის დაცვა, სტატისტიკური ცნობარი, საქართველო 2017, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2018
9	ჯანმრთელობის დაცვა, სტატისტიკური ცნობარი, საქართველო 2018, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2019
	ჯანმრთელობის დაცვა, სტატისტიკური ცნობარი, საქართველო 2019, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2020
10	საქართველოს სტატისტიკური წელიწადეული 2020
11	დაავადებათა და ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული პრობლემების საერთაშორისო სტატისტიკური კლასიფიკაცია, მე-10 გადახედვა, 1995
12	2020 წლის ძირითადი დემოგრაფიული მაჩვენებლები, საქსტატი
14	Assessing Financing, Education, Management and Policy Context for Strategic Planning of Human Recourses for Health, Thomas Bossert, et al, WHO, 2007
15	Levels and trends in child mortality report, 2019

16	How Universal is Access to Reproductive Health? A review of the evidence September 2010, UNFPA World Health Organization - Non-communicable Diseases (NCD) Country Profiles, 2014 http://www.who.int/nmh/countries/geo_enpdf?ua=1
17	Neonatal and Perinatal Mortality, Country, Regional and Global Estimates, http://www.searowho.int/LinkFiles/Publications_Neonatal_and_Perinatal_Mortality_updatepdf
18	WHO Global NCD Action Plan 2013-2020
19	World Health Statistics, WHO, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020
20	Targets and Indicators for health 2020, Version 2, WHO, 2014
21	Health in 2015 from MDGs to SDGs, WHO, 2015
22	The power of choice, The State of World Population 2018, https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/UNFPA_PUB_2018_EN_SWP.pdf
23	Health Management Information Systems https://www.uio.no/studier/emner/matnat/ifi/INF5761/index.html#course-content
24	Survey of Information Technology in Healthcare System https://himt.wisconsin.edu/wp-content/uploads/2017/12/HIMT_320_SP16_SurveyOfInfoTechnologyInHealthcare-1.pdf
25	Common Requirements for Maternal Health Information Systems Produced with the Collaborative Requirements Development Methodology https://path.azureedge.net/media/documents/MCHN_mhis_crdm.pdf
26	IHME, Global Health Data Exchange http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool
27	https://dashboards.sdgindex.org/#/GEO
28	Noncommunicable Diseases (NCD) Country Profiles, World Health Organization, 2018
29	https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/UNFPA_PUB_2019_EN_State_of_World_Population.pdf

პუბლიკაცია მომზადდა საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტროს ლევან საყვარელიძის სახ. დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის სამედიცინო სტატისტიკის დეპარტამენტის მიერ.

გამოქვეყნებული მასალებით სარგებლობისთვის სპეციალური ნებართვა საჭირო არ არის. სასურველია წყაროს მითითება.

გამოცემასთან დაკავშირებულ საკითხებზე მიმართეთ შემდეგ მისამართზე:

თბილისი, კახეთის გზატკეცილი N99, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, სამედიცინო სტატისტიკის დეპარტამენტი

E-mail: pr.ncdc@ncdc.ge

პუბლიკაცია განთავსებულია: www.ncdc.ge

გაიცემა უფასოდ